

31/268

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ ప్రథమ ౧.

No. 273
సంచిక ౨ 23

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును పావుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిదబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

త్వరపడుడు!

లాటరీ

మంచితరుణము!!

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండ్ నట్ ప్యాక్టరీ
లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము 3505

యింకా కొన్నిటికెట్లు నిలువయుండుటవలన ఫిబ్రవరి 22 తేది డ్రాయింగ్ జేటును మార్చి నెల 29 తేదికి మార్చబడినది

లాటరీ కలపు తేది 1925 మార్చి 29.

రూ 52500 కు లాటరీ.

టికెట్లు 1-కి రు ౧-0-0

10500 టికెట్లు మాత్రమే

మజిల్స్ ద్వారా సామ్మవంపిన టికెట్లు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది అడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలపు పెద్దమనుష్యులు

మ॥ రా॥ శ్రీ, డివైజ్ బహదూర్ పి. కేశవపిల్లగారు,

బి.వి. దేవరాజులనాయుడు గారు,
పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

1732

కే.కోటిరెడ్డిగారు, బారిష్టరు, కడప.

అడ్రసు:—

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం
M. S. M. Ry.

కడపజిల్లా.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

ఈ రిద్దరు స్వాధీనికైన పాపయ్యలకు
మీరని ప్రతి విధ తల్లికిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
మేది యను సంకల్పము గలుగుచున్నది. రిద్దరు
సులభముగా తల్లి మనువట్టి రాచిన్నన్ను
"వేటెంటు" బార్లితో తయారు చేయబడిన
గంజిలో ఆవు, లేక గజ, లేక మేకపాలు, లేక
కాచిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర యేకర్విక
పాలునుచ్చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
తయారు చేయబడిన గంజి, లేక అల్పాహార
మును రిద్దరు తల్లికి యిచ్చిన, రిద్దరు పాలకు ధారా
కముగా యిచ్చుటకు లోభ్యము.

బహిషకలకు నిద్ర చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా జ్వరముచే బాధపడువాటికి మిగత
పదార్థములన్నియు వినునవలసినపుడు ఇది రక్త
మును: చుట్టవలది కడుపు లో యిముడునట్లు
జేయును.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా సేవకున్నచుతో కలపబడి, మరిన
ముగానుండు పెరల్ బార్లిని బాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్పసిద్ధమైనది

అన్ని నువ్వులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే
హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
మైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారుగుచున్న శ్రోత
మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను
వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. వ్యాఘ్రము
నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, దిక్కలు, పోటు
బెలుకులు, మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా మెట్టనే పనిజేయును. చర్మముపైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు నయితము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందు కరిరాంగములకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిథిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్నిమాపులో దొరకును

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగలాడించును
కండ్లకు చలువచేయును

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపొడము.

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు బొంబాయి

ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము

పంచములు

3. మనకర్తవ్యమేమి?

రంగనాయకులు డి. యి (ఆకుపర్లు)

సి. యస్. డబ్లియు.

8

బుద్ధులచేతయేమి చేయవలసివచ్చునో అది మనకర్తవ్యము. మనకర్తవ్యమును సాగించి సర్వమనన
సామరస్యము నీ ప్రపంచమున నెలకొల్పకల ప్రయత్నములజేసి
ప్రపంచపు కృతజ్ఞతకు పాత్రుడయ్యెను. చైతన్యము భక్తిరసా
వృత్తమును ప్రజాసామాన్యమునకంతకు గ్రోలుటకుగా విచ్ఛలించి
గాపంచిపెట్టి సుఖుడయ్యెను రామానుజుడు హిందువులకు సనా
తనధర్మబుద్ధిని దీనజనుల తనయాదరణకొందకు దెచ్చి వర్ణాశ్రమా
చాగములు నీతిబద్ధములై ఆవ్యాప్తపదప్రసక్తమై యుండగాం
చి, సకలమానవులకు భగవంతుని ప్రేమింప శక్తి స్వత్వముకలదని
పర్యవసాయమునండి తననూర్న సిద్ధాంతములను పుష్పముల ప్రజలం
దరిమధ్య జల్లియుండెను. గాంధీమహాత్ము డీనాడు అమహా నూ
త్రములనే బోధించుచు, ఆనభవముననిడుమ హిందువుల సన్యా
స్థావలంబులుగ నొనర్చ కార్యతత్పరుడై యున్నాడని ఆందరకు
తెలిసినజే. వారందరూ ఎదిరిండుకై యెద్ది? బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణే
తరజాతులనెలందుటకై. ఈ ప్రజలయందున్న లక్ష్యమును మాత్ర
మే ఛేదించె బ్రతుక్కించె. పంచములందుకూడ ఈ తత్వమున
కనుబంధమైన నూదంటురాయికి నూదివలెనున్న మరొకతత్వ
మును వారెదిరించుచుండిరి. ఎయ్యి దాతత్వము? బ్రాహ్మణు
లనేకులు సత్త్వీయతత్వముల జేయునాత్మపూర్వకమున పంచమత్వ
ము అంటరానితనము తమకాస్త్రములందున్న దే యను సంకేత
బాధితులై తాము వారినంటిన మతధర్మములకు వ్యతిరక్తముగ

చరించి పాపముగట్టుకొనుచున్నామే యని భయపడితిమియై
న్నాడు. తరతమములనుండి వచ్చుచున్న యీ అంటరాని
సాంప్రదాయము, ఆ యత్యగ్రజాతిబుద్ధి వారినుండు
జేరులు నాటుకొనియుండి, ప్రతియజ్ఞానుడైన బ్రాహ్మణునం
దుకూడ దాను జ్ఞానదైన విద్యాధికుడైన యితరపు ననుజానకం
పై ననేకమడుగులు గొప్పవాడను, అత్యుత్తముడను గౌరవా
ర్హుడను బుద్ధి స్వభావ సిద్ధముగా, ఆచారప్రబోధముచే,
ఆనభవక్షణముద్వారా యేర్పడి, ఆనుసాని సేవకునిగా
తనకు గావించుకొని వారి బాధించుచున్నది. చేతితో,
అంటరానివారి తాకవలయునన్ను, చేయియే రాదు. నెత్తితో
హుద్దుని తనవలెనే చూడగోరినను, హృదయ మొప్పుకొనదు.
ఇటు, తన పురాకృత, స్వయం నిర్ణయదుర్బుద్ధి ప్రా
వకమునకు, మన బ్రాహ్మణులం దధికసంఖ్యాకులు దాసులై
యున్నారని "మనశ్శాస్త్రజ్ఞులు" కనుగొనగలరు. చూడవలసిన విధ
పు ప్రేరణకూడగలదు. అయ్యది, తా నేకార్యము తప్పని
తలంచుచున్నాడో, అయ్యదియే. మంచిదని పట్టుచున్నంత
వరకు, ఆసంస్కారము - ధికమగుచున్నకొలంకి, తా నిదివర
కేమిరార్థబుద్ధికి దాసుడై యున్నాడో, అయ్యదియే, తన్ను
ధర్మకార్యనిమగ్నునిం జేయుచున్న, తన ధర్మము నిర్వర్తింప
జేయు, హృదయముగా పారపడి, భయప్రేరితుడై ఘాపభీతిచే
సాగించుచున్న తన యధికత్వము, తన ధర్మముగనే తలంచి
దాని ప్రేమించి, దానికై త్యాగ మొనర్చ సంసిద్ధుడగును. అం
దువలననే, ఇన్ని వర్సలములనుండి గాంధీ మహాత్ముడు "అంట
రాని తనపు నిర్మూలన" మొనర్చుటకు బయల్పించుచుండ,
మొన్న మొన్న "బొంబాయి హిందూ మతస్థులసభవారు"
అంటరానితనము కాస్త్రబద్ధ మని నిరూపించి, తమ సాంప్రదా
య గౌరవము నిల్పుకొన జేందా యెత్తుట కల్గెను. ఈమాడు
తత్వములకు బాసానుదాసులై మన బ్రాహ్మణసోదరులు, దీనా
వధ్యయం దున్నారు.

ఇక బ్రాహ్మణేతరులలో, మరింత దీనావధ్యయందు తగు
బాధిని, నలలచే బంధింపబడి, ఆవలల ప్రేమింపఁ నేర్చుకొని,

ఆవలలతమ యాభరణములుగా తలంప
మొదలిడిన పిమ్మట, వలల విడిచి, తిరిగి
స్వేచ్ఛాయంత మహాప్రపంచమున నీడబ్రయత్నముజేయువారి
కాది యాకృత్యపడి వారిదూషించి తమస్వత్వములనపహరింపఁ
దలంచు దుర్బాధులులాగ నెంచి కష్టములపాలగునట్లే మనబ్రాహ్మ
ణేతరులు బ్రాహ్మణులచే పృథంపబడి బ్రాహ్మణులచే నేర్పరుప
బడిన తత్పక్షభిప్రాయములు దుర్బాధుబుద్ధులు, పూర్వకాలమున
కనుగుణకు బుద్ధివడక లనువలన తమసాధారణమైన, తమకు
భగవంతుడొసంగిన పరిసరస్వత్వసంపయము లాగ తలంచి, సం
స్కారుల పిచ్చివారిగను మతిభ్రమకలవారిగను తమవిరోధులుగ
ను ఎంచుచున్నారు. మత్రిప్రేమియజ్ఞ ముజూచినపిమ్మట బంధు
వులయింటికి వెళ్లి హితులతో భోజనమొనర్చినపిమ్మట, మాము
త్రిమగ్నమై బంధుత్వ యధార్థము తెలిసికొని రెడ్డివానికికం
చమున భోజనమిడుటయని పాపముకొనింపజేయుమని భగవ
త్ప్రార్థనమొందెను. విద్యాధికుడనని తలంచుచు సహాయనిరా
కరణుడై గోరింది దాసుకాగ్రసరుడైన గుంటూరు బ్రాహ్మ
ణుడు మృణ్మణికి వచ్చినప్పుడు పాత్ర బంధగోరుచుండెను.

ఇకపంచములు, వారిదగ్గరకులమువారికియేమి? పంచ
ములు స్థిరబుద్ధితో తాము ఇతరవైకులములవారికంటె తక్కువ
వారమనియు తమ్ముపై వారట్లుమామట ధర్మమనియు తామె
ప్పుడుగాని వైకులములవారినింట రాదని యు అంటిన ఇ
తరులకాలితో పోరపాటున సంస్కరించిన నమస్కార మెట్లు
క్షమాపణలెట్లుచేయుచున్నామో, అట్లు తాము కనులద్దు
కొనవలయుననియు నమ్ముచున్నాడు. తమపూర్వజన్మపాపము
వలన తామెట్లు పంచములై పుట్టితిమనియు ఈజన్మ పుణ్యకార్య
ములవల్ల తమజన్మమునందే వైకులములవారి కర్మ తని తలంపబ
దు సాంఘికమతగౌరవములు కల్గుననియు కల్లులనైజముకా
దనియు నేదెంత బాంకిలో దానిపెట్టినధనము ఇప్పుడెన్నలో
పెట్టిన డబ్బెట్లు వచ్చినపిమ్మట తిరిగి చేరుచున్నదో అటు
లనే తమ మతగౌరవం తరచు తమ పుణ్యకార్య

ముల ననుసరించి, తమకు, వైకుంఠములలో నెదనయిండ్లో జన్మము సార్థకముగు చుండుననియు, గట్టిగ నమ్ముచున్నామ. అందులననే, బ్రాహ్మణుని అత్యుత్తమునిగను కమ్ముకలవలెగ త్కరియుల, రెడ్డివారిని, రెండవలమువారిగను నమ్మి వారి న శిశుముగ గౌరవించి, వారికంతదూరములో వివరవిధేయతలతో, పరివరగింపలములతో, నత్తిగోసుచున్న మాటలచే, ముడుచుకొనుచున్న యవయవ యలజడితో, తలతలమును న్నవనముతో, గంభీరముగ, కోపముగ బహుచున్న రైతులందు, దీనిలై యుండుచున్నార. పదిమం దట్టిరైతుల వొకచేతితో దిమ్మదిరుగునట్లు, ప్రక్కల ప్రక్కలగునట్లు క్రిందిమీదు తారుమారగునట్లు తన్న సామర్థ్యము చేపామునట్లును, మనమునందు క్షిప్రములేక, హృదయమునందు బుద్ధిలేక, తత్త్వమునందు శీఘ్రములేక, దుర్మార్గులు నెన్నిటితో, అగోప్యములములద్వారా భగవంతుడు తమపాపములకు క్షమించుటకై పంపుచున్నాడనబుద్ధితో, కర్మయను నెవమన, అనుదినము ప్రతిగ్రామమునందు, అనుభవించుచున్నార.

పంచమలంబే మాలవారు మాడిగవారి బావులందు నీరు ముట్టరు. క్రీస్తు శుభులైనను, ఈతంటాయున్నది. మాట్టినివాండు ఇతరులను తమకు తక్కువవారిని తలంచి వైచారు తమ్మెట్లు చూచుచున్నారో, అట్లే వారిని తాము చూచుచున్న పంచములు మన వైకుంఠములవారి అహంభావమునండి విడివిడిరని తెలుపబాలము. ఈతత్త్వమును ఛేదించుటకే మహాపహలైతివ్వటివరకు సకలప్రయత్నములు శేయుచున్నార. రైట్ల ప్రభుత్వనియమములు తిరునాళ్ల జగన్నాథము కొంతమార్పు కలగజేయుచున్నను, ఆతత్త్వమునిక అగడ్తలదాటి వాని బురుజుల నంటి యుద్ధముజేయుట కింకను ప్రయత్నములు జరుగుటలేదు. ఇట్టి దుస్థితియందో లేక నుస్థితియందోయండి అస్థితిగతులతో సంత్వ ప్తి బొందిన మన ప్రజల నట్లెయించక ఏల జెర్రవారివలె నాపంటివారు అందోళన కావించి అసంతృప్తి అనై న్నట్టికై ప్రయత్నములు వానిలో నాభాగములు అంత అసౌఖ్యము కల్పించి పాపము గట్టుకొనుచున్నారని ప్రశ్నించెదరా?

ఇంగ్లీషువారు మనదేశముకురాక మహమ్మదీయులు తమ రాజకీయపద్ధతినికే యుంచియున్న మన మధ్యమాత్మస్థితికు లేర్పడక ప్రస్తుతపు తంతి తంతిలేనిగ్రాము పొను రైలు, రోడ్లు అనకట్టలు అధికగల ఉద్యోగములు విగ్రహములు కాంతి భనము దొంగలతగునల కలుగజయున్నచో వెనుకబెనలేనే పంది బురదమెచ్చునట్లే అతుడ్చుతో నాడుకొను బాజరవలెనే సుఖసంతృప్తులందు తాండవమాడుచు మనచిన్ని భావములందే భగవంతుని జూచుచుండెడివారము కాని ఇంగ్లీషువారిచ్చి నా.రు కై ప్రస్తావనాత్రముల పాతకాలలద్వారా పడిపోసిరి. పాశ్చాత్య సాంఘిక మత సాంప్రదాయముల ఆర్యసమాజ, బ్రాహ్మసమాజ, థియసాఫికలు సామైటీలద్వారా అనేక సాంఘికోద్ధమములద్వారా మన బ్రాహ్మణునితత్త్వముజూగొంటి గోడలు ఛేదించబడెను. మార్పులు జరిగెను. బ్రాహ్మణేతర సంఘములు బ్రాహ్మణులే తమ సాంప్రదాయధర్మముల వీడి, ఉద్యోగముల లంచముల దుర్మార్గుల గనముల ఆస్వాదము సాత్త్వికముల దోషముల క్షేమించుచున్నప్పుడు తామేల వానిని, అనుగరింపరాదనియు, అట్టి మార్పుకెందిన బ్రాహ్మణుల తాము వెనుకవలె నేల పూజింపవలెననియు తలంపులు బయలుదేరుటయు, కృష్ణాబిల్లాలోని అంగలూరు ప్రాంతపు కమ్మవారు రాను స్వామి చౌదరిగారి పోవులముద్యారా తమ్ము దాను లవటకు మారు వర్తనలనుని కోరుటయు గుంటూరు జిల్లా యందు సరస్వతీ స్వామి, రామస్వామిచౌదరి, రాఘవయ్యగార్ల యుద్ధముము ద్వారా, కమ్మవారు త్కరియులని యొప్పుకొన బ్రాహ్మణుల నిర్బంధించుటయు, నాయరు త్యాగరాయపానుగల్లు యుద్ధము మువలఉద్యోగముల బ్రాహ్మణేతరులకుకూడ సమానముగ నియ్యవలయుననియు, సాంఘిక సమానత్వ మేర్పడవలయుననియు, కోరికలు బహులైతెను. వారువారు సంప్రదర్శయ మిదివరకే పొందుచున్నార. బ్రాహ్మణులయందు బ్రాహ్మణేతరులపట్ల నున్న భావము సడలినది. 'ఏమాయి, ఏమయ్య' యని రెడ్డి వారను పిల్చిన బ్రాహ్మణులే "ఏమండి" యని సంజోధింప నుద్దుక్తు లగుచున్నారు. విధిగా, బ్రాహ్మణు వచ్చినప్పుడు మంచముమీదనుండియో అరుగుపైనుండియో చాపపైనుండియో లేవలయును. కానిచో పాపముని తలంచుచుండిన రైతులవారు ఇప్పుడు బ్రాహ్మణులకూడ తక్కుట్లు మర్యాద నొనర్చిననే తామెట్లు పరస్పరముగ సాంఘిక మర్యాదల త్కరింపచున్నార. గౌరవము జూపెట్టెదమని తలంచుచున్నార. బ్రాహ్మణులు మనకు పోగోహిత్యము చేయాలయును. మనము వారిపాదములు కడుగజేయు. అంతపుణ్యము కల్గినని తలంచుచుండిన కమ్మవారు విశ్వ బ్రాహ్మణులకై క్షులవలెనే తమకు తాము పోగోహిత్యము చేసికొనుటందు, బ్రాహ్మణుల పాదముల నేలకడుగవలయు వారి యుపహృత మురికినీటి నేల నాలికతో

తాళి నెత్తిపై చల్లుకొని? స్వర్ణమునకు పోవలయునను ప్రశ్నల బయలుదేరదీయుటయందు ముందంజవేయుటయు దీని ననుసరించి బ్రాహ్మణులు అయ్యంగారులు జియ్యంగారులు, తమపాదముల కడుగ నగత్తములేదులే యని సరిపెట్టుకొనుటయు కల్గుచున్నది. ఇటుల తమ యధికారత్వము తమద్వారాగాక తమ సాంప్రదాయముద్వారా కల్గినదని నమ్ముచుండిన బ్రాహ్మణుల తత్త్వము తమ బానిసత్వము తమసాంప్రదాయపూర్వకముగ తమ పాప పుణ్యఫలితముగ నేర్పడినదను బానిసత్వబుద్ధి నేకలక్షణము లతోనున్న బ్రాహ్మణేతరుల తత్త్వము మారుచున్నది. తత్త్వరగా శిథిలగుచున్నది. బ్రాహ్మణులు తాము ఇతరులతో తమ గుణభవ గౌరవపాత్రతల ననుసరించి తమ కర్మముగ గౌరవసాహము ననే మెలంగగలమని తలంచుటయు బ్రాహ్మణేతరులకై తమ సాన మేర్పడునని యెగుంగుటయు, అంత సాంఘిక సమానత్వము తమతమకులములద్వారా తమకును బుద్ధియుక్తిమార్గాలలను కల్పలద్వారా కల్గుచుండుటయు చూచుచున్నాము.

ఈమార్పు ఈమధ్యస్థితి ఈయత్నముల తత్త్వపరిమా ర్పు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల వైపునను పంచము, పంచము లతోనున్న యితరకులములవారి మధ్యను కలగవలయునాయు, అన్యధి గల్గినకొలది సాంఘికాలోగ్యము మెచ్చుచుండుననియు, ఆతత్త్వపు సూక్ష్మస్థితి మారితభావాదయుమును హిందూసంఘము నందు కల్గించుననియు అంత హిందువులు సాంఘిక సమానత్వము ద్వారా వివిధసంఘముల ఆత్మగౌరవపరిస్థితులద్వారా ప్రజాపరి పాలనమును ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును ఎక్కుడు లాభకరముగ శ్రేయోదాయకముగ శుభములముగ నుండునట్లు చేసికొనగలదనియు సాంఘికసంస్కారముల నమ్ముచున్నార. ఆసంస్కారముల కల్గురు సాయమునర్చుట పాడిగదా.

ఆతత్త్వమును మార్పుటకు ఆయధికారబుద్ధి అనేవకబుద్ధి కర్మకాంక్షకర్మకాంతనోకారతత్త్వము మార్పుకెందుటకుపంచములమధ్యనుండి గూడ వొక గొప్పయుద్ధమును స్యసంఘోధ రణకై పయలుదేరుటగత్యుచునియు పంచములు తమ్ముతాము గౌరవించుకొనుచు తమవిద్యార్థులకు విద్యాధికుకు తమగౌరవము జూపుకొనుచు కమ్మరెడ్డివారి రైట్లు తమ్ముతాము "ఏమండి వెంకయ్యగారు ను" పుయ్యగారిని పిలువవచ్చుటతోడనే బ్రాహ్మ

ణులు నట్లే పిలువ మొదలకొనిరి అట్లే తమమధ్యను రాయనానా జనుని నమ్ముచు పనిలూను బుత్తవసరమని విదితమేగదా. అట్టి యుద్ధము మేర్పడుటకు ప్రజమన్యాసమునందు జూచినటులు సదుపాయములు తీసుకొన నున్నవి. అందులననే వోటులు ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యములు అను రెండుమార్పులత్యధికముఖ్యతను బొందుచున్నవి

కాలియందున్న కరువు నయమగువరకు మనుష్యుడు చుఖ మందలై గర్భమునందు నొప్పియున్నంతవరకు స్త్రీయూరోగ్యము బొందనట్లే పంచములు ఎకకుల ఏనాది బోయ కొండ చెంచుమమృత వడ్డె ఉప్పర మాట్టిని తడితరసోదరలకుము ఇప్పటిదీ నదశేయందు నేకత్వమునందు మతమున నధోగతియందు పంపుమున "అంటరానితనము, అక్లిక ప్రాపంచికమునందు బురద గూడెములు వడగుడిసెలు, కలరాపాట్టులు స్ఫోటక శిశువు లందున్నంతకాలము, హిందూసంఘము, దానిననుసరించియున్న భారతదేశము నృశిబొందబాలదనియు, సాంఘిక సమానత్వము వైఖాతుల నాదమధ్యనే యేర్పడబాలదనియు, శిశు సమానత్వము కలగకపోగా ధనికులు ధనికులగుటయు వీరవారు వీరవారగుటయు తలపించి పాశ్చాత్య పంచమున కల్లుచున్న ఘోరభవ పితాచము మాననశక్తి నాశనము భగవద్గీత యుద్ధశ్రము మనకు తలపించి మనల న నాగరిక ప్రజలకంటె బిడ్డలప్రేమిండు ఎలుగుల సమూహముకంటె నీగనీతియందు ననుటకు సందియము లేదు. అనేక దుర్మార్గుపుటాదారముల తమపూర్వులు స్వార్థ పరులై కాస్త్రము పుగాణములద్వారా యేగ్వరచిరని తెలిసుకొని తమతప్ప దిద్దుకొనుటకై న బ్రాహ్మణున్న హితులు పంచమోద్ధమమును చేర ప్రార్థితులు. తమయశ్రద్ధ, అజ్ఞానముచే తమయధికారబుద్ధిచే నిరంకుశపరిపాలనయందున్న ప్రయత్నముచే పంచముల బానిసత్వ మేర్పడినది గ్రహించి బ్రాహ్మణేతరులు తమసోదర మానవులవృద్ధికై "వోటులు" ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నేర్పరక బూతుకొన ప్రార్థితు అలజడి కల్పించి ప్రత్యేకసభలకేసి అంద్రావిధసంఘములో కలిసి జాయంటుకుమిటీ నేర్పరచి, ఈ రెండుస్థితులకుల నేర్పరచుటకు, సకలప్రాప్తి కభివృద్ధిచేసి ప్రార్థించి "వోటులు, ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము" వచ్చునట్లు పంచము స్నేహితులెల్లరు వెంటనే పూనుకొన బ్రార్థితులు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండ్లో - బర్తా పెట్రోలియం కంపెని లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

విజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండుకో

పోస్టుబాక్సు నెం. 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

పురమాషీవనులు పోకరవనులు చేయునట్టి

వారెవరో బాగుగా విచారించి

1842

మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుగొన్నెలు, పంచెపులోటాలు ఎట్టిమాదిరిలో నైనను ఆర్డరిచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారుచేసి యిచ్చెదము సీనునెంకి నవరంబంగారుకు పూచీనిచ్చెదము.

రూ. 10 ఎత్తు మొదలుకొని రూ. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0, చొప్పునను ఆంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున వికయించబడును.

(2) ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి, కంపెనీ

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

చెరిగాలు బడ్జెటు

రాష్ట్రములు కప్పములు గట్టుట రద్దు చేయవలయును

ఆర్థికమంత్రి న హేతుక వాదము

కలెండ్ర, ఫిబ్రవరి 19 — 1925-1926 వ సం ఆర్థిక
వర్షమున చెరిగాలు శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుదు ఆర్థిక
సభ్యుడగు జె. జి. లక్ష్మణరావు ప్రసంగించిరి:—

“ఈసాలాఖరుకు 26½ లక్షల రూపాయలు శేష
ముందున మేము ఊహించితిమి. రాష్ట్రీయకప్పములను జెల్లిం
చవలసియై యిదియే యీ సంవత్సరమున 26½ లక్షల రూపా
యలు ఖర్చునకు లోటుగ న్నించవలసివచ్చెను. ఈసంవత్సర ప్రారం
భముందు ఒక కోటి 14 లక్షల 78 వేల రూపాయలు నిల్వ
యుండునని మేము ఊహించితిమి. మేము దలచినంతటికంటె వనూ
లు ఖర్చును 1923-1924-వ సంవత్సరముందు తగినను, 1924-
1925-వ సంవత్సరముందు నేను యిదివరలో చెల్లినవిధమున, ఒక
కోటి 29 లక్షల 64 వేలు నిల్వగల్గించెను. ఈసాలు తాలూకు
యాశేషమును గలవి యీసాలాఖరుకు ఒకకోటి 64 లక్షల
15 వేలు నిల్వయుండునని మేము ఊహించుచున్నాము. మిత్తవ్యయ
ము, ట్రైబ్యునల్ చిమెంటు, రాష్ట్రీయకప్పములను దొలగించుట
యానిల్వకు గారాములను నేను మరయొకసారి చెప్పుచున్నా
ను. రాష్ట్రీయీకరణకప్పముయొక్క భారము దొలగించని
యెడలను గాంచి ప్రయత్నములన్నియును సమయమున అవ్యవస్థ
తప్పింపక జాలకపోయెడివి. రాజోవు సంవత్సరముందు రాష్ట్ర
మీయనలసిన కప్పములను యేర్పాటు గావించబడెను. ఆకప్ప
మును కాక్రెటముగరహితము యాయవలసిన ప్రబలమున ఆవశ్య
కతను చెప్పుచు కేంద్రప్రభుత్వమునకు వ్రాసితిమి. పెద్దను
తీర్పు సమరణగావించవలయుననియు, అంతవరకును యీరాష్ట్ర
మునందీ కప్పము దీనికోసమవలసియు మేము కేంద్రప్రభుత్వ
మునకు గోరితిమి. మామూలు పరిపాలన గావించుచు మన అవస
రపున్న యిట్లు దిగ్గమింగులకు మనవియ్యకొనజాలము. అది
అభివృద్ధికి శరదాయకము. నేను యీసంవత్సరము యొక్కయు
వెనుకటి సంవత్సరము యొక్కయు చెల్లినవిషయములను బట్టి
అభివృద్ధి యెంత ఆవశ్యకతగ్రహించవలయును. రాజోవు సంవత్స
రముందు పదిలక్షల 55 కోట్ల 11 వేల రూపాయలు రాబడి
పచ్చునని నేను, ఊహించుచున్నాను. ఈసాలు సంవత్సరమునకుం
టె 10½ లక్షలు అధికవాదాయము అధికమని ఊహించుచున్నది.

ఎక్సైజుపన్ను

ఎక్సైజురూపమున విశేషము రాబడిపచ్చునని మేము
దలచుచుండుట వాస్తవమే. పరిపాలన సౌకర్యములచే మామూ
లు ఎక్సైజు రాబడిమూలమున నుమారు 5 లక్షలు యేర్పాటు
అదాయమువచ్చునని మేము ఊహించితిమి. మామూలురాబడి
కిని అధికముగ 17 లక్షల రూపాయలు ఎక్సైజుమూలమున
రాబడిపచ్చునని ఊహించుచున్నాను మొత్తమునకు గల తేడా
సరిగ్గా అగ్గింటులుండుటవలన వచ్చుచున్నది. ఎక్సైజుఅను
పద్యక్రింద నల్లమందు అమ్ముటచే వచ్చినలాభముక్రింద జనుకట్ట
బడుచుండెను. భారత ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన సామ్య
పోగా వచ్చినలాభము యిదివరకు ఎక్సైజు పద్యక్రింద జనుకట్ట
బడుచుండెను. సంస్కరణముల తరువాత రాష్ట్రీయ కేంద్ర
ప్రభుత్వముల అగ్గింటులు విభజింపబడినవియు నల్లమందు
అమ్మకమువలన వచ్చినమొత్తమునకు బడ్జెటుయొక్క జనా
ఖర్చుప్రకారము జూపబడుచున్నది. అది యిండియాగవర్నమెం
టునకు మనము చెల్లించసామ్య. అది ఖర్చుగ్రాహయబడు
చున్నది. ఇందుచే రాజోవు సంవత్సరముందు జను అధికము
గల్గించుచున్నది. ఖర్చుకూడ పెచ్చినదని చెలిసికొన గోరు
చున్నాను.

ఎక్సైజు విధానమువలన ఫలితము

ఈ సందర్భమునందు ప్రభుత్వ మవలంబించుచున్న
ఎక్సైజు విధానముయొక్క ఫలితము చెప్పుటకు అంకెలను శ్రో
దీకరించుచున్నాను. దొంగవ్యాపారము జరుగకుండ జాగ్రత్త
దీసికొనుచు, సప్లయ సౌకర్యములను నిర్వహించుచు ఉచితమున
నల్ల మందు విధానమును ప్రభుత్వము
అవలంబించుచున్నది. ప్రస్తుతముందు

నల్లమందునమస్య కొంతవరకు ప్రాముఖ్యతపొందుచున్నది
1918-1914-వ సంవత్సరముందు సంకరమున ప్రయమైననల్లమం
దు మొత్తము 63,405 నేర్లు. 1923-1924-వ సంవత్సరముందు
39,917 నేర్లు ప్రయమైనవి. ఈకాలముందు కలకత్తాలో 21,268
నేర్లునుండి 12000 శేర్లవరకును ప్రయముతగినను. నల్లమందుచెల
అధికముగజేసి, సప్లయసౌకర్యములు నిరోధించుటచే నల్లమందు
ప్రయము తరుగుచున్నదని మేము ఊహించుచున్నాము. నల్లమందు
గొనుటకు సౌకర్యములను తగ్గించుటకు స్థానికసలహాసంఘముల
కీర్త్యము గల్గించుటలేదు. గంజాయి, సారాయి వయమును ద
గ్గించుటకీ సంఘములధికముగకుతూలముజూపుచున్నవి. నల్లమం
దుజేసి హుక్కా-తాగుదును నిరోధించుటకు కఠినమైన నిర్బంధ
ములతోగల నొకచట్టము ప్రభుత్వము త్వరితముగ శాసనసభయం
దు ప్రవేశపెట్టవలయుచున్నది.

సారాయి వ్యయమువలన ఫలితములు

సారాయి, గంజాయి అమ్మకమున బెల్టులెక్కలను న
ల్లమందు వ్యయమును చెల్పులెక్కలవలె ఆక్రేర్యమును గల్గించు
చున్నది. 1918-1914-వ సంవత్సరములో 82,297 శేలనుల సా
రాయి ప్రయమయ్యెను. 1923-1924-వ సంవత్సరములో 621,
183 శేలనులసారాయి ప్రయమయ్యెను. అసగా 200,000 శేల
నులసారాయి ప్రయమయ్యెను. 118,449 శేర్లు గంజాయి
1918-1914-వ సంవత్సరముందు వ్యయమయ్యెను. 1923-1924-
వ సంవత్సరముందు 66,619 శేర్లు గంజాయిమూత్రము ఖర్చుకాబడె
ను. చెట్టుపెనెన్ను విధించు విధాన ముపయోగించవలయునని
ప్రభుత్వము దలచుచున్నది. ప్రస్తుతమునందున్న విధానము
వలన తగినంత కట్టుబాట్లు గావించుటకు సాధ్యముకావచ్చును.
అంతవలయును దయారజేసి విదేశీయులందుండి దిగుమతియుగు
చున్న సోతుతో యీకాపు పోటీతేయుచున్నది.

ఇతర అదాయాభివృద్ధి

స్తాంపులవలన అదాయముపెచ్చునని మేము అంచనా
జేసితిమి. వర్తకము అనుకూలపరిస్థితులు గలదు. కాన హెచ్చు
చేయబడిన పన్నువిధానమున మనకు లాభమురావలయును. ఇం
డియాప్రభుత్వము ఒప్పగించు స్తాంపులవలన రాజోవు సంవత్స
రముందు హెచ్చుగ అదాయమురావలసియున్నది. ప్రస్తుతమును
లనందుగల స్తాంపుల అమ్మకము విధానముచే చెరిగాలురాష్ట్ర
మునకు రావలసిన అదాయము సరిగలేదు. ఈ సంవత్సరమున
కంటె రూ. 1,000,000లు అధికముగ లభించునని చెల్లినచో
సత్యమునకు దూరముగాదు.

వ్యయము

రూ. 11,44,11,000లు వ్యయము చేయుటకు ప్రత్యే
కింపబడెను. సవరణగావించిన బడ్జెటుకంటె 186 లక్షలు అధి
కముగను రివిన్యూకంటె 89 లక్షలు అధికముగనున్నవి. ఈమొ
త్తముల సభ్యుల కాక్రేర్యమును గల్గించవచ్చును.

పోలీసు బడ్జెటు

ఈ సంవత్సరముయొక్క సవరణకాబడిన బడ్జెటుకంటె
మాడులక్షల రూపాయలు పోలీసుకాపుక్రింద వ్యయముచేయ
బడును. లీ:వి:వను మాచనప్రకారముగ జేతనములు హెచ్చు
చేయబడుటవలనను, ప్రయాణపుఖర్చులవలనను, చెరిగాలు విప్ల
వకారుల చర్యలచే అధికముగ పోలీసు బలమును నియమించుట
వలనను పోలీసుబడ్జెటునందు వ్యయము అధికముగ నున్నది.

ప్రజాయత్త శాఖలభాగము

గవర్నరుగారికి సలహా నిచ్చుటకు మంత్రి
జేరుమంత్రిలను తిరిగి నియమింప వచ్చుననియు, వారు
1925-1926 సంవత్సరపు వ్యయమునకు కా
ధ్యులయ్యెదరనియు దలచి సునతపొందిన గవర్నరుగారు జాగ్ర
త్తగ కార్యక్రమమును అవలంబించిరి. అభివృద్ధికొరకు కొన్ని
నిర్మాణమాచనలను సి. ఆర్. దాసుగారు నిరదు చెల్లిరి.
ఒక్కసూచన విషయమై మేము చక్కగ ఆలోచించితిమి. ప్రజా
ల ఆరోగ్యవిషయమై జిల్లాసంఘములందు ప్రతిష్ఠాపనలు స్థాపిం
చవలయునని నూచింపబడెను. ఈ చన వెనుక ఆరోగ్యశాఖ
జైతెర్లు గారు అవలంబించిన రీతిని బెక్కుఅంశములందు పోలి
యున్నది. వెంటనే యీస్కిమును విచారించుటకు దాక్టరు
బెంట్జెగారు నియమింపబడిరి. ఆరోగ్యశాఖక్రింద జిల్లా సంఘ
ములకు యేటను రూ. 125,000 లు ధనసహాయము చేయుటకు
బడ్జెటునందు ప్రత్యేకింపబడును.

ప్రజాయత్త శాఖలయెడ జాగ్రత్త దీసికొనబడుట
ప్రజాయత్తశాఖల యొక ప్రభుత్వము న్యూనత మాపుట
లేదనియు శాసనసభ్యుల కోర్కెలను సాధ్యమైనంతవరకు సర

తర్ఫ వలయుననియు మాకు గల అభిప్రాయమును బెల్టులకు
ఆరోగ్యవిషయమున గావించిన యేర్పాటునుగూడ చెప్పితిని.
ఖర్చుచేయవలసిన సూత్రవ్యయములో 9 లక్షలు యేటను వ్యయ
ముచేయు భాగముందు చేరుటలేదు. యేట మేము చెల్లించవలసి
న మొత్తము దొలగింపబడినగాని ప్రతియేటను ఖర్చు నిమిత్త
ము సామ్య ఒసంగజాలము. మన మీయవలసిన కప్పము చెల్లిం
పవలసి యున్నచో యీవ్యయమును చేయుటకైన సామ్యసమ
తుర్పుట కష్టముగ నుండును. ఇందుకొరకు యీఅంశము పున
ర్విచారణము గావలయును. స్వల్పవిషయములలో రెంటి కుం
దుగాక బడ్జెటునందు జూపబడిన మొత్తము ప్రజాయత్తశాఖలకు
యేటను నీయబడును. 1925-1926 వ సంవత్సరపు వ్యయము
యీదిగువ వివరించిన అంకెలచే గ్రహింపవలయును. రిజిస్ట్రారు
కాపుకు 20 లక్షలు; ప్రజాయత్తశాఖకు 29½ లక్షలు రిజిస్ట్రారు
కాపు యొక్క సివిలువర్క్సు దీసికేసినచో ప్రజాయత్తశాఖకు
17½ లక్షలు వ్యయము చేయబడును. ప్రభుత్వమువారు ప్రజా
యత్తశాఖల విషయమున శ్రద్ధదీసికొను చున్నారని యీ
అంకెలు స్పష్టము చేయగలవని నేను నమ్ముచున్నాను.

(ఆ. ప్రి.)

10 ధర్మపాత శాలలు - బాపట్ల

గౌరవనీయులగు చెన్న పురి విద్యాశాఖమంత్రి సర్ ఆన్సెము
పరమరావు పాత్రో. కె. టి. టి. ఏ. బి. యల్; అందు ఎం.
యల్. సి. గారు బాపట్లలో జిల్లా అప్పయ్య గారి 10 ధర్మ
పాతశాలలను 21-1-1925 తేదీన చిత్రింపి యీక్రింద రిమా
ండ్లు వ్రాసినారు:—

“శ్రీయుత జిల్లాఅప్పయ్యగారిచే నిర్వహింపబడుచున్న
పాతశాలలలోని విద్యార్థులను నేనుజూచితిని. ఆయన చాలమం
ది బీదవిద్యార్థులకు ధర్మవిద్యనిచ్చుచున్నారు. పలకలు, పుస్తక
ములు మిదలగునవికూడా సప్లయచేయుచున్నారు. శ్రీయుత
అప్పయ్యగారు 10 ధర్మపాతశాలలను యొక్కవక్రేధతోను నే
ర్పుతోను నిర్వహించుచున్నారు. విద్యార్థులు ముఖ్యముగా
నిమ్మజాతివారు. విచారించగా యీపాతశాలలు చాలాపుత్సనా
ముతోను నిజమైన దేశోపకారముకొరకే నిర్వహింపబడుచున్న
దని తెలిసినది. ఈకార్యము చాలా ఎన్నదగినది. శ్రీయుత
అప్పయ్యగారు చేయుచున్న పునర్యోగకరమైన యీకార్యము
నకు అందరు అన్నివిధముల సహాయముచేసి వారి ప్రవృత్తమును
జయప్రదమునట్లు చూచెదరుగాక”

మకా- బాపట్ల } వ. పి. పాత్రో,
21-1-1925 } చెన్న పురి విద్యాశాఖమంత్రి.

రు 116 లు బహుమానము

కృష్ణాజిల్లా యేలూరు శాపురస్తులు మోతే
గంగరాజు జమీన్దారు అందు ఎం. ఎల్. సి. గారు
వారి విద్యార్థులయ్యి మహారాజ శ్రీ పులవర్తి
లక్ష్మణస్వామిగారి యింటికి భీమవరం తాలూకా
ఆకువీడు గ్రామంకు 1-2-1925 తేదీన వివాహం
నిమిత్తం వెళ్లి యున్నప్పుడు వారితాలూకు
మెసర్స్ టాకర్ అండుకో. వారిచే
తయారు చేయబడిన 9 అంగుళముల పొడవుగల
రవ్వలుచెక్కిన బంగారపువాచీ గొలుసుచివర అంజ
నేనువిగ్రహం కలది పోయినది. ఆవస్తువ తెచ్చి
యిచ్చినవారికి రు 116 లు బహుమానము యివ్వ
బడును. యిది యేషరాఫ్ వద్దకు వచ్చినను వారు
మాకు తెలియపర్చిన యడల రు 116 లు బహు
మానము వారికి యివ్వబడును.

సి. పి. కు సు ము వ. పి.
రు 2-0-0. శాస్త్రీ జేరు
యీమందు గనేరియా అను పెన్సిలోగమును 24 గంటలలో
నివారించి మాత్ర ద్వారమునందీ వెలంపడు ప్రాధమిక మో
త్రము విడుదలపప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొగ్గలగు బాధ
లను, వెంటనే నిలిపివేయుట. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమయిన
కుసుమవ్యాధు లయిననూ ఆక్రేర్యముగా కుడుర్చును.
ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు, 246
1766 మధురాసు.

బడ్డేలును రైల్వేశాఖవారు మాత్రమే సమమార్పివడి గాద
ని మొట్టమొదట నెయింగలయునని సభ్యులను గోరు
చున్నాను. ఒకయధికారిగల యీసభవారిచే నెన్నకొనబడిన
రైల్వేఆర్థికసంఘము వివరముగా బడ్డేలును ఒరీక్షగావించి బ
డ్డేలు అంగీకరించెను. వారుపడిన శ్రమవిషయకా నేనవారిని
అభినందించుచున్నాను. పంచి పెట్టబడుచున్న కవిటివారుకా

ర్యక్తమునకును మేము విముక్తముగ శ్రమనీకొంటిమని పథ్యంబు గ్రహించెదరు. పథ్యంబులనువలనను విముక్తముల నలనను అధికముగ లాభము సమకూడెనని కమిటీ అభ్యర్థకుడు సిమ్గారు నాకు చెప్పిరి. ఈ సంవత్సరమును వారలకు అధికముగ శ్రమయి చ్చియుండును. మేము అందులకు విచారించుచున్నాము. మేమును అతికష్టమును దేసికొని యొక్క కాలమునాటికి బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టుటకు రాత్రింబవళ్లు కృషి చేసితిమి ముందు యీ పని యంతయును విశేష కాలము దీసికొని చేయుటకు ప్రయత్నించెదము. రైల్వే బడ్జెటునుండుగా ప్రవేశపెట్టుబడులచే బడ్జెటును ముచ్చింతులకు పెక్కు అవకాశము లీచుబడుచున్నది. బడ్జెటుపై చర్చించుటకు ప్రత్యేకముగ నొకదినము కేటాయింపుచేయబడుచున్నది. రాబోవువారముల రైల్వేదేహములను మంజూరుచేయుటకు పథ్యంబుల నాబ్బదివములు ఆలోచించుటకు వ్యవధి యొసంగబడుచున్నది. కొందరికొట్టరావలయులభ్యువివయమై ఆలోచన గావించుట కొకదినము చాలదని పథ్యంబులెంచుచున్నాము. అయినప్పటికిని నిగుడలించించినపద్ధతికంటె నెక్కి బాగుగనున్నది. రైల్వే బడ్జెటు సూత్రముగ యావత్తుబడ్జెటును చర్చించుటకు నిమిష రుదినములు దీసికొనెను. రైల్వే అధికమును గురించి చర్చించుటకు సౌకర్యమును చెల్పుచు ఉచితంగా గురితని బడ్జెటును దయారుచేసితిమి. కాన నూతనపద్ధతిచే నీ లాభములు సమకూరుచున్నవి.

వోటులవిభజనము

రిజిస్ట్రార్ కి నొకటియు, పెట్టబడికొరకొకటియు రెండురైల్వేవోటులు నిరదుపేయబడెను. ఈ సంవత్సరము 15 వోట్లక్రింద బడ్జెటువిభజింపబడినది. మిలిటరీరైల్వేలను గురించి రెండువోట్లు వర్తకపురైల్వే స్టేషన్లనుగురించి మిగతా 18 వోట్లునుగలవు. జనరలుబడ్జెటు మెమోరాండముగాక ప్రతిదేహం దు వివరము ననుజేరుగ ను, ప్రతిరైల్వేను గురించియు ప్రత్యేకముగ నేటి మొట్టమొదట మేము పథ్యంబు కంపుచున్నాము. 1924-1925 వ సంవత్సరమునందలి సరిచేయబడిన ఎస్టిమేటును ప్రతిరైల్వేవివరమునను పథ్యంబు విచారణనిమిత్తము పంపబడుచున్నది. ప్రతిస్టేటుమొట్టమొదట వివరములు చెల్పు నొకచిన్న వ్యాఖ్య అంటించి చిపుచున్నాము. రైల్వేను వెనుకసంవత్సరమును గావించిన కార్యక్రమము, రాబోవు సంవత్సరమును పరిశీలించి అభివృద్ధి కొరకు అలంబింపనున్న కార్యక్రమము, నష్టపూర్ణనిధి కొరకు ప్రత్యేకపవనసిన సామ్య మొదలగు అంశము లివ్యాఖ్యయందు గలవు.

అసెంబ్లీ అధికారము సడలుటలేదు

యావత్తు రైల్వేవిభానమువిడచు, ప్రతి రైల్వేవార్డుము వివరము కాసంపదయొక్క దృష్టి ప్రసరింపజేయుటకు బడ్జెటు ఈర్ష్యము చాల్చుచున్నది. మేము ఇప్పుడు సమాచారము వలన గత పెట్టెంబరు మాసమును కొంతమంది పథ్యంబు మనము నందుగల అనుమానములు వోలగనని నేను దలచుచున్నాను. రైల్వే అధికమును జనరలు బడ్జెటునుంచి విభజించుటకు ప్రభుత్వముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము అసంబంధి అధికారము సన్నగిల జేయుటయని పెక్కు పథ్యంబు అనుమానముపడుచున్నది. అట్టి అనుమానముకు తావులేదు. అని సర్చార్లు యిన్ని ను గారు బోధిరి.

కార్యక్రమపద్ధతియందు మార్పు

కార్యక్రమపద్ధతియందు ప్రసంగము గావించుటకు బూర్వము నేను రెండువిమర్శలను గావించుచున్నాను. మొదటిది ఈ సంవత్సరమును బడ్జెటును పథ్యంబు ప్రవేశపెట్టబడినపద్ధతి తేడమువంటిదని మేము దలచుటలేదు. నేను యిదివరలో తెలిసినట్టి కాలమునకెదురగ మేము కృషి చేయుచుంటిమి. కాబట్టి మాకుదొవ పద్ధతి అలంబించవలసివచ్చెను. పథ్యంబుగాని, రైల్వే అధికముగాని ఉచితమున నూతన లివివయమున గావించినయెడ రాబోవు బడ్జెటునుమమునకు పూర్వమే పిచారించెదమని వాగ్దానముచేయుచున్నాను. సమంజసముగ నూతన లంబించింతుట మా కెంతగ శ్రమను అభ్యంతరము లేదు.

రెండవవిమర్శనందు నేను మిగతావిజ్ఞాపనము జేయుచున్నాను. బడ్జెటును సంబంధించిన కాలికముతో, ప్రతివోటునందును నీచుబడిన సామ్యుచేయెంతవని జరుగునదియు చెల్పుచు నొక స్టేటుమెంటు బంపుచున్నాము. ఏ అంశమైనను గౌరవ నీయపథ్యంబు చర్చించవలసినచో ఫలానావోటుక్రింద పథ్యంబు జర్చించవచ్చునని దలియుటకు మే మితిరస అలంబించితిమి. జరగకు బాగ్రతగను చర్చించుటకు గౌరవనీయపథ్యంబు స్టేటుమెంటుకు జదివెదని దలచుచున్నాను. గౌరవనీయపథ్యం

బుధవసుధగ్నించుటకు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచున్నచో యేమిడుతూ తాము చర్చించవలసివో దానిని నిరూపించుచు ప్రభుత్వమును చిన్నప్రసంగము గావించవలయునని నేను గోరుచున్నాను. అట్లుగావించుట పథ్యంబును ప్రభుత్వమునకును లాభదాయకముగ నుండగలదు. ప్రతితీర్మానమును యే అంశముపై ప్రతిపాదించవలయున్నచో ముందుగ నెరిగినచో ఆ యంశముపై ముందుగా విచారించి గౌరవనీయపథ్యంబు గోరుసమాచారమును చెల్పుట కవకాశములుబిక్కును. బడ్జెటు ఎస్టిమేటు

బడ్జెటు యెస్టిమేటును గురించి మాట్లాడెదను. దీనిని గురించి బడ్జెటు మెమోరాండమునందు వివరింపబడెను. ముఖ్యముగ కొన్ని అంశవివరముపై ప్రసంగించెదను. కంపెనీరైల్వే క్షయల అభ్యర్థకుడు వాటాదారులకు చెల్పులేరిని నేను మాట్లాడెదను. తుదకు మనమిట్టిసిరికి రావలయునని ప్రయత్నించుచున్నాము.

సర్దుబాటు గావించబడిన ఎస్టిమేటు 1924-25

హాలుసంవత్సరపు సవరణగావించబడిన రివిన్యూ యెస్టిమేటువివరమును నేను ముందుప్రసంగించెదను. యావత్తు ఆదాయమును హాలుసంవత్సరమునకు 98.01 కోట్లు. ఈ అంశవర్తకపు ఆయావార్డుములకు జెందినది. మొత్తపుట్టుబడిక్రింద జేయబడినది 86.77 కోట్లు హాలుసంవత్సరమును వర్తకపు రైలువార్డుములవలన 11.25 కోట్లు లాభము రావచ్చునని దలచితిమి.

మనకు వచ్చినయెడ జమయవత్తును రీ కోట్లురావలయును. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు దక్షిణహిందూజేమయను వరదల యంతకంటె అధికముగ జమవచ్చియుండెడిది.

నిర్వహణపువ్యయము

వడ్డీక్రింద నీచువలసినసామ్యము సంస్థానపు కంపెనీల కీయవలసిన అదనపులాభమును, నిల్వరవ్యయమును మినహాయించిన యెడ హాలునిర్వహణపుఖర్చులు 62 కోట్లు అగును నిరదు 59.11 కోట్లయ్యెను. తలసరితలంపుగా యందుండి 11.4 లక్షలు తరిగెను. ఈ మొత్తము ప్రీవీకౌంసిలు తీర్మానము ప్రకారముగ నుంకములక్రింద మజరానీయవలసివచ్చెను. ఈ మొత్తము మినహాయించినయెడ యాసంవత్సరపు కార్యనిర్వహణపు ఖర్చులు 68.25 కోట్లగును అనగా వెనుకటిసంవత్సరముకంటె 4 లక్షలు అధికము చేసుక సంవత్సరముండు నష్టపూర్ణనిధి లేదు. మరాఠుత్తులక్రింద ను వెచ్చింపబడిన మొత్తము ఖర్చులలో చేర్చబడెను. నష్టపూర్ణనిధిలో చేర్చబడిన మొత్తము మిసంవత్సరమున రివిన్యూలో ఖర్చువాయుచున్నాము. ఈ సంవత్సరపు నిర్వహణపు ఖర్చులు గత సంవత్సరపు ఖర్చులతో బోల్చుటకు 195 లక్షలు 68.25 కోట్లకుండి దీనివేయవలయును. అనగా 98 కోట్లను ఆర్జించుటకు 61.5 కోట్లను వెచ్చించితిమి యిట్లుబోల్చుటచే లేలుచున్నది. 93.18 కోట్లను ఆర్జించుటకు 59.16 కోట్లు గత సంవత్సరమును వెచ్చింపబడెను. అనగా, అయిదుకోట్లు బాక్సిగా ఆర్జించినను వనము 214 లక్షలు మాత్రమే అధికముగ వ్యయముజేసితిమి. మారకము మూలమున మనకు 25 లక్షలవరకును. లాభము వచ్చినమాట వాస్తవమే. అయినప్పటికిని యీ అంశంబు రయిల్వేపరిపాలన వారియూ రయిల్వేబోర్డువారియూ పరిపాలన పద్ధతిని, చాకచక్యమును చాటుచున్నవి. పెట్టుబడి వివర నూటికి 5 క్ష పెరసెంటు అక్రింద ప్రయత్నించవలయునని యిందికేపు కమిటీవారు నూచించిరిని పథ్యంబు జ్ఞాపకముజేసి కొనవలయును. సవరణముచేసిన ఎస్టిమేటు సిఫలయనచో పెట్టుబడిపై 1924-25 సంవత్సరముందు 5.48 పెరసెంటు ప్రభుత్వము వర్తకపురయివార్డుములవలన అర్జించియుండెడిది

క్రేంద రివిన్యూలకుకప్పము

గత పెట్టెంబరు మాసముందు అసెంబ్లీలో గావించబడిన ఒడంబడిక ప్రకారముగ వెనుకటి సంవత్సరపు పెట్టుబడిపై నూటికి 1 పెరసెంటును వెనుకటి సంవత్సరపు అంశపు లాభములో 1.5 పెరసెంటును క్రేంద రివిన్యూలకు రయిల్వేల కప్పముగ నయవలసియుండెను. ఇట్లు నిశ్చయపబడిన కప్పము చిల్లించబడిన పీమ్మల రయిల్వేరిజిస్ట్రేషన్లకు బరలాయంపు కాబడిన మొత్తము నూరుకోట్లకు పాచ్చినయెడ మూడుకోట్లకు మించిన మొత్తములో మూడవవంతు జనరలు రివిన్యూకు జెల్లింపవలయుననిగూడ అసెంబ్లీవరతును నియమించెను. 1922-1923 వ సంవత్సరము నందలి సంఖ్యలపై గాక 1923-24 వ సంవత్సరపు మొత్తముపై హాలుసంవత్సరమున నీచువలసిన కప్పము లేక్కొడబడినవలయునని ప్రత్యేకముగ నిర్ణయింపబడెనని పథ్యంబు జ్ఞాపకమునకు దెచ్చికొనవలయును. కనుక 1924-25 వ సంవత్సరమునం దిచ్చిన కప్పమునకును 1925-26 వ సంవత్సర

మున జెల్లింపబడిన మొత్తమును సమానముగనున్నది. మిలిటరీరైల్వేమూలమున వచ్చు నష్టము జనరలు రివిన్యూనుండి భరింపవలయును. జనరలు రివిన్యూనకు వర్తకపు మార్గము లీయవలసిన మొత్తమునకు యిది మజరాగాజూడబడెను. 1923-1924 లో 121 లక్షలు నష్టమువచ్చెను. 599 కోట్ల కప్పముగ జెల్లింపుచున్నను ఒడంబడిక ప్రకారము 680 లక్షలు దీసికొనుచున్నాదు. హాలు సంవత్సరములో 1125 లక్షలు వర్తకపు రైలువార్డుములవలన లాభమువచ్చునని దలచుచుంటిమి. కాని 151 లక్షలు యీ సంవత్సరము మిలిటరీ రైలువార్డుములవలన నష్టమువచ్చునని అంచనా జేయబడెను. కనుక నికరిమైస లాభము 978 లక్షలు. ఈ మొత్తమునుండి 599 కోట్ల లు నికరిమైస కప్పము చెల్లించవలసియున్నది. పిమ్మట 465 లక్షలు శేషము మిగులును. ఈ మొత్తము ఖర్చునకు నిలచియున్నది. మూడు కోట్లకు పైగనున్న మొత్తము 165 లక్షలు. ఈ మొత్తములో మూడువంతు లేక 55 లక్షలు జనరలు రివిన్యూనకు జెల్లింపవలయును. 410 లక్షలు రైల్వేరిజిస్ట్రేషన్లకువచ్చును. కనుక పన్ను జెల్లింపుచువారు రైల్వేలనుండి 564 లక్షలు నికరిమైస ఆదాయముకు లేవా కొటికంటె అధికముగ సర్ జేసిలు జేకట్టుగాను బడ్జెటుకందు అంచనా జేసిన మొత్తముకంటె అధికముగ గడించుచున్నాను. ఏలయన 410 లక్షలు రిజిస్ట్రేషన్లకుం దూచబడుచున్నది. నిజముగా వర్తకపు రైలువార్డుములందుండి పన్ను చెల్లియెవారు దీసికొననది 564 లక్షలుగాదు. 685 లక్షలు దీసికొనుచున్నారని నేను నొక్కొక్క వక్కాణించుచున్నాను.

1925-1926 బడ్జెటు ఎస్టిమేటు

ఈ సంవత్సరముందు 101 కోట్లు ఆదాయము రావచ్చుననియు, 21 కోట్లు వ్యయముగననియు బడ్జెటునుంచి ఎస్టిమేటు జేయబడెను. ఎస్టిమేటు సరియైనచో వర్తకపురైల్వేలవలన 10 కోట్లు రావబడివచ్చును. 1925-26 వ సంవత్సరము ఎట్లొండొక్కో మనము జోలివ్యయము చెప్పకాలము. కాని ప్రస్తుతమునుబట్టిజూడ కాల మనుకూలముగ గన్పించుచున్నది.

వ్యయము

తలసరితలంపుగ వచ్చిననష్టములకు జూడకుండినచో, యాసంవత్సరముందు 63.25 కోట్లు వ్యయముగను. ముందు సంవత్సరముందు 2 కోట్లకు అధికముగ బడ్జెటునుంచి అవకాశ మేర్పడుచున్నది. అటోమేటిక్కు మాఫ్ గ్యుకొరకు 70 లక్షలు యేర్పాటు చేయబడినవి. ఇంచువలన నష్టము రాదు. నడవబడు సామగ్రిలను రామత్తునిమిత్తము 50 లక్షలు యేర్పాటుచేయబడెను.

లికమిషను యేర్పాట్లు

ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి రయిల్వేకంపెనీ ఉద్యోగులకు జేతనములకు నీయుటకు లికమిషను నూతనల ప్రకారము గ 26 లక్షలుబడ్జెటునుంచి యేర్పాటుచేయబడెను. మేము యేర్పాటుజేసితిమిగాని యిప్పుటకు యొకను నిర్ణయింపలేదు. యిండియావొరతనమును కార్యదర్శియూ యీ వివరమున ఆలోచింపవలసియున్నది. నూతన పెట్టుబడివలన వడ్డీక్రింద 82 లక్షలు వ్యయముగను. 1925-26 వ సంవత్సరములో కప్పముక్రింద 91 కోట్లు బడ్జెటు చేయుచున్నాము.

1925-26 వ సంవత్సరపు కప్పము

1925-26 వ సంవత్సరములోని కప్పము గతసంవత్సరము కంటె 40 లక్షలు తక్కువగనుండును అనగా మనము 524 లక్షలు చెల్లింపవలసియున్నది. హాలుసంవత్సరము నికరిమైస 135 లక్షలు జమవచ్చుటకే కప్పము తరిగెను. వర్తకపుమార్డుములపై 645 లక్షలు రావచ్చును. 228 లక్షలు రైల్వేరిజిస్ట్రేషన్ల కంపబడును.

రైల్వేరిజిస్ట్రేషన్లు

మనఅంశంబు సిఫలయనచో 1925-26 వ సంవత్సరముందు రైల్వే రిజిస్ట్రేషన్లలో 728 లక్షలుండును. ప్రతిసంవత్సరమును జనరలు రివిన్యూకు చెల్లించవలసిన కప్పమును జెల్లింపుటకును, నష్టపూర్ణనిధికి బాకీయున్న మొత్తమును జెల్లింపుటకును, రైల్వేరైల్వే తగ్గించుటకును, రైల్వే అధికమును బలపర్చుటకును ఒడంబడిక ప్రకారముగ రైల్వేరిజిస్ట్రేషన్ల వినియోగింపబడ వలయును. 1925-26 వ సంవత్సరమునందలి రిజిస్ట్రేషన్ల ప్రభుత్వముపయోగించ దలచుచున్నదా యిని ప్రశ్నింపవచ్చును. ఖర్చు పెట్టదలచుటలేదు అనినేను చెల్పుచున్నాను. 410 లక్షలు రైల్వే రిజిస్ట్రేషన్లకు చెయ్యవలసినది ఉజ్జాయింపుగ చెల్పుబడుచున్నది. సరియగు అంశంబు లేలవరకును యింతసామ్య రిజిస్ట్రేషన్లనుం దు చుడుచో సిఫలగ చెల్పిలులేదు. అంతయకాక సంవత్సరంతమున రిజిస్ట్రేషన్లందు 828 లక్షలు జేయగలమోలేదో చెల్లకాలము, అనుకూలముగ వర్షములును వాణిజ్యమును సరిప

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 20:—1925 జనవరి నెలలో వ్యంత వ్యాపారస్థులు 2484 లక్షల రూపాయల సామానుదీగుమలియు 40.11 లక్షలరూపాయలయొకమలియూ కేకే.ఐ. పట్టుక నష్టపడించి హిందువులనును శిరి లక్షల రూపాయల యొకమలి లాభము గనబడింపూర్వము.

మహాత్మా నకు రాజకీయ లో స్యాగతము

తామూసాపామెలు స్వయముగ గౌరవించుట

రాజధర్మమును, ఖడ్గమునుగూర్చి
మహాత్ముని బోధ

హిందూ, ఫిబ్ర 20:— మహాత్ముడు కథియవాసుడు
రెండవసారి యీవారము పోయినపుడు ఆనేక విషయములు
ముఖ్యము లైనవి జరిగెను. రాజకీయ
సంస్థానాధీశులకు సర్వవిధములను రాజకీయ పౌరులు
ను ప్రేమనుపద్రవము వచ్చి మహాత్ముడు స్యాగతమొసంగిరి. సంస్థా
నముయొక్క ప్రజాప్రతినిధిసభ అంగీకరించిన స్యాగతపత్ర
మును తామూసాపామెలు స్వయముగ సమర్పించుచు నిట్లు ను
డివిరి:—

“మహాత్మా, ఈసన్యాసపత్రము మీవంటి యుక్తమవు
రులు కొసంగు భాగ్యము నాకు గల్గినందులకు గర్వపడుచు
న్నాను. మీరు యీదేశమునందు జన్మించిరి. నాతోడి కాల
మున యీసంస్థానపు దివానువును, అట్టి నీవు భారతదేశ
మాతకు పేరుకెచ్చిన పుత్రుడవై ప్రపంచవిఖ్యాత మహాత్ముడ
వని గనుటకు గర్వపడుచున్నాను. అవిధముగ మిమ్ములను పూ
జించుచు స్యాగత మొసంగుచున్నాను.”

సంస్థానాధీశుడు బహిరంగముగ మహాత్మునియెడల భ
క్తిని జాటుట కిదియే మొదటిపర్యాయము.

మహాత్ముని ప్రత్యుత్తరము

మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కి॥ శే॥ తామూసా
పామెలు కాలమునందు తన చిన్నతనమున ఆయన తండ్రివలె
యెటులజూచినదియు పూర్వవిషయములను చెప్పిరి. ఆయన
చిన్నప్పుడు యేకపనిని యేడ్చి సాధించుకొన్నటుల జెప్పి యి
ట్లుచెప్పిరి అట్లే జెప్పి యీతామూసా పామెలుగారు ఖడ్గము
ప్రాత్యహాపరచి అస్పృశ్యుల నుద్ధరింప గోరెదనని ధరసముగ
జెప్పిరి. తామూసా పామెలు ప్రజలకంత సహాయము చేసినందు
ల కాయన సంతోషమున చెప్పి సంస్థానమునందలి బీదల కింకను
సహాయము చేయవలెనని కోరెను. రాజకీయ ఖడ్గము ఆనాధర
క్షణ కొసంగబడెను. కాని దాని ప్రయోజన మింకనుగలదు.
రాజకీయమైన తపస్వతీనయెడల అఖడ్గముతోనే ఆయన తలనరు
కవలెనను అర్థముగూడ గలదని ఆయన చెప్పెను. ఆభావమెప్పు
డును స్ఫురించుచుండలకే ఖడ్గ మెప్పుడును
రాజకీయ వెంటనుండవలెనని యుద్దేశింపబడెను. ఆయన
రాజకీయ సంస్థానమునందేయే నిమగ్నమై. ఇప్పుడున్న ఆ
యనయిట్లు వెనుకటితామూసా పామెలు ధర్మముగ నిచ్చినపు
లులోనే కట్టుబడెను. కావున రాజకీయములకు భక్తిచేత
కీతామూసా పామెలుగారిని ఆనాధరలకు సహ
యము చేయవలసినదిగన, జనానాలోను, ఆయన
యు ఖడ్గమును ధరింపవలెనని స్వతంత్రముగ గోరుచున్నానని
చెప్పెను. మహాత్ముడుండగానే తామూసాపామెలుగారు జాతీ
యపాతకాలాధీన ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. మహాత్ముని గౌర
వాధరమై యొసంగిన తోటవిందునకు చాలమంది ఏతెన్నీ యూ
రోపీయను ఆసీసములు వచ్చిరి. వారందరును గాంధీజీతో ఆనేక
విషయముల గూర్చి చర్చించిరి.

మహాత్ముడు సత్యాగ్రహక్రమమునకు

తిరిగివచ్చుట

అహమ్మదాబాదు, ఫిబ్రవరి 22:— కథియవాడు సంస్థా
నమునందు రాజకీయ, పోషించు, వంకనీరు, వర్షావసంస్థా
నములను సువిధించి యీ ఉదయమే సత్యాగ్రహక్రమమునకు
తిరిగి వచ్చెను. మార్చిమధ్యమున గనోరుగోరక్షజాలయమును
జూచునె. ఈ సంస్థానముల అధీశుల నందరను ఆయన కలుసు
కొనెను. నాలోటును ప్రజాప్రేమమునం దుత్సాహము జూపు
ట ఆయన కాంగ్రెసుగమనం డెను. ఈసంస్థానములందలి ప్రజలు
గూడ ఆయనను దర్శించినవారు తమ రాజకీయ గూర్చి ప్రశం
సగనే మాట్లాడిరి. రాజకీయ తామూసా పామెలుగారు ప్రజా
ప్రతినిధిసభను స్థాపించియున్నవని శాసనమొసంగెను.
గాని యింకను అప్పుడే యేఅభిప్రాయమును తొందరపడి చె
ప్పకూలవలెనని మహాత్ముడు నుడిచెను. తంతవరకు చెప్పిన దానిని
బట్టిజూడ ఆయన విషయము గాంధీమహాత్మునియే తెలియ.

మ ద రా ను వార్త లు

విద్యార్థుల దంతచికిత్స:— పాతకాలముందు వి
ద్యార్థులకు తన ఆరోగ్యపరీక్షగాని దంతపరీక్షగాని జరుగుట
లేదు. ఎన్నియో రోగములకు దంతవ్యాధులే కారణము. ఇందు
లకు దావ్యుల హెచ్. వెంకటరావు యల్. యం. యస్. గా
రు (డెంటులస్ట్రు) తమ కార్యస్థానములందు (250 చైనాబ
జారు రోడు లేక 229 తంబుచెట్టిపేట్) ఉచితముగ విద్యార్థుల
దంతపరీక్షని పరీక్షించి తన సలహానిచ్చుటకు అంగీకరించిరి. క్రీస్తు
చికిత్స కనివారము ఆదివారము మధ్యాహ్నము 10 మొదలు 12
గంటలవరకు చేయబడును.

రాకపోకలు:— గా॥ సర్ పాత్రోగారు, కారా
గారముల ఇన్సుచెక్టరు జెనరలు రెవెన్యూలకులనలు మాన్
వోకిగారు, గోంపల్లెజుగారు కనివారమురాత్రి చెన్నపురి వదిలి
రి. (వెనీడెన్సిపాట్లఅఫీసరు కమాండరు కాంరెలు, పబ్లిక్
ఇన్సుట్రక్షను చెక్టరు ఎజిగ్రీవు యం. యస్. యం రైల్వే
జెనరలు బ్రాఫీకు మానేజరువారసుగారు మీరు అజదుఅలిగారు,
ఇ.వి. రామస్వామి నాయకుగారు ఆదివారం ఉదయం చెన్న
పురికివచ్చిరి. సర్. అజ్ఞామలె తెట్టిగారు ప్లాన్స్ కంట్రోలరు
యస్. డి. కుప్రగారు నేటిదినము ఉదయం చెన్నపురికి
వచ్చిరి.

శ్రీనివాస పతనమందరము:— శ్రీమానుజుస్.
శ్రీనివాస అయ్యంగారి దేశసేవ జ్ఞాపకార్థమై పురుషేటయం
దలి బాచ్చాసాపామెల వీధిలో వారిపేరిట ఒక పతనమందరము
కడచిన కనివారము స్థాపింపబడెను. ఆనాటి సామంతులము
అచ్చట ఒక బహిరంగసభ జరిగెను. అనివార్యములగు కారణ
ములచే యాకూలు హాసను నేటుగారు రాజాలనందుకు నుంగం
బాకం కాంగ్రెసుసభ కార్యదర్శులగు యస్. తొరస్వామి
అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. డాక్టరు బ్రహ్మ, కెప్టను
కేశవులు గార్లు పకనాలయముల వలని లాభములను గురించియు
పురుషేటయందు పకనాలయము యొక్క ఆవశ్యకతను గురించి
యు ఉపన్యసించిరి.

పల్లెవారి సంఘపు సాంవత్సరికపు టుత్సవము:—
పల్లెవారి సంఘపు మత ప్రతిష్ఠానయొక్క సెన్ థోమునందున్న
ది. ఈప్రతిష్ఠానముయొక్క ప్రథమ సాంవత్సరిక మహోత్సవ
ము కనివారము సాన్ థోమునందు జరిగెను. అభివృద్ధిశాఖ
మంత్రియగు గా॥ కెవిజ్జానంపిళ్లగారు అధ్యక్షత వహించిరి.
సంగీతపాటకచ్చేరి జరిగెను. అద్యక్షుడు సభను ముగించుచు
భరతకులము (పల్లెవారు) నకు చేరినవారు విద్య నభ్యసించి
అభివృద్ధి చెందవలయునని ప్రోత్సహించిరి. విద్యార్థివృద్ధి
యొక్క ఆవశ్యకతను గూర్చియు ఆరోగ్య విషయములను
గురించియు మరికొందరు ముచ్చటించిన పిమ్మట సభముగిగెను.

దెవంకనీరు సంస్థానమునందు ప్రైమరీవిద్య నిర్వంధము చేయబ
డును. అది ఉన్నతవిద్యకు అట్లు చేయబడెను.

మద్యనిషేధము

గాంధీ గారిట్లనిరి. “ఈ అన్నిచోట్లను సంపూర్ణమద్య
నిషేధము గావలయునను మత్సాహము గానించుట కాలానుగు
ణ్యముగ నున్నది. రాజకీయలోనివ్యుద్ధి యెప్పుడు సమకూరు
నాయని అనుకొనుచున్నాను. అదట సంస్థానపు కల్లుదుకాణము
నకును, నివిజనీమను కల్లుదుకాణమునకును పోటీదరులనున్న
ది. అందుచేత ధర్మతత్వపోయి తక్కువతరగతివారు యిదివరకు
కన్న యెక్కువక కల్లుత్రాగుచున్నారు. మగవాళ్లయిండ్లకు
తప్పత్రాగివచ్చి తగవల్లకీయులమౌటుల ఆదవాల్లు మొత్తము
చున్నారు. కల్లుదుకాణములను పూర్తిగయై త్రితయించ వలెనని
ప్రజలు తామూసా పామెలును ఒత్తిడిచేయుచున్నారు. వ్యక్తి
స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముగల్గునని ఆయన ఆవిషయమైలాంగ
కున్నాడు. మద్యనిషేధము బోధనగల్గునని ఆయన అభిప్రాయము.
లై సెన్యుయిచ్చిన కల్లుదుకాణములన్నిటిని మూసివేయ
వలెననియు, మందుకవనకమైన దప్ప సారాను దింపనీయవలదని
యు దర్శనమివ్వగోరుచు ప్రేమకానెట్టి తీర్మానముగావించె
ను. ఈతీర్మానము విషయమున తామూసాపామెలు యెట్లు ప్ర
తిపంచునో జూడవలసియున్నది.

కథియవాడులో నూలునకుటులయు ఖడ్గమును పునరుద్ధ
రింపబడునని గాంధీగారు తలంచుచున్నారు. గాంధీగారు
కవిమత్సవమాసము 27 వ తేదీనాటికి ఢిల్లీ వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

స్వరాజ్య తమిళ దినపత్రిక

తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘమువారి ప్రకటన

తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘపు కార్యదర్శి మా క్లిష్టా
యునున్నార:— 1925 సంవత్సరము మార్చి నెల 1 వ తేదీకి
తమిళ స్వరాజ్యతమిళ పత్రిక ప్రకటింపబడునని తెలిసికొనుటకు
సంతోషించుచున్నాను. పలువురు నన్ను ప్రశ్నించుచుండుట చే
తను, కాంగ్రెసువారి మనములయందు దురభిప్రాయములను తొ
లగించుటకును తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమువారికిని ఈమా
తన దినపత్రికను ఎట్టి సంబంధములేదని స్పష్టపరచుచున్నా
ను. స్వరాజ్య ప్రింటింగు పబ్లిషింగు కంపెనీ లిమిటెడ్ కంపె
నీవారిని అప్పుడు ఇచ్చిన పదివేలరూపాయలు రాబట్టుకొనుట
కు తన ప్రయత్నములు గావించబడుచున్నవి.

నిర్బంధముగ టీకాలువేయుట

డాక్టరు యు. రామరావుగారు యం. యల్. సి.

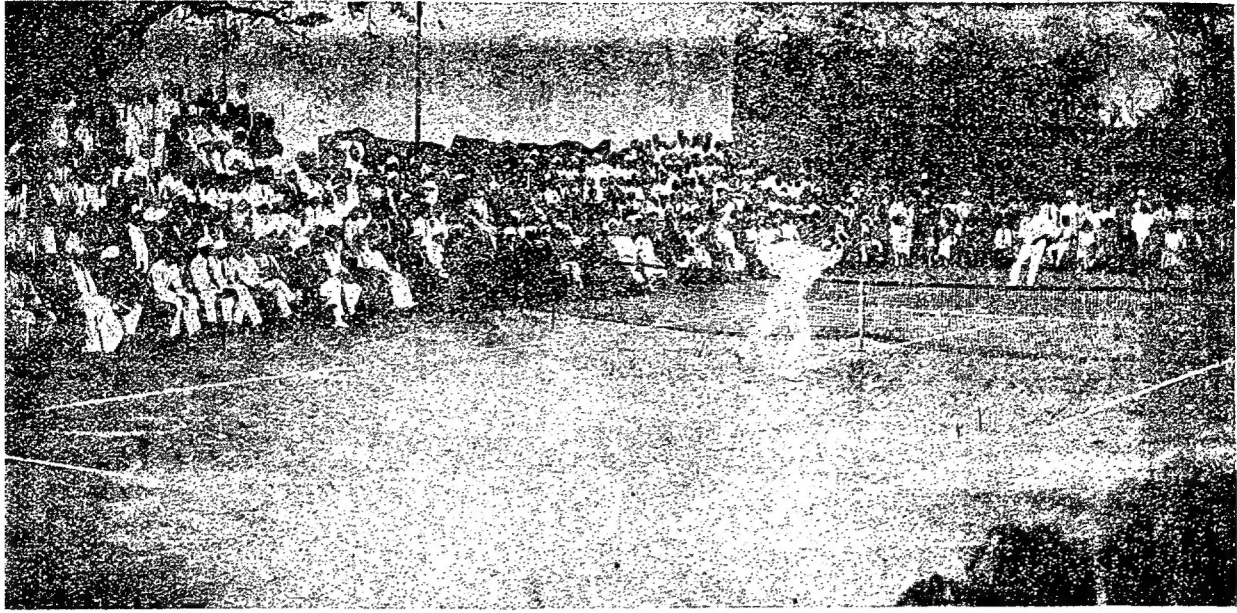
1925 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 17 వ తేదీన జరిగిన మద్రా
సు కార్యశేవకు సభయందు మహాది అధికముగ వ్యాపించి
యున్న సమయములందు నిర్బంధముగ అందరకు టీకాలువేయవ
లయునను విషయమై తీవ్రముగ చర్చజరిగెను. కార్యశేవకుసభ్యు
లలో వైద్యులే ఈవిషయమున భేదాభిప్రాయములు తెలిపియుం
డుట ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. ఇందువల్ల వైద్యవిషయ
ములందు అధికముగ అనుభవము లేనివారు టీకాలువేయుటవలని
లాభములను నిరసించగలరు. టీకాలువేయకూడదను వాదించు
వారికిమాత్రం కొంతబలమేర్పడి ఇంతవరకు మహాది టీకాలయా
లమున ఆపుటచే తీసుబడిన ప్రయత్నములకు కొంతవిఘ్నము
కూడకలుగును. ఐకోపా అమెరికా ఖండములందు కొంతమంది
వైద్యులు, టీకాలువేయుటవల్ల ఎట్టిలాభముయొందనని వాదించు
చున్నను, జెన్నరుగారిచే కనిపెట్టబడిన ఈవికృత్యము కడచిన
నూరుసంవత్సరములనుండి ఈ అంటువ్యాధియొక్క తీవ్రతగ్గి
నదనట నిర్వివాదాంశము. పూర్వము ఈమూలచికమువల్ల ఎం
తమంది మరణించిరో ఎంతమంది ఘోర బాధలననుభవించి కురూ
పులైకో మెకాలేగారు చక్కగవర్ణించినారు.

చైనా ఇండియా రషీయాదేశములందు టీకాలువేయుప
ద్ధి సంపూర్ణముగ వ్యాపించినందున మహాచికమువల్ల మరణించు
వారిసంఖ్య అధికముగనున్నది. 1918 మొదలు 1922 సంవత్సర
లలో భారతదేశమునందు మాత్రమే 649497 మంది మహాచిక
మువల్ల మరణించిరి. పాశ్చాత్యదేశములందు మహాచికమువలన
మరణములకు టీకాలువేయుటకు పరస్పరసంబంధమున్నట్లు తో
చుచున్నది. యుద్ధము ముగిసినపిమ్మట ఇంగ్లాండు ఆస్ట్రేలియా
మెక్సికో, బ్రెజిలు, ఆర్జెంటైను, బెల్జి, కనడా దేశములు
మహాచికవార బడెను. టీకాలువేయుచున్నానని సంఘములందే
మరిచాము అధికముగనుం డెను. మహాచికము ఆపరిశుభ్రముగ
నుండుటచే ఉద్భవించు అంటువ్యాధియనియు, ఆరోగ్యపరీక్షి
తులేర్పడిన ఈవ్యాధి పాడనూపదను వాదము లోపభూయిష్ట
మైనదని ఎన్నియోపర్యాయములు నిదర్శింపబడెను. ఈవిష
యమై ఆండోలనమునర్పినవారిమాటలను విన్నందులకు ఇంగ్లాం
డు దేశము తగు కేతు ననుభవించినది. పూర్వచారపరాయణ ప్రాప్తియనుగు
నట్టిదియు, ఆరోగ్యపరీక్షితులంత సంఖ్యకైకరముగలేని భారత
దేశమునందు అధునిక ఆరోగ్యపరీక్షితులను ప్రవేశపెట్టి ఈ
అంటువ్యాధిని రూపుమాపగలరని తలంచుట అవిశేషము.

మహాచికమును టీకాలువేయుటవల్ల కొంతవరకు తగ్గింప
వచ్చునను విషయమై చర్చజరుగుట అనవసరము. ఈవిషయ
ము స్పష్టముగ నిదర్శింపబడినది. టీకాలు వేయుచుగొనిన
వారిలో ఎవరికో అత్యల్పసంఖ్యాకులకు మాత్రమే మహాచి
తగులుచున్నది. ఇవికూడ టీకాలువేయుచుండులందు పలుత్వ
ము లేకపోవులవల్లను దుర్బలత్వమువల్లను సంభవించుచు. కా
వున మహాచికము అధికముగ వ్యాపించుచున్న సమయములందు
టీకాలు వేయుచుకొనుటవల్ల వ్యాధి నివారించుటయగును.
తుట్టుకుదకు కార్పొరేషనువారు నిర్బంధముగ టీకాలువేయు
విధానమును అంగీకరించినందులకు సంతోషించుచున్నాను. ఇందు
వల్ల ఈవ్యాధి తీవ్రత చాలవరకు తగ్గగలదు. య

సర్ పాత్రోగారు ప్రభువుగారు 20 వ తేదీన దిల్లీ
జరిపి బిరుదముల నొసంగిరి.

మద్రాసు యునైటెడ్ క్లబ్బు టెన్నిసు పంచెములు

సింగిల్స్ టై నల్స్

సి. రామస్వామి, లెఫ్టి నెంటు హాచిన్సుగార్లు ఆడుట
రామస్వామిగారు విజయమొందిరి.

టెన్నిసు పంచెములు

మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్బు

ప్రారంభదినము

గత శుక్రవారము (20-2-25) మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్బు (యమ్. సి. సి.) వారి యాజమాన్యమున ప్రతిస్పందనమువలెనే టెన్నిసుపంచెములు ప్రారంభింపబడెను క్లబ్బువారు గావించిన ఏర్పాట్లు ప్రశంసార్హముగ నున్నవి. ప్రత్యేకముగ కోర్టులను తొమ్మిదింటిని ఏర్పాటుజేసిరి. పురుషుల డబ్బుస్ పంచెములలో 20 జతల పోటీదారులు, సింగిల్స్ లో 22 మంది పోటీదారులు గలరు.

సి. రామస్వామి నాయకుగారు,

లెఫ్టి నెంటు హాచిన్సుగారు

టెన్నిసు నిపుణులు, చెన్నపురి

ప్రఖ్యాతివడసిన సుప్రసిద్ధ ఆటగాండు సి. రామస్వామి, హాచిన్సు, మ్యాండ్లములు, సింగిల్స్ లో, సింగిల్స్ వేలు మున్నగువారెల్లరు పోటీజేసిరి. డబ్బుస్ లో పర్మిషన్ (కలకత్తా) హాచిన్సు, సి. రామస్వామి, యమ్. వి. రామానాజులు, సింగిల్స్ లో, సార్వభౌమరావు, త్యాగరాజన్, ఆర్. యస్. రామారావు జతలలో నేర్పడిరి.

స్త్రీల సింగిల్స్ లో గడ్ హిండు, కర్కూపాద్రిత, శ్యామ్, హాపెలు, క్రికెట్ నిపుణులు ముఖ్యులు.

శుక్రవారమానాడు 15 పంచెములు గెలువజడినవి. అందు 10 పురుషుల డబ్బుస్, 5 స్త్రీల సింగిల్స్, పురుషుల

డబ్బుస్ పంచెములలో ప్రేక్షకులెల్ల శాకర్షించిన దొక్క రామస్వామి, రామానాజులు, లల్లయ్య-వెంకటరామను గారలు ఆడిన ఆటయే. జగ మెరిగిన రామస్వామిచేత రాకటుబట్టి రంగమందు నిలవినదాది ప్రేక్షకు లాకరిపైనుండి దృష్టి మరల్చ లేదు. రెండవపక్షమువారును పట్టుదలతో నాడిరిగాని కడకు రామస్వామి కటింగులకు లోబడక తప్పదాయెను. స్త్రీల సింగిల్స్ లో నెల్ల గుడ్ హిండు, మిసుహాపెలు గార్లు పోటీ జూడదగియుండెను. ఇరువురును సమానముగ నిపుణులతో నాడిరి. కాని గడ్ హిండు తన ప్రతికూక్షికంపైను ఎక్కుడు నిదానము, కీర్తుతో నాడి పంచెమును గెలువజాలెను.

ఫలితములు

గెలుపొందినవారు	పరాజియులు
సింగిల్స్	హాచిన్సు
సార్వభౌమరావు	ఫిన్ని
6-1; 7-5	
సి. రామస్వామి	లల్లయ్య
రామానాజులు	వెంకటరామన్
6-2; 8-6; 6-2	
ప చిన్సు	డి. వి. చలపతిరావు
పర్మిషన్	యమ్. గాను
6-1; 6-2	
కె. ఆర్. ప్రసాద్	మాక్ లీడ్
వి. రామారావు	పాట్రిక్
6-1; 6-4	
ఆర్. వి. రామారావు	బాలకృష్ణన్
త్యాగరాజన్	చంద్రశేఖరన్
6-4; 4-6; 6-4	
గడ్ హిండ్ పతి	మిస్. హాపెలు
7-5; 6-2	
రెండవ దినము	

తనివారము తిరిగి ఆటలు 4-30 గ.లకు ప్రారంభింపబడెను. ప్రథమ దినమువలెనే ప్రేక్షకులు పలువురు వచ్చిరి. దాదాపు ప్రేక్షకులలో అధికసంఖ్యాకులు సామ్యర్ని ప్రభుత్వ స్నతోద్యోగులు.

నేడు ఎన్నదగిన ఆటలో రామస్వామి, సుబ్బారావుల కును, సార్వభౌమ రావు, సింగిల్స్ వేలునకును జరిగిన పంచెములు. రామస్వామి తో నాడిన వి. సుబ్బారావును విద్యార్థి మొదటి ఆట యందు 2 పాయింట్లు, రెండవ ఆట యందు 5 పాయింట్లు వ్యత్యాసము తో నోడింపబడెను. కాని ఒక్కొక్కప్పుడు రామస్వామిని నేను రవీ పాయింట్లు గొనునపుడు ప్రేక్షకుల హర్షధ్వనులు మిన్ను ముట్టెను. కప్పున పంపాడిన సింగిల్స్ వేలు సార్వభౌమరావుతో సింగిల్స్ ఆహనపుడు సార్వభౌమరావు జయించుట సాధ్యమనియే ఎల్లరు తలంచిరి. ఆటను వూరిగతికించిన యభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసి వచ్చెను. మొదటి ఆటలో ఇద్దరను సమానమైరి. రెండవ యాటయందు సార్వభౌమిడే సింగిల్స్ వేలై 2 పాయింట్లు ఆదనము గడించెను. ఇంతలో సమయము మించుటచే నాటిక ఆటను నిలిపిరి. తిరిగి నేడు ఆడెదము.

రామస్వామి పక్షము గెలుపొందుట

నిన్నటి ఆదివారము సాయంత్రము మద్రాసు యునైటెడ్ క్లబ్బు యాజమాన్యమున పురుషుల డబ్బుస్ పంచెములందు సి. రామస్వామి యమ్. వెంకటరత్నంగారలు టి. జి. కింగారవేలు సార్వభౌమ రావుగారలను ఓడించిరి.

లెఫ్టి నెంటు కలానెల్ కూచిగారు సి. రామస్వామి పక్షమునకు బహుమతుల నొసంగిరి.

రవీంద్రుని ఆరోగ్యము

భయమేమి ములేదు. విశ్రాంతి అవసరము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 22:— శ్రీమరాజ్ యక్. మహాశాగారు, బొంబాయి వచ్చినప్పటినుండి ఔత్సాహికక్రిందనున్న దాక్షిణ్య రవీంద్రశాసన ట్రాగురుగారి ఆరోగ్యమునుగూర్చి ఆ సోనియేటెడు ప్రెసు కీక్రిందివిషయగ దలియజేసిరి:— దాక్షిణ్య రవీంద్రశాసన ట్రాగురుగారి కీవద్దను ఇన్సుయెంబా రెండు సార్లును వచ్చెను. దానితోవ్వానయ దొర్బల్స్ మేర్పడెను. అందుచేత యేపనిజేయుటకు గాని ఆలోచించుటకుగాని స్వాస్థ్యము లేదు. ఏమాత్రమునుగూడినను కదలిననుగూడ డోపిరాడ కుండును. అందుచేత మూడుమాసములవరకును యేపనిజేకుండిను యెనెంతో నుట్టడకుండ నంబుట అవసరము. భయమున కనకాళి ములేదుగాని పూర్తి విశ్రాంతి అవసరము ఇందుల కేనర్పించు హామీలోనో ఉండుట అవసరము. హృదయదోర్బల్స్ ము దప్ప యెట్టివ్యాధియు లేదు. ఆయనను తలుచున జూచినవారికి యింత తలపసిన మేమామని ప్రయోజనమును (ఆ. ప్రె.)

పర దేశస్థులెని అత్యాచారము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 19:— జెకోస్టన్ రిపబ్లిక్కు దేశమునుండి వర్తకాధిమువచ్చిన రిఫర్టరీస్ అనునతడు తాను బంధనయింటికి బోవుమందగా డిశంబరు 27 వ తేదీ రాత్రి బాలర్లు పీనువద్ద కొండలు పొగురుబోతులు గలసి నెత్తిపై నొక డెబ్బుకొట్టిరి. వెంటనే యతడు నేలబడెను. పిమ్మట ఆసుపత్రికి దిసికొనిపోయి నాతనికి స్పృశియేలేదు. అత్యాచార మొనర్చిన నల్వరనుగూడ ఆనవాలు పట్టలేకపోయెను. కాని యితని పోయిన గడియారము పోలీసువారు జూపగా దాని నానవాలుపట్ట గలిగెను. పట్టుబడిన నల్వరలో నొకరివద్ద నీ గడియారము రక్షకభటులచే బట్టుకొనబడియెను.

ఇదివఱకు చాలసార్లు శిక్షింపబడిన నల్వరను రక్షకభటులు పట్టుకొనిరి. గడియారమినల్వరలో నొకరివద్ద నున్నది దానినిబట్టియే పోలీసువారు నేరము నిర్ణయింపగలిగిరి.

విచారణజరుగుచున్నంతకాలము, హిందూదేశమున దాస్య తంత్ర దేశ ప్రతినిధి, నాస్తియాల యమంచుండెను. విచారణ యింతకు జరుగుచున్నది. రివ్ గారు తనివారము స్వదేశమునకు బోవుచున్నార.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23 వ తేది

సోమవారము

రైల్వే బడ్జెట్టు

సామాన్య శాసనసభలో రైల్వే బడ్జెట్టును ప్రవేశపెట్టుట కిది మొదటి సారి. ఇంతవరకును బడ్జెట్టునంతను, ఆర్థికసభ్యు లొక్కరే ప్రవేశపెట్టుచుండిరి. ఈమారు జరిగిన మార్పు ప్రకారము, రైల్వేసభ్యులగు సర్ చార్లెసు ఇన్సుగారు వారిముడినములుముందుగ రైల్వేబడ్జెట్టును ప్రత్యేకముగ నివేదించియుండిరి. ఈ ఏర్పాటువలన, ప్రభుత్వమున కెక్కుడు సౌకర్యమున్నను, ప్రజల కధిక లాభము గనుపించదు. వారికి తీరవలసిన యిబ్బందులటులనే నిలిచియున్నవి. రైల్వేలకు లాభము వచ్చినదని ప్రజలు సంతసించుట, ఆలాభమునందు వారు పాల్గొనుచుండగద. అట్టి యద్భుతము వారికింకను గలుగలేదు. ఆర్థికదృస్థితి ప్రబలియున్నపుడు, ప్యాసెంజరురైల్వే హెచ్చుతేయబడెను. ఇయ్యవి మిగుల భారముగనున్నటుల ప్రజలు మొదటి నుండిగాని. ఇబ్బందులు తీరినవిచ్చుట, మరల రైల్వే తగ్గింపబడునని, వారు ఎదురుజూచుచుండిరి. కాని జరిగినదేమి? హెచ్చురైల్వేను భరింపగల మొదటి రెండవతరగతి క్లాసు ప్రయాణికులరైల్వే తగ్గింపబడినవి. బీదలగు మూడవతరగతి ప్రయాణికుల కెట్టి యుపశాంసని గలిగింపరయిరి. రైల్వే అటులనే నిలిచియున్నది. రైల్వేలకు వచ్చేడి రాబడిలో విశేషభాగము మూడవతరగతి ప్రయాణికులనుండి వచ్చెడిదే యని, తెలిసిన విషయమే.

మూడవతరగతివారి నిటుల నేలశిక్షించిరి? ఇన్సుగారు చెలిపెడికారణము కడు విచిత్రము. రైల్వేరాబడి తగ్గుటచే మొదటి రెండవతరగతి ప్రయాణికులరైల్వేగూడ తగ్గింపబడెనట. మూడవతరగతి ప్రయాణికులద్వారా చేకూరిన రాబడిమాత్రము ప్రతినవత్సరమునను హెచ్చిబోవుచుండెనట. ప్రయాణికులసంఖ్యయు రానురాను విస్తరించుచుండెనట. అందుచే మూడవతరగతి రైల్వేను కదలింపలేదట! ఇన్సుగారి వాదము ప్రకారము, మూడవతరగతి ప్రయాణికులుగూడ రైల్వే ప్రయాణమును మానుకొనుచో రైల్వేరైల్వేను తగ్గించెదరు. అట్టితరీ, ప్రజాసామాన్యము రైల్వేప్రయాణమును బహిష్కరించువరకు, వారికి ముక్తియుండదు గాబోలు! మూడవతరగతి ప్యాసెంజరులనుండి విశేషముగ డబ్బును గుంజుచు, రైల్వేరాబడి యతిశయించెనని మురియుచు, వారి కడగండ్లను తీర్చుకుండుట ఎంత యశ్రమమో చెలువనక్కరలేదు. రైల్వేపరిపాలన ప్రభుత్వమువారి హస్తాంతరమయినను, ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహించినంతవరకు వారికడగండ్లు దీరబోవు. మరయొక ముఖ్య విషయమున, ఇన్సుగారు ఆశాభంగము గలుగజేసిరి. భారతీయులకు ద్యోగమునిచ్చు విషయమున, రైల్వేబడ్జెట్టు తేగూత్రము మార్పుజెందకున్నది.

రైల్వేశాఖలోనికి భారతీయులను రానిచ్చుటయే యరుదు. స్వల్పవేతనము గలవారికి వేతన సౌకర్యముల నిచ్చుట లేదు. తమకు జీత మేమాత్రము చాలదని చిన్న యుద్యోగులు మొరిలిడుచున్నారు. వారి మొదలరణ్యోదనము లగుచున్నవి. ఆంగ్లో హైందవులకుండెడి సామర్థ్యమును యోగ్యతయు భారతీయులకు లేదని, ఇన్సుగారు వాదించుట విచిత్రము. అందుచే ప్రస్తుత సమయమున మార్పు జరిగింప వీలులేదట. భారతీయుల కొరకు ఆంగ్లో హైందవులను గాని యూరపియనులనుగాని ఉద్యోగములనుండి లేచిపోమ్మని కోరుటకు తమకు హక్కులేదట. రైల్వే సరకుల గొనుట గూర్చి, ఇన్సుగారు చెలిపిన సమాధానము, వాస్తవస్థితికి భిన్నముగ నున్నది. మంచి సరకులు అనుకూలముగ ధరలకు హిందూదేశముననే లభించుచో, తాము దీసికొందుమని ప్రభుత్వమువారునుట వలన విశేష ప్రయోజనములేదు. యూరపునందు, పోటీకొరకు ధరలు తగ్గింపబడుచున్నవి. ఆపోటీకి హిందూదేశపు సరకులు నిలువబడజాలవు. ధరలు కొంచెము హెచ్చయినను ఈ దేశపు సరకులనే కొనుటకు ప్రభుత్వము శక్తిమూనినగాని, ప్రోత్సాహము గలుగనేరదు. ఈ విషయములందు శాసనసభ్యుల విమర్శనకు లెంతవరకు ఫలోన్ముఖమునకు వచ్చునో జూడవలయును.

మిలిటరీఖర్చుకు పిమ్మట రైల్వే ఖర్చు మిక్కిలి యధికముగనున్నది. తొంబది కోట్ల రూపాయలఖర్చును జూపెడిబడ్జెట్టును చర్చించుట కొక్కదినము గడువొసగుట మిగులసంకుచిత మని తోచును. వర్తకపు రైల్వేలైనులనుండి యీ సంవత్సరము 11 కోట్ల రూపాయల లాభమువచ్చునని, యూహించబడుచున్నది. కాని మిలిటరీ రైల్వేలనుండి విశేషనష్టము గలుగుటకు కారణమేదియో తెలియదు. 1924-25 సంవత్సరమున వీనిపై 15,058,000 రూపాయలు నష్టముగలిగెను. 1925-26 సంవత్సరమున 15,340,000 రూపాయల నష్టముగలుగునని యూహించబడుచున్నది. దేశరక్షణకొరకు మిలిటరీరైల్వేలు నిర్మింపబడినటుల చెప్పినను, వీనికిగుఖర్చును పరిశీలించి పరిశీతులను చక్కచరచుటకు మార్గముగలదా యని యోచింపవలయును. మిలిటరీఖర్చుతోపాటు, మిలిటరీరైల్వే వ్యయమును పరిశీలించి నిర్ణయించుటకు, శాసనసభ కధికారములేదు గాబోలు. రైల్వేలాభమునందు కొంతసామ్మ జనరలు రివిన్యూకుజేరినను, ఇంకను ఎక్కువభాగ మెందుకు తీరగూడదో తెలియదు. రైల్వేబడ్జెట్టును విడదీసినందువలన, జనరల్ రివిన్యూకు కొంతనష్టము గలుగకమానదు. హిందూదేశమున రైల్వేలకు ప్రింగుఖర్చులు రానురాను జాస్తియగుచున్నవి.

ఇంచితేపు కమిషనువారుగూడ యీ లోపమునుజూపిరి. అటులయినను, 1923-24 సంవత్సరమునకన్న యీ సంవత్సరమున 274 లక్షల రూపాయల ఖర్చు లధికమగుట, యుక్తము గానేరదు. ఈ సంవత్సరమునకన్నను రాబోవు సంవత్సరమున మూడుముప్పాతికోట్లు అధిక వ్యయమగునని మదింపు వేయబడుచున్నది. ప్రింగుఖర్చులను జాగ్రూతతో పరిశీలించి, వానిని చాలవరకు

తగ్గించినగాని, ప్రయోజనముండదు. రాబోవు సంవత్సరమున నూతనముగ నిర్మించెడి రైల్వేలైనులలో, రాయపూర్ విశాఖపట్టణము రైల్వే యునవోంకబడినది. విశాఖ పట్టణపు హార్బరు నిర్మాణముతోపాటు, నీ రైల్వేనిర్మాణముగూడ జరుగును. 536 లక్ష లిందుకు ఖర్చుగునట. నూతన రైల్వేమార్గమువలన, మధ్యరాష్ట్రములందలి సరకులన్నియు విశాఖపట్టణపు రేవు జేరుటకును, వాణిజ్యాభివృద్ధి గలుగుటకును వీలగును. 1924-25 సంవత్సరమునందువర్తకపురైల్వేలకుఖర్చులుబోగా 11 కోట్లలాభము వచ్చుననియు, 1925-26 సంవత్సరమునందు పదికోట్ల లాభము చేకూరుననియు, యూహించబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరము ప్రింగుఖర్చులు 62 కోట్లుగాగ, రాబోవు సంవత్సరము 65 కోట్లుగునని అంచనా వేయబడినది.

క్రింది యుద్యోగుల కెట్టి యుపశాంతిగలుగకున్నను, లీ కమిషను సలహాలు పెద్దరైల్వేయుద్యోగులకధిక సౌకర్యములను సూచించినవి. వీని క్రింద 24 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి. జనరలు రివిన్యూకిచ్చెడిదిబోగ, రైల్వే రిజర్వుక్రింద 1925-26 సంవత్సరమున 738 లక్షలు నిలువయుండును. ఈ రిజర్వులను తాము వినియోగింపమని, ఇన్సుగారు చెలుపుచున్నారు. రాబోవు సంవత్సరమున నష్టమువచ్చిన రావచ్చుననియు, మారకపురైల్వే మార్పుజెంద వచ్చుననియు, అందుచే నిలువధనమును కదలింపగూడదనియు, ఇన్సుగారి యుద్దేశ్యము. వీరి భయమున కాధారము గనుపించదు. క్యాపిటలు ఖర్చు క్రింద ముప్పదికోట్ల నీ సంవత్సరమున ఖర్చుపెట్టుటకు, శాసన సభవారిది వరకనుజ్ఞ నొసంగిరి. కాని ప్రభుత్వము వారు 12 కోట్లను మాత్రమే ఖర్చుపెట్టిరి. 1925-26 సంవత్సరమున 32 కోట్లను ఖర్చుపెట్టుట కువీలు గలదని, రైల్వే ఏజెంట్లు చెలిపిరట. ఇదిసాగునని ప్రభుత్వమువారు దలచుటలేదు. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల స్నానపానాది సౌకర్యములను వృద్ధిజేయుటకు 30 లక్షలు ఖర్చుపెట్టబడునని ఇన్సుగారు చెలిపిరి గాని, వీరి యూహలే మాత్రము నెలవేరునో తెలుపజాలము. ప్రస్తుత స్థితిలో, మూడవతరగతి బండ్లను, పెట్టలేమి, నరక కూపములవలె గనుపించుచున్నవి.

బొంబాయిలో స్థాపించబడిన ఎల్క్విక్కు రైల్వేనుగూర్చి వీరు సగర్వముగ బలికిరి. కలకత్తా మద్రాసులలో నిట్టి నూతనముగ మార్పులు ప్రవేశపెట్టబడునని వీరు ఆశపెట్టిరి. కాని, వీరి కయ్యెడి అధిక వ్యయమువలన, ప్రజాసామాన్యమున కెక్కుడు లాభముండునని తలంపజాలము. బ్రాంచి రైల్వేలను తామే నిర్మించెదమని ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ప్రభుత్వపుకంట్రోలు నాశించెడివారికి, యీవార్త సంతసము గలిగించుట సహజము. కాని, వీరి ప్రయత్నము లెంతవరకు సఫలమగునో చూడవలయును. ప్రానికప్రభుత్వము లీ ఏర్పాటున కంగీకరించినటుల ఇంగ్లీషా ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు.

భారత శాసన సభ మిలిటరీ కళాశాల స్థాపన

ఒక సంఘము నేర్పాటుచేయుట కలగిరించుట
వివరములు

సైనిక కార్యదర్శి బర్దేనుగారు

దీర్ఘ, ఫిబ్రవరి 19:—తన శాఖ విషయమై ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విషయములను పథలో తెలియజేయుటకై తానీచప్పు లో జోక్యము కలిగించుకొంటినని సైనిక కార్యదర్శి బర్దేనుగారు చెప్పిరి. చర్చనందు సారాంశమును తేల్చుట అవసరము. ప్రతి దేశమునందును సైనిక దౌత్యగులకు సుదీర్ఘ శిక్ష నొసంగుట యను అవసరములలో హిందూ దేశము పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధాముఖము ప్రత్యేక చిహ్నము గలవు. క్రైస్తులును ముస్లిములును మిలిటరీ హామీయులేక సత్పూర్వకముగా నుండవలసిన సభ్యులు కొరవడెను. ఇది చాలా గొప్ప విషయము. 1921లో సభవారసునియైన తీర్మానము ను జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుదు. అనంతరము హిందూ దేశమున మిలిటరీ కళాశాల నొకదానిని స్థాపించువిషయము నిర్ణయించుకొనవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరుతున్నాము. కాని అది శాంతియుతము కళాశాలనిమిత్తము కొంతనిధిని ప్రత్యేకించి యుంచవలసినదని ఒక సవరణ అనుసరించబడినది. అప్పుడు సైన్యాధిపతిగారు గాని సర్ గాడ్ ఫ్రెడ్ రిక్టర్ గారు గాని అట్లు కలిగించినవారైన విషయమై తమసంగతిని తెలుపుకొనుటకు ఆన కాళము చిక్కలేదు. కార్యక్రమమును ముగించుకొన దలచిన యెడల తొందరగా కానియొడని అధ్యక్షుడు చెప్పగా అప్పుడు తీర్మానము చర్చకువచ్చెను. (నవ్వు) మరియు సభ అప్పుడు ఒక్క విధముగా చెప్పలేదు. ఒక తీర్మానములో కేడెటులను సాండు హార్టును పంపవలసినదనియు వేరొక తీర్మానములో యిండియన్ సాండు హార్టు కావలసినదనియు సభాసభ్యులను చేసియుండెను. 1912లో కింగ్స్ కమిషనుకు భారతీయులకుడ అర్హులుగా చేయబడిరి. ఇందు వలన భారతీయులకు బ్రిటిషు యుద్ధగుల తోపాటు సమాన హక్కు లీయబడినది. ఇండియన్ సాండు హార్టు విషయము 1917-18 లో విచారించబడి ప్రోసి చేయబడినది. (బ్రిటిషు యుద్ధగులలో పాటు సమాన శిక్ష పొందుటకు బాధ్యులైనవారు తొలగించుటకు కింగ్స్ కమిషను పొంది బ్రిటిషు, హైదరాబాద్ యుద్ధగులు పరస్పరముగా అర్హులు చేసుకొనుటకు ఆ రెండు తరగతులవారిని చిన్నప్పటినుండి సాండు హార్టులో కలిపియుంచుట అవసరమని విచారించబడినది. ఉద్ధ్యోగులకు ముఖ్యముగా మలిన సాధువర్తనమును, పలుకుబడియు నాయకత్వమునకు తగిన శక్తియు భారతీయులు సంవత్సరములనుండి వీటి కన్నీటికిని స్థాపన సాండు హార్టులోనే నేర్చుకొనవలయు. ఏ సైన్యమున కైనను మిక్కిలియెక్కువగా కాకపోయినను ఒక బలముగల శ్రేష్ఠులను సంవత్సరములనుండి ఉద్ధ్యోగులందరూ ఉన్నత పరిమితి గలవారు గానుండవలెను. ఇండియన్ కేడెటులను చిన్నతము ననీ తల్లిదండ్రులనుండి పంపివేయుట అపాయకమునని చెప్పబడినది. ఆ విషయమై భయపడ నక్కరలేదు. ఇంగ్లాండులో యితరవర్తకులలో యాయుడు శిక్షకంటె సాండు హార్టు లో యాయుడు శిక్ష మిక్కిలి గొప్పది. ఖర్చుల విషయమున ప్రభుత్వమువారు రానుపోను కర్చుచియున్నారని. కమిషనున కెన్నుకొనబడిన కేడెటులకు భన సహాయము చేయుచున్నారని. దేశభక్తిగలవారందరూ మరికొంత భనసహాయము చేయవచ్చును. (నవ్వు)

మరియు బర్దేను గారిట్లు చెప్పిరి: మనకున్న 5 సంవత్సరముల అనుభవమునుబట్టి జాతీయ సైన్య మేనిధముగా నిర్మాణము చేయవలసినది తెలియవచ్చును. ఈయనభవము చాలదు. 1917-18లో యిండియన్ కేడెటులను ఇంగ్లాండు పంపవలెనని దొరకనమువారు తీర్మానించిరి. ఇండియన్ సాండు హార్టును స్థాపించేయెడల కింగ్స్ కమిషనుకు యిండియన్ కేడెటులకు రానునియు సాండు హార్టును గాని దొమినియును కమిషను గాని వారికియును యిండియన్ ప్రత్యేకమును. దొమినియును నులలో మిలిటరీ కళాశాల లున్నవని వాదించబడినది. అప్పుడు బ్రిటిషు సైన్యము అటువంటి కమిషనుపొందు భారతీయులందరూ కమిషను పనిచేయవలసియున్నట్టి బ్రిటిషు యుద్ధగులకు కమిషను పనిలోనుండును. ఇండియన్ సాండు హార్టులో శిక్ష పొందిన హైదరాబాద్ కింగ్స్ కమిషనుకు యిండియన్ కేడెటులకు సమానముగా పరిగణించబడుదు. యుద్ధమునందును ఉద్ధ్యోగులకు యిండియన్ కేడెటులకు శిక్ష వెల్లంగుటకు, కేడెటులలో యాయుబడిన. కాని వీరెవ్వరైనను సాండు హార్టు యుద్ధ్యోగులతో సమానముగా పరిగణించబడలేదు. సాండు హార్టులో శిక్ష నొసంగువారు మిక్కిలి సమర్థులు. సంవత్సరమునకు పదికమిషనులు దొరుకుచున్నంత కాలమును మిలిటరీ కళాశాలను పెట్టుటలు భవ్యమేగాని లాభకరము గాదు. కేడెటుల సంఖ్య యెక్కువైన లాభకరము గాదు. సాండు హార్టులోని 620 కేడెటులలోను 20 మాత్రమే ప్రతిసంవత్సరము భారత సైన్యమునకు పంపబడుచున్నది. ఈ కేడెటుల సంవత్సరము యిండియన్ కేడెటులనుగలగిరించుట యింగ్లాండులో కంటె ఖర్చుపెచ్చుగానగును. మరియు సాండు హార్టులో 620 మంది యిండియన్ వే వారందరూ కంటె పనిలుగా యేర్పడి కొద్దిలో యుద్ధవిషయములను నేర్చుకొనవచ్చును. ఇండియన్ సాండు హార్టులో 120 140 మందికంటె యిండియన్ పోవుటచే ఒక కంటె పనిగా వైఫల్యము కలుగును. బహుమందిలో యిండియన్ ఉత్సాహము యిండియన్ సాండు హార్టులో నుండవలయు. సాండు హార్టులో గొప్పపాట్లను నుత్సాహము కలదు. మిక్కిలి ప్రశంసాపాత్రమైన కంటె పని ప్రత్యేక చిహ్నమును ధరించును. అట్టి దానిలో చేరుటకు యుద్ధ్యోగులలో మిక్కిలి యుత్సాహముగలదు. సాంకేతిక విషయమునగూడ సాండు హార్టులో నొసంగబడు శిక్ష యిండియన్ లభించవలయు. సాండు హార్టులో శిక్ష నొసంగబడుచున్న ఫిరంగులయొక్క రకములన్నియుగూడ యిండియన్ లోపు. డెహరాడూను మిలిటరీ కళాశాల సాండు హార్టులో నొసంగబడు శిక్ష యిట్టిదిగా యనిమాత్రము తెలియజేయును. నేనిచు తగవులాడుటకై మాట్లాడుటలేదు. ఇండియన్ కళాశాలను స్థాపించినట్లయిన సాండు హార్టు లాభములన్నియు పోవును. హిందూ దేశమున కేడెటులో ప్రభుత్వమువారియే చేయుచున్నారని నాతోపాటు యాభవారందరూ నమ్మదగిన నేను తలంచెదను. తొందరపడి యేపనిచేయరాదు. డెహరాడూను ఒక ఆధారమును గనపరచుచున్నది. ప్రారంభవిద్య పూర్తియగువరకు మనము కాని పెట్టుకొని యుండవలెను. ఈ ప్రశ్నలో సార్వభౌమని ప్రభుత్వమునకే గొప్పయధికార ముండవలెను. ఇతర సైన్యములకు తేల్చబడు. హిందూ దేశమున విషయమున సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతవహించునంత కాలమును కింగ్స్ కమిషను పొందు యుద్ధ్యోగుల కందరికి యెట్టి శిక్ష నొసంగవలెనో దా విషయమై వారే చెప్పవలసి యున్నది.

పండిత మాళవ్యాగారు

ఇట్లు చెప్పిరి. బర్దేను గారు రెవరికిని నమ్మకముచిక్కకుండ వాదించియున్నారు. రాజా హిందూ దేశమునకు సార్వభౌమముగా నున్నంత కాలమును కింగ్స్ కమిషను గ్రాంటు విషయమై హిందూ దేశపు శిక్ష యెట్టి భేదమును చేయకూడదు. సాండు హార్టు పరిస్థితులు హిందూ దేశములో రాకపోవచ్చును. కాని సన్యాసరైన ఆంగ్లేయులను బుద్ధిమంతులైన భారతీయులను హిందూ దేశమునకు కొన్ని సంవత్సరములలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము వచ్చి తీరవలెనని ఆంగ్లేయ రింతురని నమ్మదగినది. దీనికి ఒప్పుకొన్నట్లయిన సాయకు 10 కమిషనులు చాల పనివారు ఒప్పుకొనవలెను. ఈ విధానము శాశ్వతముగానే యున్నట్లయిన సాండు హార్టులో శిక్ష సయితముననే ఒప్పుకొనను జవాబుదేశము 20 సంవత్సరములలో ప్రపంచాధికృతను సంపాదించినది. హిందూ దేశము మాడ అవిధముననే కావలెను. ఇండియన్ సాండు హార్టు ఉండి తీరవలెను. కాని మనము సార్వభౌమని ప్రజలమై యున్నంత కాలమును 4 నెలలలో తుదకు రెండు సంవత్సరములైనను ప్రతి భారతీయుడును సాండు హార్టులో శిక్ష పొంది రావలెను. కాని కింగ్స్ కమిషను పొందుటకు శిక్ష మాత్రము యిండియన్ లోనే ఒకసంగబడవలెను. ఇండియన్ పరిస్థితులు పనికిరావను మాటను నేను ఒప్పుకొనను. హిందూ దేశములో నున్నటువంటి ఆశ్చర్యకరమైన కొంటును మెంటులు ప్రపంచములో మరెచ్చట గలవు? ఉదాహరణమునకు రావల్ పిండి కొంటును మెంటుగలదు. యుద్ధ కార్యాలయమునకు విశేష శక్తిగలవారిని ఆశ్చర్యయంతయు హిందూ దేశమునకు పోనిచేయుట కుపయోగించబడుచున్నది. యుద్ధములో హిందూ దేశము 150 కోట్లు జనగణగది. అడబ్బుతో హిందూ దేశము సాండు హార్టును కట్టుకొనగలిగింది. మిలిటరీ కళాశాలకు కావలసిన మొత్త మంతయొనను ప్రతి సభ్యుడును ఓటిచ్చునని నేను నమ్ముచున్నాను.

కలనల్ క్రాఫోర్డు

గా డిప్యూటీ సైన్యమును భారతీయుల హక్కులను చేయుటయే దీనికి ముఖ్యోద్దేశ్యమై యున్నది. హిందూ దేశములో ప్రతి పటాలములోనున్న 28 ఉద్ధ్యోగులలోను 17 గురు భారతీయులు ను 12 గురు యూరపియులును ఉన్నారు. ఉన్నతోద్ధ్యోగులలో నున్న యీ 12 గురు యూరపియులను తొలగించవలెననియే దీనియధిప్రాయము. ఇట్టి అనాలోచన కార్యములకు గడంగునప్పుడు సభవారు జాగ్రత్త పోయింపవలెను. రిపటాలములు భారతీయుల మొనర్చబడినవి. ఒక యుద్ధముందు వారి సమర్థత రజతైనగాని యింకను భారతీయుల పరమైనవర్తన అపాయకరముగను. భారతీయులకింద నడుపబడిన స్వతంత్రసంస్థానాధిపల సైన్యములు పరాక్రమవతు లయ్యెను యుద్ధసమయమున బ్రిటిషు యుద్ధ్యోగులసాయ ముచేయించి. ఇదిగాక జాతీయతముల తగాదా యొకటిగలదు. బ్రిటిషు యుద్ధ్యోగి తన సైనికులలో కలిగించు నమ్మకమును భారతీయులొద్దకి కలిగించవలయు. మనకు సరిహద్దులో అనుదినమును యుద్ధభయము గలదు. కాబట్టి మిక్కిలి సమర్థతతో కూడుకొన్న నేతృత్వ సైన్యముంతయు నిమ్మియోజనముగను. మరియు యుద్ధ్యోగులుగానుండు వారిని రాజసముగల జాతులనుండి తీసుకొనవలెను. ఇప్పుడట్టివారికి విద్యలేదు. ఇట్టి భేదము యింగ్లాండులోను హిందూ దేశములోను గల పాతకాలలలోనే కలదని రంగాచారియరు గారు నూతనముగా యింగ్లాండు వెల్లెనప్పుడు తెలుసుకొనిరి. నేను పూర్తిగా వారితో నేకీభవింతును (నవ్వు) ఇంగ్లాండు పద్ధతుల ననుసరించి సావకాలిని స్థాపించబడినగాని యాస్థితి తొలగిపోదు. బాలురకు 9 సం॥నుండి కొన్ని యుద్ధోక్త్యములను కడిగింపవలెను. డెహరాడూను పాతకాల కొంతవరకు పాగగనే యున్నది. మిలిటరీ యుద్ధ్యోగుల బాలరకొరకు కింగ్స్ బార్డ్ మెంటును కిచ్చినరు స్కూలును స్థాపించబడబోవుట సంతోషము. మనకు కావలసినసంఖ్య లట్టివియే యైనను దేశరక్షణార్థమై యున్న బాధ్యతనుబట్టి అట్టి యువద్రవమును మనము భరింపవలెను.

సర్ శివస్వామి అయ్యగారు

బర్దేనుగారు చెప్పరికూడ అభ్యంతర పెట్టుటయో, ఆనంగీకారమో లేక మరెట్టియో తెలియవచ్చునది సర్ శివస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. 1921 లో అంగీకరింపబడిన తీర్మానమును గురించి యిదివరలో బర్దేనుగారు రేపిచేసియున్నారు. 5 సంవత్సరములైన తరువాత దానిసంగతి యిప్పుడు చెప్పుచున్నారు. బర్దేనుగారు ఆ తీర్మానముయొక్క భావమునే అడ్డుపెట్టడలంచినది నే ననునను. హిందూ దేశమున సాండు హార్టు పెట్టడలయిన యింగ్లాండులో నున్న పరిస్థితులనే యిచ్చటికి తీసుకొనిరావలెనని కోరిక గాని యేవోయొ దానితో సరిపెట్టుకొనవలెనని గాదు. కింగ్స్ కమిషను సంవత్సరమున హిందూ దేశముయొక్క సైన్యము హిందూ దేశములలోవలె నుండవలెననియే హిందూ దేశముయొక్క ఆదర్శము. సాండు హార్టులో నీనుబడు శిక్షనుగూర్చి బర్దేనుగారు అనవసరముగా ఎక్కువ నేపు చెప్పియున్నారు. ఇండియన్ సైన్యమునకు నాయకత్వమును వహించినట్లయిన యిండియన్ ఉత్తమ సంకల్పమై జేయును. బ్రిటిషు సైనికులపై అధికారమును కోరదు. ప్రపంచములో మరెచ్చటను గూడ యిండియన్ ఆఫీసు బ్రిటిషు సైనికులపై అధికారమును కలిగియుండలేదు.

కింగ్స్ కమిషనుపొందిన యిండియన్ ఆఫీసులు బ్రిటిషు సైనికులపై అధికారమును కలిగియుండిరిని అప్పుడు బర్దేనుగారును నేనానాయకుడును అప్పుడు చెప్పిరి.

అయినను తమ సైన్యములను నడుపవలెననియే భారతీయుల ఆదర్శము శివస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. 40 కేడెటులను యెడల కళాశాలను స్థాపించవచ్చునని.

ప్రతిపటాలములోని 17 గురు యిండియన్ ఆఫీసులున్నవారి కెట్టి బాధ్యతయేదనియు వారికి ప్రాతిపదిక అవకాశములు లేవనియు అజాబ్ భావగారు చెప్పిరి.

జిన్నాగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు యిట్లనిరి. హిందూ దేశము తమ తాను రక్షించుకొనునట్లుగా చేయవలసిన యెడల క్రమమైన పద్ధతి యుండవలెను గాని ఏ యేడుగురికో తయారులేదు. టకు ఒక సాండు హార్టును గాదు పెట్టవలసినది. ప్రభుత్వమువారు ప్రభవహింపలేదని చెప్పుటవలెను. లాభములేదు. కృష్ణగుప్తవంటి వారితో వాదించుచు నమ్మకములేదు.

నేనానాయకుడు:— అదిలేవు
జిన్నాగారు:— భారతీయులెవ్వరూను ప్రభుత్వమువారిని సందేహించుటయే విషయమని. ఫలితములను చూచినచాల

చాలా దృష్టాంతములు ఆలస్యముచేయుచున్నట్లుగాని యిందుగో యీకష్టమున్నదని ప్రభుత్వము వారెప్పుడును చెప్పజాలరు. తొందరపడవద్దని కలనల్ క్రాఫర్డుగారు చెప్పవచ్చును. భారతీయులను తొందరపడవద్దని ఎప్పుడవలెదు. ఇప్పటికిని బ్రిటిషుగారిజనులలోగాని యిండియనుగారిజనులలోగాని ఆఫీసుల లండనును ఆంగ్లేయులే. భారతదేశములోని సైన్యము భారతీయులదేయై యుండవలెను. ముఖ్యము సంక్షిప్తపరపదలంబైనయెడల మేము మితో కలిసియుండుము. కాని యీ ప్రశ్నను చూచి గాని విచారించుట కొకసంఘము సేర్పరచి మాకు నమ్మకము కలుగునట్లు క్రమమైనదగ్గరి నొకదానిని చూపెట్టండి. ఆసంఘములో కలనల్ క్రాఫర్డుగారు కూడ నుండవలెనుగాని ఆయనయు తొందరపడవారు (నవ్వు). ఈపనిని చేసినయెడల ప్రభుత్వము వారిని నమ్మెనను. (చప్పట్లు)

తరువాత మధ్యాహ్నము ఫలాహారమునకు సభలేచెను.

రంగారాజుగారి సవరణ

ఫలాహారానంతరమున, ఆధికవ్యవహారములతో సహా దీనిని గూర్చి విచారించి తెలియజేయుటకు ఆధికారతరులగు అట్టి యొకసంఘము వెంటనే యేర్పాటుగాని పరిచయమైనది వాన్ బహదూరు రంగారాజుగారు వెంకటపతిరాజుగారి తీర్మానమున కుపసంహరించెను. ఆసభమునుబట్టి యెట్టిపనినైన చేయవచ్చును. భారత సేనానాయకులచే నడుపబడు భారత సైన్యముకంటే యిప్పుడవసరముగాన దానికి కర్తవ్యంతయైన ను భారతీయులు తెక్కిగోనరు. ప్రభుత్వమువారి విషయమున ఆతురత గనపరచుచున్నట్లు లేవనిచెప్పిరి.

పండ్ల తిని మోతీలాలుగారు బలపరచిరి

తీర్మానమును బలపరచుచు మోతీలాలుగారి లిట్టునుడివిరి. ఆంగ్లేయు యువకులకువలె హైందవ యువకులకుగూడ బాగుగా శిక్షకరపుటకు చక్కని కళాశాల యొకటి ఆవసరము. బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము లేదు గావుననే హిందూదేశమున నుప్రముఖార్థ పనికిరాదని మూడుదినములకిందట వాదించితిని. కాని యీ ప్రశ్న బాగుగా నాలించి పరిశీలించుచున్నది. హిందూదేశమునకు రక్షణలేకుండ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము రాజాలదు. శిక్ష లేక భారతీయుల సైన్యముకంటే యేర్పడజాలదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతీయులను నిరాయధులనుగాజేసి మిలిటరీశిక్షకు ఆవకాశమే యొంగలేదు. అట్టితరీ యీ తీర్మానమును బహుకొనుటకు చిక్కులున్నవని చెప్పట సేవల మన్యాయము. ఏలనన అచిక్కలు ప్రభుత్వమువారు కలిగించినవేకదా. తీర్మానమును ఆమోదించిన మాత్రమున చాలదు. మనఃపూర్వకముగా పని సాగవలెను. ఆసభ తీర్మానముయొక్క భావమును ప్రభుత్వమువారు బహుకొన్నయెడల పని సాగించుటకు నిపుణుల సంఘము సేర్పరచవచ్చును. సాధారణవిద్య సేర్పరచినవారిలో త్వాత్రవంశజుల సేకరమందిగలరు. హిందూదేశమున క్షత్రియోదేశము లేనివారులేరు. కాని వస్తువు లచ్చటగలవు. వానికి తగిన శిక్ష యొసంగి ప్రాత్యహము నీచువలెను.

సీన్సనుగారి ఆక్షేపణలు

ఈతీర్మానము సంబంధమున జపానును తీసుకొనివచ్చుట చారబాబుని సర్ హెన్రీస్టేన్సుగారు రినిరి. ఏలనన జపాను ఒక్కమతము ఒక్కభాషగల జాతి. హిందూదేశ మట్లుగాదే. ఇట్టి పరిస్థితులను చూడకుండుటకున ప్రయోజనము లేదు. వానిని పరిష్కరించువలెను.

రంగారాజుగారు: - మిలిటరీకళాశాల పెట్టినచో అన్నియు చక్కబడును.

సర్ హెన్రీస్టేన్సుగారు తిరిగి యిట్లునిడి. హిందూదేశమున జాతివారిత ప్రభుత్వములను ఎన్నియో భేదభావములును గలవు. ఇవన్నియు చక్కబడవలెకాలము పురాజ్యము స్థాపించుట ఎంతదూర్ఘమో భారతజాతీయ సైన్యమును స్థాపించుటయు అంతయే దుర్లభము.

యం. కె. ఆచార్య: - ఓహో, యువకులకు తగిన నడతయు శిక్షయు నొసంగుచున్న డేరామాను కళాశాలను చులకనగా చూడవలసి ప్రాన్యముగారు సభ్యులలో ననిరి. ఆసంస్థనే యొకసం పెద్దదేయెట్లు నట్లుగా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానమునకు సానుభూతి చూపినయెడల చాలాను.

ప్రభుత్వమువారు న్యాయముగా నుండవలసినదని జిన్నాగారు చెప్పియున్నారు. హిందూదేశమున సంఘీభావము కలదనియే జిన్నాగారు మాట్లాడుచున్నారాయని వాకావ్యముగా నున్నది. ప్రభుత్వమువారి నడుగుతుకముందు తాను న్యాయముగా మాట్లాడుచుండినచో జిన్నాగారిచే విచారించుకొనవచ్చును. మహాత్మాగాంధీ దేనికొరకై శ్రమపడుచున్నాడో అట్టి సంఘ

భావము హిందూదేశమున లేదు. తుదకు ప్రాన్యముగారు రంగారాజుగారి యుద్ధమును బలపరచిరి.

సేనానాయకుని జవాబు

ఘనతపసిందిన రాల్స్ సను ప్రభువు యిట్లు జవాబు చెప్పెను. జపానును గురించి ప్రాన్యముగారు తగిన జవాబును చెప్పియున్నారు. కాని జిన్నాగారు ప్రభుత్వమును కొంత వరకు నన్ను దూషించినదానికి నాకు కోపము వచ్చుచున్నది.

జిన్నాగారు: - సేనాని గురించి ఆనలేదు. కాని యీ ప్రభుత్వమునకు బాధ్యత యెవరువహించుకో వారి నందరిని సేననగలను.

రాల్స్ సను ప్రభువు: - ప్రభుత్వము వారీపనిని చేయుచున్నారో లేదో యువరాజుగారు శంకుస్థాపనజేసిన కిచనరు కళాశాలనుచూచిన తెలియగలరు. ఇండియను సాంఘికార్థుని యంతర్వర్తలో పనికిరాదని సేనల చెప్పియున్నా ననగా యంగ్లాండులో శిక్షపొందినవారు అనేకవారి యున్న సేనాని మున్నందు భారత సైన్యముగా యేర్పడబోవుదానికి లిజాంతురము దొరకజాలదు.

సర్ సిస్టామి అయ్యుగారు: సవరణ ఏలప్రతిపాదించబడకూడదో రామచంద్రరావుగారు తెలియజేసిరి. ఇంగ్లాండులోని సాంఘికార్థులలో పదిమంది భారతీయులకంటె ఎక్కువమందిని చేర్చుకొనగలరి.

రాల్స్ సను: - పదికంటె యెక్కువమంది చేర్చుకొనునట్లు రామచంద్రరావుగారు నమ్మకమును కోరుచున్నారు. సేనుగట్టిగా నమ్మకము చెప్పలేనుగాని యీ విషయమై సాంఘికార్థుల ఆధికారులతోను యధికారాలయము ఆధికారులతోను వాదించి యున్నాను. వారువురును యిందుల కంగీకరించి యున్నారు.

రామచంద్రరావుగారు: - ఎంతమది?

రాల్స్ సను ప్రభువు: - ఇంతమందియని సేను నిష్కర్షగా చెప్పింపలేదు గాని ప్రస్తుతమున్న దానికంటె యెక్కువమందినే చేర్చుకొందురు.

హోం మెంబరు యొక్క సవరణ

ఆసభ తీర్మానమునకు బదులుగా యీక్రింది సవరణ యుండవలెనని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమనుగారు ప్రతిపాదించిరి: - (ఎ) భారత సైన్యము లోని కమిషను ఉద్యోగములకు గాను భారతీయ యుద్ధ్యోగులకు శిక్షయొసంగుటకై ఒకమిలిటరీ కళాశాలను హిందూదేశమున స్థాపించుటకు సాధ్యపడదా?

(బి) సాధ్యపడేయెడల ఎంతవరలో స్క్రీమును ఏర్పాటుచేసి ఏ ప్రకారము పనిని ప్రారంభింపవలెను?

(సి) మిలిటరీ కళాశాలను స్థాపించి భారతీయోద్ధ్యోగులకు శిక్ష యొసంగుచున్నప్పుడు అంతకు ముందుకాని వెనుకగాని వీరిని సాంఘికార్థులకుగాని వూటపుచ్చికిగాని పంపవలెనా: - యీ ప్రశ్నలను విచారించి తెలియజేయుటకై కాసన సభలోని భారతీయులనుగూడ కలిగినట్టి ఒకసంఘము సేర్పాటుచేయుచువలెనని యీసభ సభాయుతుడగు రాజప్రతినిధికి శిఫారసు చేయుచున్నది.

పల్లెలుగారు అడ్డుపెట్టుట

1921 లో కొంత ిభేదాభిప్రాయము కలిగినను 1923 లో మిలిటరీకళాశాలను స్థాపింపవలెనని సార్వభౌమని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు దొరతనమువారే ఒకసవరణను ప్రతిపాదించియున్నారు. రాజుగారు సామాన్యముగానే కోరియున్నారు. నన్ను కొరమనినట్లయిన నెను ఆరడజను మిలిటరీ కళాశాలలకు కోరుదును. ఏలనన మేమెప్పుడేదీ కోరినను ఆత్మసంతృప్తికే మేము సంసిద్ధులముగా లేమని మీరు చెప్పవచ్చుదురు. శిక్షగరపుటకు మనుష్యులను జర్పిని అమెరికాలనుండియు ప్రపంచములోని మరియిరి దేశములనుండియు తెప్పించును. మాకు నిజమై: సైన్యమే యున్నయెడల మనుష్యులచే పెట్టు ఆయుధము అప్పుడేపోవును. మామాటలను అమలులో పెట్టుటకు మానెనుక సైన్యములేదు గావుననే మామాటలను మీరు వినుట లేదు. దొరతనము వారికి సేనుక సైన్యమున్నది. కావుననే వారిమాటలను వారు సాగించుకొనగలగిరి.

మూలవ్యాగారి సవరణ

మిలిటరీకళాశాలను స్థాపించుటకు సాధ్యపడునాయను దానికివలెను స్థాపనకుయేవిధముగా ఉపక్రమింపవలెనో తెలియజేయుమని కమిటీవారి నడుగవలెనని పండితమాలవ్యాగారు సవరణను చెప్పిరి. (బి) క్లాబును వదలివేసి మిలిటరీలోనికి హైందవ

యువకులను ఆకర్షించుటకగాను సైన్యమును భారతాయత్త మొనర్చుటకు యేమి తొందరపడులు చేయవలెనని (డి) క్లాబు నొకదానిని మూలవ్యాగారు చెప్పిరి. హైందవులకు కింగ్ కమిషనుండవలెనని నొక్కిచెప్పిరి.

సాధ్యసాధ్యములు విచారించుకొండ స్థాపనగూర్చియే చెప్పుచున్న యీసవరణను తానంగీకరింపజాలనని సేనానాయకుడు చెప్పెను. సభయొక్క అలవాటులు తనకు తెలియకపోవుటచే 1921లో తనను సభవారు నిద్రమట్టుగానుండ వట్టుకొనినని చెప్పెను. (నవ్వు) సైన్యమును భారతాయత్త మొనర్చువిషయమును మూలవ్యాగారు చెప్పివినయము కమిటీవారిదృష్టిని ఎక్కువ చేయుచున్నది. కాన దానికి తానంగీకరింపనని చెప్పెను.

ప్రస్తుతస్థితిపై ప్రభుత్వపుత్తిర్మానము ఆభివృద్ధిని జూపుచున్నదని తనతరపునను యూరపియును లండరి తరపునను ప్రభుత్వపు సవరణను బలపరచుచు కలనల్ క్రాఫర్డుగారు చెప్పిరి.

ఇట్టిసమయమున సభను ముగించవలెనని ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడెను.

మూలవ్యాగారి సవరణ అంగీకరింపబడుట

హోం మెంబరుగారి సవరణకు పండిత మూలవ్యాగారు చేసిన సవరణ రెండుభాగములుగా నుంచబడెను. మొదటిభాగము 87 ఓట్లకు భిన్నముగా 59 ఓట్లువచ్చి అంగీకరింపబడెను. రెండవ భాగము పక్షములు లేకయే అంగీకరింపబడెను. చివరకు అంగీకరింపబడిన తీర్మానము యీవిధముగా నున్నది. (ఎ) భారత సైన్యములో కమిషను ఉద్యోగములకై భారతీయోద్ధ్యోగులకు శిక్ష నొసంగుటకు గాను మిలిటరీకళాశాల నొకదానిని స్థాపించుటకు ఏమిచేయవలెనో (బి) మిలిటరీకళాశాలను స్థాపించినట్లయిన భారతీయోద్ధ్యోగుల శిక్షకు సంబంధించి సంతృప్తుకు వారిని అంతకు ముందుగాని వెనుకగాని సాంఘికార్థుల పూజపుచ్చిలకు పంపవలెనా (సి) మిలిటరీలోనికి హైందవయువకుల నాకర్షించుటకు సైన్యమును భారతాయత్త మొనర్చుట ఎంత తొందరగా చేయవలెను. వీటిని విచారించి తెలియజేయుటకై కాసనసభలోని హైందవసభ్యులతోగూడ మాడిట్టి ఒక సంఘము సేర్పాటు చేయించవలెనని యీసభ సభాయుతుడగు రాజప్రతినిధికి శిఫారసు చేయుచున్నది. సభ లేవటకు నెలవీతము బడెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ద్యోగముల నిచ్చుటలో వర్ణప్రాతినిధ్యము నంగీకరించుట

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 19: - బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిచే యుద్ధ్యోగములందు, నిమ్నజాతులవారికిని, పతితవర్ణములకును ప్రాతినిధ్యము నిచ్చుట కంగీకరించిరి. రాజధానియందు ప్రతిభాలోను గుమాస్తా యుద్ధ్యోగములలో కొంతభాగము, నిమ్నజాతుల కాయాస్థలములందు, వారివారి బలగముయొక్క బలమునుబట్టి నిర్ణయించిరి. ఆయాజిల్లాలను బట్టి రిర మొదలు 60 వఱకు ప్రాతినిధ్య మియ్యబడినది. రాష్ట్రపంచదంతిలకు మహామృదీయులకు తగినంత ప్రాతినిధ్య మిచ్చుటకును, సింధుదేశముందు మాటికి 50 వంతు విచ్చుటకు నిశ్చయించబడినది. ప్రభుత్వమువారు సామాన్యముగానే చేసిరి గాని యభివృద్ధి నొందిన సంఘములలో మాత్రము హృదయావేదన గలిగించకమానదు. ఏలన సమర్థత చెడకుండైన యుద్ధ్యోగముల కవకాశ మిచ్చు సూత్రము లంపఱు నొకటి యని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి, యీసమ్మజాతులలో ప్రాతినిధ్యము వహింపదగిన కనీసపు సంఖ్యకంటె హెచ్చుగాగూడ నుద్ధ్యోగమునకు దీని కొనవచ్చు ననిరి.

ఖిలాఫత్ సంఘము

దెల్లీ, ఫిబ్రవరి 19: - కిర్మాగారి యధ్యక్షతక్రింద మహామృదీయార్థిక, విద్యాభివృద్ధులు గలుగజేయుటకు, టాంబుము నుద్ధరించుటకు బయలుదేరిన సంఘము పెసావరుడేరి. ఖిలాఫత్ చేరిలో మకాము చేసిరి.

హైందవులను దొంగిలించుట

పెసావరు, ఫిబ్రవరి 19: - జనవరి 24 వతేదీ రాత్రి మాంబియను బోటునుండి నలుగురు హైందువుల సత్తునిపోయిరి. నేరమానకు సంబంధించిన జాతులవారై చాలయెరిడి గలుగజేసిరి. తుదకు తుపాకులనుగూడ బ్లాక్ లో సేల్వీ, భయపెట్టిరి. ఈబోటుగా మజీననుండి ముగ్గురుగుంపులుగా బోయి, వారిని భయపెట్టెను. తుపాకులు గాల్చిన మరునాడు, 4 హిందువులు తప్పి వేయబడిరి.

జెంగాలు విజయము

జెంగాలు విజయముగూర్చి ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలేమి, బ్రిటిష్ పత్రికలేమి మిలితేని యుత్సాహమును సంతసమును వెల్లించుచున్నవి. లిబరలుపత్రికలగు మాంచెస్టరు గార్డియను, న్యూస్ పేపర్లు మొదలగు పత్రికలు సయితము స్వరాజ్యపక్షమున కవజయము గలిగినందులకు ఉబ్బింపుచున్నవి. మాకు జేరిన ప్రత్యేకతంతి వార్తలలో, న్యూస్ పేపర్లు మొదలగు పత్రికా వ్యాఖ్య గమనించున మాంటాగూ విధానమునకు జెంగాలు శాసనసభ్యుల చర్య అద్భుత విజయము చేకూర్చినట్లు. స్వరాజ్య విధానమునకు తీవ్రమగు ప్రతిఘాతము కలిగించినట్లు. చిత్రరంజనదాసుగారి ప్రతిఘటన జరిగినట్లు. ప్రీవీ కౌన్సిలు విషయమున సామ్రాజ్య శాసన సభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వమువారితో చేతుల గీలిపినందులకు యీ పత్రిక సంతసించుచున్నది. జెంగాలునందు శాసనసభ్యుల లెట్లు ప్రవర్తించినను ప్రజలు మాత్రము సంస్కరణవిధానము నెన్నడును ఆమోదింపరనుట తేటతెల్లమే. సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు, ప్రస్తుతపర్యవసానమును సంస్కరణాభిమానముక్రింద పరిగణించినను, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు తమ కనుకూలమగు వ్యాఖ్యల గావించినను, సత్యమందుకు విరుద్ధముగనున్నది సత్యమును పరిక్షింపదలచినచో ప్రస్తుత శాసన సభను రద్దుజేసి క్రొత్త ఎన్నికలను మరల జరుపుట యుక్తము. సంస్కరణములను ప్రజలభిమానించి నదియు, లేనిదియు తెలియకమానదు. కాని, తమకు చేజిక్కిన యవకాశమును అధికారులు యోగింపక మానెదరా? ఆ విషయ మటుండ మంత్రులెవ్వరయ్యెదరను ప్రశ్నజనించుచున్నది. ఇరువురు హిందువులును, ఒక మహమ్మదీయుడును మంత్రులుగ నుండవలయునని, రహీంగారి తీర్మానము నంగీకరించిన మహమ్మదీయులు సూచించిరి. ఈ సందర్భమున హక్కు, గజ్జివీగార్ల నామము పేర్కొనబడెను. ప్రాయశః కొయలివను మంత్రీవర్గ మొకటి ఏర్పడుపడవచ్చును. ఇండి పెండెంటు వక్షముచుండి చక్రవర్తిగారిని నియమింపవచ్చును. మిలవాదులనుండి రా. బ. పియరీలాల్ గారిని మంత్రీగ నైకొందురని, అమృతబజారు పత్రిక యూహించుచున్నది. మూడవమంత్రీ మహమ్మదీయులుగ నుందురు. మువ్వరు మంత్రులను, మూడుపక్షములవారు బలపరచుచుందురు. యూరపి యనులును, నామినేటుకు సభ్యులును లిట్లు ప్రభువుగా రెవరిని నియమించిన వారికి తోడ్పడెదరనుటకు సందియములేదు. అందుచే స్వల్ప సంఖ్యాకులగు స్వరాజ్యపక్షమువారి లెట్లు మెలిగినను, లిట్లు ప్రభువుగారు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును యథేచ్ఛగ కొనసాగించి తమ పంతమును చెల్లించుకొన గలుగుదురు. కాని, యిట్టి కృత్రిమపు ఏర్పాటు లెంతకాలము నిలచును? ప్రజల స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ చిరకాలము నిరోధించుట దుర్లభము.

మహాత్ముడు : రాజకర్తారము

ప్రాచీన కాలమున రాజాధిరాజులు మహాత్ములను సత్కరించి, వారి యాశీర్వాదముల

బడయుట కాతురము జూపెడివారని ప్రతీతి గడు. ఆ కాల మిప్పుడు మారిపోయినది. అధికారమే పరమోత్కృష్టమయినది. కృత్రిమ నటనలు హెచ్చయినవి. విందులు, మృగయా వినోదములు, ఆకునకందని పోకనుపొందని ప్రసంగముల వృత్తాంతములతో పత్రికలు నిండిపోవుచున్నవి. కాని యిక్కాలధర్మమునకు ప్రతికూలముగ, రాజకోట సంస్థానాధీశులు గాంధీమహాత్ముని శారవించి సత్కరించుట మిగుల మెచ్చదగియున్నది. మహాత్ముని జనకుడు రాజకోట సంస్థానమునకు దివానుగ బనిచేసెను. మహాత్ముడును రాజకోట సంస్థానమునకు జెందినవాడే. అంతియగాక, లోకోత్తరపురుషుడగు మహాత్మునిపూజించి శారవించుటకు, సంస్థానాధీశునికి కుతూహల మిత్యయించెను. మహాత్ముడు సంస్థానాధీశునకు రాజభక్తిని జూపుటలో వెనుదీయలేదు. ప్రజారక్షణకుబూనుకుని, కద్దరును వృద్ధిజేసి, అస్పృశ్యులకు సహాయముజేయవలయునని గాంధీమహాత్ముడు సంస్థానాధీశునకు హితమొనగెను. నిష్కామకర్ముల హితము నాచరించుటకు రాజు ఎల్లప్పుడును సంసిద్ధుడుగ నుండవలయును. మహాత్ముడు ఆముష్మికరంగమున రాజ్యమేలుచున్నాడు. భౌతిక రాజ్యమును నిర్వహించుచున్న రాజకోట సంస్థానాధీశునకు, మహాత్ముని ఆశీర్వాదము మిగుల శ్రేయస్కరముగ పరిణమింపక మానదు. వీరిమార్గము నితరసంస్థానాధీశులు నయిత మనున యిచ్చింపటమెట్లుకొనుట కెంతయు సంతసించెదము. వీ రెల్లరును, ప్రజాభ్యుదయమును గూర్చి మిగుల ఆతురము గనుపరచిరి. సంస్థానాధీశులు ధైర్య మవలంబించి ప్రజాశ్రేయమునే తమ శ్రేయముగ భావించి పాటుబడుచో, అచిరకాలములో రామరాజ్యము స్థాపింపబడెననుటకు సందియ మేమి?

సంస్కరణముల విచారణ

సంస్కరణముల విచారణ ముగిసి ఎంతకాలమో యయినను, నివేదిక తయారై గూడ వ్యవధి చాల గడచినను, దాని నింతవరకు ప్రచురింపకుండుట కడుచోద్యము. ఈవిషయమై హిందూదేశ మాతరముజూపుచున్నదని ఎల్ల రెజీగిన సంగతియే. మార్చి 9 తేదిన ప్రచురింపబడునని, హోం మెంబరుగా రిప్పటికయినను తెలుపగలిగినంతకు సంతసింపవచ్చును. ఆలస్యమునకు కారణము హిందూదేశము సందును, ఇంగ్లండునందును రిపోర్టు నొక్కమారు ప్రచురింపవలసియుండుటయేనట. హిందూదేశమున ప్రచురించి, ఇంగ్లండుకు సమాచారమును తంతి ద్వారా తెలుపగూడదా? ప్రభుత్వమువారు చెలిపిన సామూహికము యుక్తముగదోచదు ఇంతవరకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును చెల్లెనియుండలేదు. శాసనసభవారి రిపోర్టును గూర్చి చర్చించుటకు ముందెన్నడో అవకాశ మిచ్చెదమనిరి. పార్లమెంటునభ గూడులోపల చర్చించుట కవకాశ మిచ్చెదరాయని యడుగగ, తత్సభా కార్యక్రమమును తాము నిర్ణయింపజాలమని బహులు జెప్పిరి. హిందూదేశమునకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయములలో నెట్టి యుపేక్షజూపుట, ప్రస్తుత పాలనావిధాన ఫలితముదప్ప వేరుగాదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

డా॥ వర్. పాత్రోమృతిగారు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము గురించి యోచించుటకు సమకూర్చిన గమాజేశము గత శనివారము 21 వ తేదీ నాడు జరిగినది తెలియచున్నది. ఆంధ్రప్రభులు కొందఱు యూజీఏయనులు కొందఱు కూడి తమకుతోచిన సలహలు నిచ్చిరట. సభ్యులలో కొందఱు ప్రస్తుత విద్యావిధానమునే మళ్ళీకి మళ్ళీగ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందును కొనసాగించుటవలన ప్రయోజనము లేదనియు, అనుకూలముల మార్పులుండవలె అవసరమనియు నూచించిరి. కాని చిత్తుపట్నమునందు స్వల్పపుమార్పులు మాత్రమే జరిగినట్లు. ఆంధ్రపండితులందు చిత్తుపట్న చర్యకుండుట పొరపాటని అంగీకరించినట్లునట, ఆ పొరపాటును వెంటనే పవరించెదరనియు తెలియచున్నది. కాని ఏమండలమైనను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు చేరుట కిష్టములేదని తెలిపిన యెడల అమంశలమువారిని మినహాయించెదరట. విశ్వవిద్యాలయమునకు కళాశాలన్నియు అనుబంధక కళాశాలగ జేరును. కాని రిపబ్లి, అనగ పరిశోధనకొరకై చని చేసెడి కళాశాలను కాన్స్టిట్యూయెంటు అనగా ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ, కళాశాలగ పరిగణించెదరని తెలియచున్నది. స్థలనిర్ణయము విషయము అసలీచర్యకు రా లేదనియు, ప్రభుత్వమువారే నిర్ణయము గావించెదరనియు, తెలిపినది. విశ్వవిద్యాలయపు వైశిష్ట్యములకునే వేతనమిచ్చి నియమించుట కంగీకరించరట. ఈమార్పులన్నిటినిచేర్చుచు యూజీఏయనుల యాదేశపరనియు, జానిని శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టకముందు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు సింకితేయ కంఠెదరనియు తెలియచున్నది. ప్రజాభిప్రాయము వెలుపడుటకై త్వరలో నీచట్టమును ప్రచురించి ప్రభుత్వమువారు చురుకుగ కృషిసల్పుట యుక్తము. విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనము చేకూర్చువిషయమైకూడ తమకెట్టి సౌకర్యములు గల వో ప్రభుత్వమువారు ప్రచురింపి పిమ్మట ధనవంతుల సహాయముగోరుట మేల.

బ్రహ్మశ్రీ కావ్యకంఠ గణపతి

శాస్త్రిగారు

వీరిపుడెచటనున్నారు?

ఈనెల 27 వ తేదీన ఆహూతియనున జరుగనున్న శ్రావ్యాధర్మపర్వ కథ్యక్షత పహించుటకు శాస్త్రిగారిదివర కంగీకరించియున్నారు. కానవారిపుడెచట నున్నదియు తెలియజేరదను. వారీప్రకటనను చూచుట తలపించినచో వాయగాని యితరమిత్రులుగాని వెంటనే గాడిచెల్ల పరిసరస్వోత్తమరావు సంద్యాలను చిరునామాకు జివివరములను తెలుపును తండ్రివార్తను పంపగోరదను. అని శ్రయంత వారిసర్వోత్తమరావుగారు సంద్యాలనుండి జేడు తండ్రివార్త నందిరి.

ప్రతిపంతు

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 19:— ఈ సంవత్సరము ప్రతి 28,415,000 ఎకరములందు చల్లుబడినది. గుమారు 5,988,000 కేలలప్రతి కేల 400 పౌలులు, ప్రతి పండునవియూహించబడుచున్నది. నియతికంటె నూటికి 12 సెంటున పంటభూమియందును, నూటికి 16 సెంటున పంటయందును వృద్ధియగు పడుచున్నది. శేరుశెనగ నిడు 2,808,000 ఎకరములందు 2,086,000 టన్నుల పంట పండింది. ఈ సంవత్సరము 2,778,000 ఎకరములందు 1,407,000 టన్నుల పంట పండిని యంచనా జేయబడినది.

మూత్తుకూడి తిరునందూరు సముద్రతీరమున ముక్త్యత చిప్పలు వృద్ధియగుచున్నవనియు 1926 సంవత్సరమున వీటివల్ల ఫివరీసు డిపార్టుమెంటుకు లాభము కలగవచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

కోవారను వొక పైనుడు, తాను లెట్టి నెలు. మేసనునది జెప్పి, యొక మరాఠూద్దరు 60-వయసు, జేయుటకు ప్రయత్నించినందులకు, వ్యాధ్యాధికా రోగమానము కలిగితి విధించెను. వానితోనూ మౌనమందు పోయెను జేసింపింపట మెయిద్యెంబు సోదన వివర్ణము చేయెంతమామము కలిగితి విధించెను.

చెన్నపురి ఆంధ్రనభ

శ్రీరాముని శీలము

దేవార్థక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఉపన్యాసము

పానుగల్లు రామారాయణింగారి అధ్యక్షత - పారిలోషిక ప్రదానము

బహుకృతులనందించు:- 1. దువ్రావోజగన్నాథేశ్వర కాశీనాథ, 2. సుగం బాసకిరామ్ (క్రిష్టియన్ కాలేజీ విద్యార్థి), 3. పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణ (కరప).

చెన్నపురి ఆంధ్రనభావత్యమందు గత దసరామహోత్సవ సందర్భమున “శ్రీరాముని శీలము” మను విషయముపై గావింపబడిన వ్యాసపరీక్షయందు దుత్తీకులయిన పండితుల బహుమానములు ప్రకటించుటకొరకు నిన్నటిసాయంకాలము సభాభవనమునందు రాజ్యాంగ ప్రధానాచార్యులగు శ్రీ పానుగంటి రామారాయణింగారి అధ్యక్షతకొంద సభ జరిగినది.

శ్రీ దేవార్థక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తదితరులు “శ్రీరాముని శీలము” గూర్చి మహోపన్యాసములు గావించిరి.

సభకువిచ్చేసిన ప్రముఖులందు గద్దే రంగయ్యనాయుడు చల్లా శేషగిరిరావు, దంటు నుబ్బాసదాని, పి. టి. కుమారస్వామిశాస్త్రి, పింజల నుబ్బాస్వామిశాస్త్రి, గోనగుంట నుబ్బాస్వామిశాస్త్రి, బప్పు పాపయ్యశాస్త్రి, బి. గోపాలకృష్ణారావుగారలు గలరు. పలువురు కళాకాలవిద్యార్థులు సభ నలకరించిరి.

ప్రథమమున సభా విద్యాకాళాధికారియగు గద్దే రంగయ్యనాయుడుగారు సభా సమావేశోద్దేశములను సభ్యులకు వివరించుచు నిట్లునుడిచిరి. “ఈసభ ప్రాంధించినది మొదలు ప్రతి సంవత్సరము ఈ సభాపత్యమందు గావింపబడు దసరామహోత్సవములందు విద్యాపరీక్షలు గావించిన పండితులనాదరించు ఆచారముగలదు. “రామునిశీలము” ను గూర్చి వ్యాసములు వ్రాసిన 18 మంది పోటీదారులలో ఉత్తీర్ణులయిన ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయలకు వరుసగ 10 బహుమానములు ప్రకటించి యుంటిమి. బహుమానముల దసరా మహోత్సవములోపలనే అందజేయవలసియుండగ కాలవ్యవధి చాలనికారమున ఆ స్వల్ప వ్యవధిలో అందజేయలేక పోతిమి. వ్యాసపరీక్షాధికారులగు ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులగు చల్లా శేషగిరిరావు, దంటు నుబ్బాసదాని, పంచాగ్నుల ఆదినారాయణశాస్త్రి, గన్నవరము నుబ్బారాయణ, మల్లంపల్లె సోమశేఖరేశ్వర, నేనుగలసి ఆగ్రురు నిర్ణయింపబడిరి. వీరిల్లుగు చాలశ్రద్ధతో వ్యాసములన్నిటిని పరీక్షించి దినెంబరు 4 వ తేదీన సభా భవనమునందుగూడి వారి యభిప్రాయముల ప్రోక్షించి పై మూడు వ్యాసములను బహుమానాగ్నముల ని నిర్ణయించిరి. అందు ప్రథములు-దువ్రావోజగన్నాథేశ్వర, కాశీనాథ, ద్వితీయులు-సుగం బాసకిరాము (క్రిష్టియన్ కాలేజీ) తృతీయులు-పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణ (కరప) దినెంబరు మాసమునందే సభ గావించి బహుమానముల సోపంగ పలువురు తలచినను అధ్యక్షులు, ఉపన్యాసకులు తగినవారు లభింపకుండుటకే కాలపరణ మాయెను. నేటికి అట్టికొరం తగిరి ఈయధ్యక్ష ఉపన్యాసము లిరువురులభించు నర్హతయు గలిగినది. ఈసభకు అధ్యక్షులు శేషలము రాజ్యాంగ ప్రధానునిగాని, రాజులనిగాని ఎన్నుకొనలేదు. పూర్వకాలమందు ఆంగ్ల భాష నభ్యసించుటకంటె నెక్కుడు ఆసక్తితో దేశభాషల నభ్యసించి, అందు విశేషకృషిపడి, పండితాభిమానమును, విద్యాభిమానమును, గలిగియున్న పండితులు ప్రస్తుతము మన ఆగ్రాసనాధిపతులు, ఇక ఉపన్యాసకుల! జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులను బంధ్యులతో కాపున శ్రీనాగేశ్వరరావు పంతులుగారి విషయమై నేజెప్పవసరము లేదు.

అధ్యక్షులు

సభ్యులారా! నేటి సభయందు విధుర్వింపవలసిన విషయము “రామునిశీలము”. విషయము గొప్పది. ఉపన్యాసకుల నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు గొప్పవారు. వారు మన ఆంధ్రదేశమునకై ఎంతయు సాధించి దేశీయ జేయమన్నారను బాహుమును ఏకైకమై చెల్లిమే. రాజ్యాంగ విషయములలో వారి యభిప్రాయమును పోషించక పోయినను వారి దేశసేవ ప్రశంసించదగినది. అట్టి మహామహులజేయు ఉపన్యాసము మన మెల్లరము వివదగినది. శేషలము రాముని

మహిమనుగూర్చి వర్ణించుటకు కాళిదాసే ఆద్యుల మగ వర్ణించియున్నాడు. అట్టి మహనీయుని శీలమును గూర్చి మనము చర్చించుచున్నాము. మన ఆంధ్రదేశమందు అట్టి విషయములు ఉపన్యసించదగినవారిలో నాగేశ్వరరావుగారు ఒకరు. రామునిగూర్చి ఉపన్యసించవలసిన వారి కాలమును గూర్చి తెలిసికొనవలెను. అనేకకొల్ల సంవత్సరములకు పూర్వమే మానవులకు నాగరికతకలసిన ప్రమాణములుగలవు. అందుకు ముఖ్యముగ నిదర్శనము రామానుజమే. ఆమహాగ్రంథమును తిలకించుచో ఇప్పటి నాగరికత పూర్వపు నాగరికతతో తులనాగ జాలదు. విద్యుచ్ఛక్తి, విమానములు మొదలగునవన్నియు పూర్వముందుగలవు. ఇవి శేషము కల్పితములు ఆచరణలోనున్నదాయని మావిన ఆచరణయందున్నటులే తెలియగలదు ఒక శ్లోకమందు మాగ్నటుల కైవిలన ఆయెను. ఆకర్షింపబడినటుల మాయావృణములను రాముడు ఆకర్షింపబడినటుల తెప్పినారు. అట్టి శ్రీరామచంద్రుని నామస్మరణచేతనే వేలకొలది సంవత్సరములనుండి తరించుచున్నాము. వారలగుముల వర్ణించుటలో శాపములుండవచ్చును గాని వారిశీలమునకు ఎట్టిలోపము నుండజోదు.

దేవార్థక కాశీనాథుని ఉపన్యాసము

పిదప శ్రీ నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు ఉపన్యాసము నుపక్రమించుచు రాముని శీలమునుగూర్చి వ్రాసిన అధ్యక్షులతోపాటు తమకు మిత్రులు రంగయ్యనాయుడుగారు పరీక్షింపగోరినటుల కనుపించుచున్నదనియు శేష మనదేశమునకు ప్రధానాచార్యులును, ఆంధ్రాంగ భాష పండితులును, చిరకాలమునుండి మనభాషకు సేవజేయుచున్న రాజాచార్య అధ్యక్షులగు నుండుట మనసభయొక్క భావిభాగ్యోదయ మూచకమనియు, వారుతమనుగూర్చి పరిశీలన పొందితి ప్రతిభలు లేవనియు పలికిరి.

రామునిశీలము

రామునిశీలమునుగూర్చి ముచ్చటించునపుడు రాముని రెండువిధములుగ తీసికొనవలసి. మొదటిది రాముడు భగవంతుడు. రెండవది రాముడు మానవుడు. రాముని భగవంతునిగా నాలోచించిన అవాజ్ఞానసగోచరుడను రాముని మనము చర్చింపజాలము. రామానుజమును వార్తీకి భాష్యుడు, వాచికోలను నుబ్బారావు, శేషుడిశ్వరుల పీదా ము మొదలగువార లనేకులు వ్రాసియున్నారు. ఒక్క త్యాగకాయ కృతీయం నిమిడియున్న భావమును తిలకించిన ఆభాషము రామభక్తుల స్వాదయునునకు గోచరము కావలయునేగాని ఇట్టి దని వర్ణింప నశక్తికలము. భగవంతుని అవతారములందు రాముని అవతారము 7 వది. సరస్వత్యులలోనుండి శారాయణత్యులు గలిగినది. పశుత్యమునుండి వరత్సయుగలిగినది. సరస్వత్యులు ప్రాంధించినవివేకవనే శారాయణత్యులు నచ్చును. కాన ప్రథమమున సరస్వత్యులునుగూర్చి ఆలోచించుదము.

వరకురాముడు స్వగర్భమున బ్రాహ్మసర్పమును పండ్రి జించి ఘోరభర్తృగుణవలించి బ్రాహ్మమును ఘోరమును పాడుచేసెను. రాజులు బ్రాహ్మణులు దుర్బులులై ధర్మరక్షణమును జేయజాలకుండిరి. యదుదామహాధర్మవృద్ధుని నిర్బంధితారథ! అభ్యుత్థానమధర్మవృద్ధుల తాత్కాలికసంస్థాపనముతో అనుగీతావాక్యము ననుసరించి ప్రపంచమును ధర్మవృద్ధులై, అధ్యక్షునిది ఎప్పుడుగలగునో అప్పుడు ధర్మసంరక్షణార్థము భగవానుడవతరించును. కావున రాముని అవతారమున కదియేకారణము. ఈశ్వరస్వరూపము వేదశాస్త్ర ప్రమాణములవలన మన అనుభవములను సత్వత్ర వ్యాపించియున్నటుల తెలియగలదు. “తత్త్వమసి” తి వాక్యములచే ఈశ్వరుడు సర్వవ్యాపకుడని తెలియగలదు. ఎప్పుడు బ్రాహ్మసర్పము నశించి ఘోరభర్తృము ప్రబలినచో శ్రీరాములవారపుడు ధర్మసంస్థాపనమునుజేయుట కవతరించెను. అయినను కృష్ణానితారమందు గనుపించు దివ్యసందర్శనము, మహిమావ్రతభవము రామునియందు గనుపించెను.

మానవుడు సాధారణముగ లోబడు కష్టముఖములు రాముని జీవితానుభవమందు గానబడును. అవ్యక్తస్వరూపమందున్న ఈశ్వరుని మనము గ్రహింపజాలము. ఈశ్వరుని వ్యక్తిస్వరూపమైన విశ్వముందే మానవుడు గ్రహింపగలుగును. రామునిశీలము నందు మానవజీవితమందుండు ధర్మములు, గుణములు, ఉన్నవా? లేనాయని విచారించవచ్చును. శేషలము సంసారమందునిమగ్నులై యుండువారు చేయవలసిన సర్వోత్కృష్టధర్మములు రాముని యందు గనుపించును.

ఆత్మోద్ధరణము

మానవునిదృష్టి ప్రపంచసౌఖ్యములమీదను ప్రసరించుచుండును. భాగ్యభోగ్యములు మౌనమును నాశనముచుండును. భౌతికవిషయములందుగల భ్రాంతి ఆత్మసేవయందు గనుపడదు. ఆత్మోద్ధరణము జీవితమునకు ప్రయోజనము. ధర్మశ్రేయమునందు దేహమునకును ఆత్మకును నిగంతమునందంభము గలుగుచున్నది. మహానుభావులు వారిత్వమును బాహ్యముఖములనుండి అంతరంగికసాధనములకు మార్చి కృతార్థులగుదురు. గీతయందు శ్లో|| ఉద్ధరేదాత్మనాత్మాను నాత్మాన మనసాదయే || దాత్మైవోత్కృష్టాన్ బంధురాత్మైవపురాత్మవన్ || అని శ్రీకృష్ణభగవానులు చేసిన మహోపదేశమునందు గతి ధర్మనాత్మ్యమును గ్రహింపవలయును. మానవులు దేహసౌఖ్యముల వ్యామోహమును వదిలి ఆత్మోద్ధరణమునకు ధర్మారాధనమును జేయవలయును. దేహసౌఖ్యముల నాశించి ఆత్మనాశనమునుజేయుట యవివేకము. శ్రీరాము దేహసౌఖ్యములను విసర్జించి ఆత్మారాధనమునకేసి భాగవతవిధులొని వ్యక్తము చేయగలిగెను.

రాముని బాల్యము-గురుగుశ్రమాను

రాముని బాల్యదశను పీక్షించినచో ఆగర్భ శ్రీమంతులై సామాన్యముగ రాజభోగముల ననభించువారు పిన్నవయసునందే భోగములత్యజించి మునివెంట నడవకజనిరి. దశరథుడు రాముని పీడిజాలకపోయినను విశ్వామిత్రుని కాపభయమున రామలక్ష్మణులవారిలో బంపిరి. పిదప విశ్వామిత్రునియొద్ద వాడవిధేయులై సర్వవిద్యల నభ్యసించిరి. ఆనయనునందు వారు గడించినవిద్య, ఆత్మశ్రేష్ఠప్రయోగము వారి జీవితమందు చాలవరకుపకరించినది. పిచ్చుట రాక్షసులందును మాడి బ్రహ్మవిత్వమును గోరిన విశ్వామిత్రుని యాగసంరక్షణకావించి బ్రాహ్మసర్పమునురక్షించి మునులచే దీనవల బడసినారు.

శీతాస్వయంవరములో ఎల్లరాజులు నిర్వణ్యులై శివభవస్సును వంచనకల్పలయి యుండుతరి స్వకైచే విల్లుపంజి స్వయంవరము సాధించినారు.

పట్టాభిషేకసందర్భమున తండ్రివాక్యము పరిపాలించుట కొరకు రాజ్యమునువీడి కాననములకు వెదలినారు. ధనధాన్యములుగాని, రాజ్యముగాని, నుఖముగాని కొరలేదు. తనదేశమునకు, తనకులమునకు, తనప్రజకు నెరకేంద్రుడగు ధర్మమలంబించినారు. శేషరివిషయములో భక్తులందును జూపడను ప్రేమా, కటాక్షములను జూపినాడు. పిదప మగ్ధిపురితో మైదిరిసి మిత్రప్రేమను వ్యక్తీకరించెను. తదనంతరము కష్టపడియున్నమచేసి రావణునిసంహరించి సీతను సంపాదించి ప్రజలకొరకు సీతను చురలవిడిచినాడు. ఈవిషయములో రాముడు కఠినముగ ఆక్రమముగ ప్రవర్తించెననియు, లేననియు నిప్పటికి వాదప్రతివాదములుగలవు. ఏదిసలబున్నను శ్రీరామునిత్వ మెల్లపుడును ప్రపంచములో ధర్మమును, ప్రజలకొరకలను పాలింపవలయునని యే. మొదటినుండి ము రామునిమానవుల కాదర్శపురుషుగ భావింపవలెను. మానవజీవితమందు ప్రతివానికి రెండు సమస్యలు గలగును. ఒకటి ధర్మసమస్య. రెండవది ఆత్మోద్ధరణము.

సాధారణముగ ప్రతివానికీ దేహసౌఖ్యముమీదను దృష్టి పోవును. ఈశెంటికి మానవజీవితమునందు సంతోషము గలుగవలెను. అట్టిధర్మము నవలంబించిన ఈశ్వరసాక్షాత్కారము గలగును. దానినే శ్రీరాముడు తనజీవితమందుగనుపరిచినాడు. ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశమందు రాముని అవతారములై ప్రేమ మొందు ఉత్తరహిందూస్థానమందు పశ్చిమ హిందుస్థానమందు కృష్ణావతారమును శ్రీమించునటులను ఆంధ్రదేశమునందును రాముని అధికముగ గొలురు. ప్రతి గ్రామముందును రామునిగుడి గలదు. మానవునకు సంసారమందు గలుగుకష్టములు రామునిజీవితమందు గలిగినవి. మహానుభావుడు! అట్టి కష్టపడేయందును భార్యను, రాజ్యమును, నుఖమును, ధనభావములు జూయగనక తండ్రియాజ్ఞను పాలింప కష్టములుపడి ధర్మపాలనమునకేసి నాడు. “రామ రాజ్యమసి” నేటికిని వాడుచున్నాడు. రామ రాజ్యమందు ధర్మహానియు అభర్మవృద్ధి లేదు. ప్రజలు నుఖపడి నారు. శ్రీరాములవారు జీవించియుండి ఉత్తలవత్సరములు గడచి

యందున్నది. కాని నేటికిని రాముని నామమును స్మరించి
 పఠించుచున్నాము. ఇప్పటికిని "రామబాణము"ని చెప్పదురు.
 ఆయన తలంచినది తిరుగులేదు. మాటలేవ్వవాడు గాడు.
 సత్యవేదము. విజయరూపమునందు దైవ సంపదను
 లాదుట కడ్డుపడు వ్యామోహములు ఆత్మోద్ధరణ
 మునకుగా ఆత్మవివాళమునకు లోడ్చడినవి. రామునికాలముందు
 తాతగర్భమును పునరుద్ధరించుట కొకయువ్యమును బయల్పెడ
 లినది. కావున ఆకాలములో సంఘర్షణము బ్రహ్మ
 క్షుత్రియ ధర్మములకు పరస్పర విరుద్ధము గలిగినదో
 అట్లే వర్తమానకాలమునందుగూడ గలదు. ప్రజలు భయించు
 టకు బాహ్యస్థితిని మరచి అంతరంగస్థితిని జూడవలెను.
 మనరాజ్యాంగ సాంఘికస్థితిలందు రామునిమార్గముల నను
 సరించిన ఇహపరముఖములు గలుగగలవు. శ్రీరాముని త్యాగ
 దృష్టినిపిపిపించి త్యాగదీక్షకుబూన వలెను. ఎట్టి విమమపక్ష
 స్థితిలందు ధర్మనిర్ణయమున పాలుబడిన శ్రీరాముని జీవిత
 మాదర్శప్రాయముగ గ్రహించవలెను.

శ్రీరాముని శీలవిజయము వారిరావణసంహారమునందే
 విశదమగుచున్నది. శీలము లేని రావణుడు డప్పసిద్ధులను గడించి
 నను మహాతపస్సును జేసినను వివాళమును జూడెను. శీల
 ముగల శ్రీరామచంద్రునకు విజయము గలిగినది. శీలములేని
 రావణునకు నాశనము గలిగినది. రామనామము స్మరణయే
 మును రావణనామము దూష్యమును పైసవి. నరరూపమును
 దాల్చిన శ్రీరాముడు సగర్భారాధనమునజేసి దేవత్యమును
 బడసిన విధమునను మానవులు సగర్భారాధనమునజేసి కామి
 తార్థములబడయుటకు శ్రీరామునిశీలము సకలజనుల కారో
 గసయోగ్యముగ నున్నది.

కరతాళధ్వనులుచెలగే అధ్యక్షుల పుష్పమాలాలంకృ
 తుల గావించినవిదప అధ్యక్షులీటుల ప్రసంగించిరి:—రాముని
 శీలమునుగూర్చి నాకేంద్రరావుగారు పఠనమొనరించుచున్నారు.
 రామునే ఆదర్శప్రాయముగ జూచుకొని మనవివిధావ్యలకుందు
 నడచుకొనవలెను. సామాన్య అశీర్వచన శ్లోకమునందు "ఏ
 ధర్మమునైతే నీవు నియముచుతో పాలించుచుందువో ఆధర్మ
 మే నిన్నే కాపాడుగాక" యని తల్లి కుమారునిదినించుచున్న
 ది. ధర్మముతో నయముచుతోడను వృత్తులనుకాపాడుటయే
 రామునియొక్క ముఖ్యవిశేషము. ఆయన మహిమకు హేతు
 భూతము. ఆయన మహిమ ఇట్టిదని చెప్పజాలము. రాముడు
 ఆదర్శపురుషుడు. పంతులుగారు వెలిచిప్పిటుల ధర్మహరిగలిగి
 బ్రాహ్మధర్మమునకు భిన్నముగ ప్రవర్తించిన పరశురాముని
 అణచుటకు రాముడవతరించినటుల కాస్త్రము లంగీకరించు
 చున్నది. రాముని అవతారముతో పరశురామావతారము
 సమాప్తమైనది. అట్టిరామునిగరించి వర్ణించుచో అనంత
 ముగ జెప్పవలసియుండును. తల్లిదండ్రులు, అన్నదమ్ములు,
 భార్య, మిత్రులు, శత్రువుల విషయములలో ఆయన
 ప్రవర్తించినటుల ప్రవర్తించిన మనము కృతా
 ర్థులయ్యెదము. రామునికి సీతాదేవియొక్క మహిమ తెలి
 యును. ఈవివాహమువలన ఆమె కెట్టిలోపము రాదని తెలి
 యును. ఆమె భగవతయనియు, అవతారస్వరూపయనియు
 నెరుంగును. అందుచేతనే ప్రజలవాక్యమును పాలింపగోరి సీతను
 వనవాసమునకొనెను. "యద్యదావరతి శ్రేష్ఠశత్రుదేవతరో
 జన" అనునట్లు రాముడు ఇతరులు తన్ననుసరింపగోరి అట్లు
 గావించెను. అట్లుచేయునిచో సీతయందు లోపము లేకపోయి
 నను లోకాపవాదమునకు వెరచెను.

సంగం జానకిరామ్:—తాము వ్యాసమును వ్రాయుట
 లోగల కాలవ్యవధిలేని పరిస్థితుల వివరించి తాము రామాయ
 ణము కాస్త్రవృష్టిచేగాని, భాషావృష్టిచేగాని పఠించలేదనియు,
 రామాయణకథను సాధారణముగ జన్మచేతను, సహవాసము
 చేతను, తామెరింగియుండుటజేసి అధునికదృష్టితో రామాయణ
 మును జూచి తన యభిప్రాయములు ప్రోడించి వ్రాసితిమనిరి.
 ప్రపంచమున దైవమొకడు. ప్రత్యేకముగ లేదు. ఆదర్శప్రాయు
 డగు మనుజుడే దైవము. ఆకాలమున రాముడుగాని నేడు
 గాంధీగాని మరెవ్వరుగాని భిన్నరూపములతో నాజీవితా
 దర్శనమును ప్రదర్శించుచున్నారు. రాముడు సామాన్యమాన
 వుడు. ఆకాలమునగల ధర్మమును సక్రమముగ నిర్వహించెను.
 సాధారణముగ విమర్శములందు చారిత్రిక విమర్శనము ప్రధాన
 మని అధునిక విజ్ఞానుల అభిప్రాయము. ఆకాలపరిస్థితులబట్టి
 సంఘమును, రాముని ప్రాధాన్యమును గ్రహింపవచ్చును.

తైలి విషయములో గ్రామ్యభాషయే యుండవలెను.
 పూర్వము మనభాషాస్థితికిని నేటికిని గొప్ప తారతమ్యముగలదు.
 పూర్వము భాషాస్థితి రాజ్య భాషాస్థితి ఇప్పుడు ప్రజల భాషా

స్థితి. ఇప్పుడిది సమస్తదేశములందును గలదు. ఇప్పటికాలమున
 వెలువడు, గ్రంథములు, విమర్శనలు మున్నగునవన్నియు పత్రి
 కాముఖమున వెల్లడియగుచున్నవి. పత్రికలకు ప్రజలే బోవకు
 లు. పూర్వము రాజు లొనర్చుపని నేడు ప్రజగావించుచున్నది.
 కాన భాషాసేవకులెల్లరు ప్రజయే రాజుని భావించి యుక్తా
 యుక్త నిర్ణయమునకు ప్రజ కారణభూతమని నమ్మువలెను
 ఆదర్శనమునందు కవిగాని, విమర్శకునిగాని, రాజనకుగాని
 బానిసకుగాని భేదములేదు. జీవితమందు వివిధకాఖిలము జేరిన
 వారు ఆయాకాఖిలములందుభవములను వ్రాసి ప్రకటింపవచ్చు
 ను. ప్రతిమానవుని, వాడు మానవుడైనందుచేత, మానసియు
 డు. వాని అభిప్రాయము గణనార్హము. మైయభిప్రాయములు
 భారతి మొదలగు పత్రికలవలన వృద్ధి గాంచుచున్నది. దీనిని పలకని
 నను ఇచ్చగించినను జరుగక మానదు. ఏ సంస్థయు ఒక వ్యక్తి
 వై నాధారపడియుండరాదు అని పత్నిరి.

దండు సుబ్బాధానిగారు

మరిచెట్టు బీజమం దిమిడియున్నటుల ధర్మము రామ
 నామము దిమిడియున్నదనిరి. మోక్షమార్గములట్టి పోవు
 పాంథునకు రామనామము లోడ్చడును. కవులెవరున్నను చారి
 వాక్కు రామనామమునందే విశ్రమించును. ప్రపంచముందు
 ఉత్తమ అధికారులు రామనామమును వర్ణించినారు. గురుకుల
 వాసమందు రామునియందు గురువునకు గలిగిన ప్రేమ రాముని
 వినయశీలము ఆచారము. విశ్వామిత్రుడు రాముని "మదమకుత
 శయన, ఆసన, భోజన రితవ్యం" అని బోధించిరి. రాముడు
 సర్వజ్ఞులై యుండి, నమన నక్కరలేనప్పటికిని ఇతరులెల్లరు
 తమవలె గురువును భక్తితో నేవించుట కొరకై అట్లు
 ప్రవర్తించిరి. పిదప సీతా స్వయంవర సంధర్మ
 మందు రాజులలో ధనమును కడల్పినవారుగాని టంకారముజే
 సినవారుగాని వంచినవారుగాని ఒక్కరునులేరైరి. నిత్యర్థమై
 యున్న ఆసభయందు రాముడు ముందునకువచ్చి తన స్వసాధు
 ర్థముచే ధమర్మంగముగావించి సీతనుజేపట్టెను. సుగ్రీవ సంగ
 తుణగుండు తనపేషీతునకు కష్టము సంభవించినందున మాట
 దప్పనివాడై వానిని రక్షించెను. కేవలము ధర్మశ్రీతుణకే ఆయన
 పాలుబడినను. రామునితత్వము శివునకే తెలియవలెను. శివ
 రామవతత్వము త్యాగయ్యగారికే తెలియవలెను.

పిదప అగ్రాసనాధిపతులకు ఉపన్యాసకలకు వందనము
 లర్పించుటతో సభముగి నెను.

కాబూలులో నహమ్మదీయుల దురవస్థ

కాటాల, ఫిబ్రవరి 19:—అహమ్మదీయ సంఘము
 యొక్క సహాయకార్యదర్శి యీనాడుమ కాబూలులో జాలం
 గొట్టి చంపినందులకు ప్రబలముగా యాక్షేపణజేసిరి. ఇంకను
 80 మంది శిక్ష నెదురుచూచు చున్నారనియు నమీరుగారు,
 రాజకాసనకీర్తనల నీవిధముగనైనను, లొంగడియు ప్రయ
 త్నించుచున్నారు.

ఆంధ్ర పరిశోధక
విశ్వవిద్యాలయము

రాబోవు సభలు

రిజిస్ట్రారుగారగు: వి. ఎస్. శర్మ వి. ఏ. వి. టి. గారు
 మాకిటుల వ్రాయుచున్నారు.

మొన్న విశ్వవిద్యాలయపు కార్యనిర్వాహకసభవారు
 సమావేశమై, విశ్వవిద్యాలయపు నెలలు దైర్ఘ్యము సభలను
 మార్చినెల 15, 16 తేదీలలో (ఆదివారము, సోమవారము)
 మదరాసు నగరమున, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున జరుపు
 టకు తీర్మానించినారు.

ఈసభలలో విశ్వవిద్యాలయమువారు తమ ఆదర్శములను
 నెరవేర్చుటకు ఎట్టి విధానములను నిర్ణయించుకొనవలయునో
 వానిని సక్రమముగా కొనసాగించుటకు ఎట్టెట్టి పద్ధతులను నవ
 లంబించవలయునో చర్చించి తీర్మానింపబడును. రెండు సభల
 కును చెందియున్న సభ్యులు ఇందులను గురించి చక్కగా నాలో
 చించి, తమ అభిప్రాయములను, నూచనలను, రిజిస్ట్రారుగారికి
 ఆదయారనకు (ముదరాసు) మార్చినెల 8 తేదీలోగా పంప
 కొరుచున్నాము. కార్యనిర్వాహక సభవారు వానిని ఆలో
 చించి, తీర్మాన రూపముగా రాబోవు సభలలో వెల్లుటకు
 అన్నిరీతుల ఏర్పాట్లకు చేయగలరు. ఇందులకు సభ్యులందరు
 లోడ్చడ ప్రార్థితులు.

అన్నిటోట్లనుండి యీసభలకు వచ్చు సభ్యులకు ఆంధ్ర
 పత్రికా కార్యాలయముననే భోజనముజూచుటకు తగిన ఏర్పా
 ట్లు చేయుటకు కార్యనిర్వాహకసభవారు తీర్మానించినారు.
 సభ్యులు తమ ఆగమమును ముందుగా మాకు తెలిపిన, మిత్రులందరికిని
 అన్ని ఏర్పాట్లను చేయుటకు వీలందును.

బీజేబండ్:—నీరైపోయిన ధీర్యమును గట్టి పరమ
 టకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందు గాని మోక్ష
 మతోగాని ధీర్యమునుపొందినవన్న యడల రక్షణం నిలిపిత
 యును. ముసలితనమును, నపుంసత్వమును తొలగించి యువ్వగ
 మొనంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నర
 ములకు బలమనిచ్చి సంగార శుభము అనుభవించునట్లుజేసి సంతో
 స వంతులగు జేయును. ధీర్యమును రహస్యముగా నుంచబడును.
 20 మాత్రలు సీ. 1 కి రు. 2-0-0 వి. పి. చార్జీ నేడు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
 13, బైరాగిమకంపిడి, మద్రాసు.

నమ్మకమగు క్రొత్తమారిది నగలుదొరకు స్త్రాసము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని
 హైదరాబాద్, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు
 మానవ అనేకరకములు క్రొత్తమారిది గాజులు, మెడగొలుసులు. కానుకలను అడ్డగించెట్లు మొదలగు బంగారు
 నగలున్ను, నవత్నములు వేసిన అనేకచాదీరి అడ్డగిలు, జవలిళ్ళులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపెనవరములు,
 పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలుకూజాలు, టంబుర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను
 అనేకరకములు కాగ్నీగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు
 న్ను చాదివేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వజనును. నచ్చనివి వాపను తీసుకొనబడును.
 ప్రావేటరు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,
 శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,
 1597

భారతస్వరాజ్యవిధానము

బొంబాయి సర్వపక్షమహాసభచే
నియమింపబడిన ఉపసంఘనివేదికము

భారత స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుటకై బొంబాయి సర్వపక్షమహాసభచే నియమింపబడిన ఉపసంఘాధ్యక్షురాలగు డా॥ కర్త అనిబిసెంటు గారు యీ క్రింది నివేదికమును ప్రచురణార్థమంపిరి:—

బొంబాయి సర్వపక్ష మహాసభాధ్యక్షులగు గాంధీజీయ, జెనరలు నెహ్రూజీ పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఈ యం. యల్. ఎం. యిస్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుటకు నియమింపబడిన ఉపసంఘనివేదికలు ప్రచురించుటకంగీకారమొసరిరి. ఈసంఘమునందు సభ్యులలో పదిమందికి తక్కువగానుండ మొదటిరెండు సమావేశము లైనపిదప వెడలిపోయి చాలేకపోవుటచేత సమావేశములందు హాజరైనవారిసంఖ్య మారుచుండెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు యీనివేదికనురాని సభ్యులకుబంపి త్వరలోనే వారి యభిప్రాయములను దెలుపుచు విశోధనముల నాకు దెలియుచున్నది.

అనీబెసెంటు.

అధ్యక్షురాలు.

* * *

నివేదికము

బొంబాయి సర్వపక్షమహాసభచే నియమింపబడిన కమిటీ జనవరి 28, 24 తేదీలను సమావేశమై ఒక కమిటీని యెన్నుకొనెను. ఆయ్యది రెండు భాగములు గ విభజింపబడెను. ఒకటి హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రినీగూర్చియు, మరొకటి భారతదేశము స్వపరిపాలనాదేశముగ నుండి అంతర్వ్యవహారములం వితరల బోక్తములకుండ స్వతంత్రముగ నుండుటకు తగిన స్వరాజ్యవిధానమును గూర్చి ఆలోచించుటకు ఉద్దేశింపబడెను. స్వరాజ్య విధానమునగూర్చి ఆలోచించుట కేర్పడిన సంఘమునందు 19 మంది సభ్యులుగలరు, వీరికి తోడు ఒకటి రెండు సమావేశములలో ముగ్గురు సభ్యులు జేర్చబడిరి. నన్ను అధ్యక్షురాలుగ నెన్నుకొనిరి. మూడవ సమావేశమునకు నేను కాళికి తప్పనిసరి పనియుండుటచే పోవుటచేత నాస్థానమున లాలా లజపత్తాయీగా నెన్నుకొనబడిరి.

ఈసభ కమిటీ నివేదికను ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీ నాటికి వచ్చిన కమిటీ యంతయుజేరి ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీ నాటికి విచారించునని కమిటీవారు తరువుజేసిరి. ఇదివర కనుకొన్న ప్రకారము జరుగక మార్పు జరిగినదని నాకు దెలియుచున్నది. కాని మానివేదికనుమాత్రము మేము పంపవలసిన బాధ్యతగలదు.

స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుటకు నియమింపబడిన సభకమిటీ సభ్యు లెవరనగా?

అనీ బెసెంటు, అధ్యక్షురాలు, సి. జె. చింతామణి, మొకతబీ, మహమ్మదబీ, జవహరిలాలు నెహ్రూ, మృదయనాథ కుంజరా, జయరాందాసు, యం. ఆర్. జయకరు, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, యస్. సత్యమూర్తి, యం. రామచంద్రరావు, ఎం. ఎల్. ఏ, యస్. కే. దత్త, యం. యల్. ఏ, లజపత్తాయీ, పర్. పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరు, యం. యల్. ఏ. భగవాన్దాసు, మంగళసింగు, జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు, బిసెనచంద్రపాలు, యం. యల్. ఏ. యల్. యం, బోషి, యం. యల్. ఏగారు.

ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, టి. రంగాచార్యులు, బి. శివరావుగారు తోడు జేర్చుకొనబడిరి.

ఇందు పదిమంది జేరుపను లుండుటచేత నాల్గవ సమావేశముగాక మునుపే వెడలిపోయి. అందుచేత అసెంబ్లీ సభ్యులే ధ్యురును, అధ్యక్షురాలును, లజపత్తాయీ, మోకతబీ, మహమ్మదబీ, బి. శివరావుగారు మొత్తము 12 మంది వనితేయవలసి వచ్చెను.

ఈసభ కమిటీ జనవరి 25, 26 తేదీలందును, ఫిబ్రవరి, 1, 2, 5, 6, 9, 11 తేదీలందును సమావేశమయ్యెను. ప్రథమమున కొంతవర్తయైనపిదప కొన్నిప్రధాన విశ్లేషణలను నిర్ణయించి, నేపథ్యలోక స్వేచ్ఛ నువారు తయారుజేసిన నిర్ణయముల మూలముగ నుండుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈక్రిందివిధముగ నొకవిధానము నిశ్చయింపబడినది.

స్వరాజ్యవిధానము

(1) 1914 డిసెంబరులో చెన్నపట్టణమునందు జరిగిన భారతదేశము మహాసభయందు గావించిన తీర్మానము ననుసరించి, భారతదేశమును స్వపరిపాలనముననుచున్న దేశములతో సమాన స్థానమున నుంచి, అస్వతంత్రదేశము లనుభవించుచున్నట్లును బాధ్యతలను పాల్గొనుచుండవలెనని నిశ్చయింపబడినది.

(2) భారతదేశములో మంచితలముల కేంద్రప్రభుత్వ మొకటి యుండవలెను. అధికారము లన్నియు దానికే యుండవలెను.

(3) ఈక్రిందివిషయముల పధానమైన వుండవలెనని అధిక సంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడినది.

(అ) న్యాయభర్తలుగ, న్యాయస్థానము లు తరువుజేసిన దప్పయేవ్వకీయొక్క స్వాతంత్ర్యముగాని, ఆస్తిగాని, వాసగ్యముగాని, అన్యధీనము జేయుటగాని, ప్రభుత్వమువారు లోబరుచుకొనుటగాని జరుగరాదు.

(ఆ) ప్రజలలో నీతిక్రమబాహ్యముగ లేకున్నయెడ నెవరి అంతరాత్మ కిష్టమువచ్చినట్లుల వారు ప్రవర్తించుటకును, ఏమతమునం దిష్టమున్నదానిని వరించుటకును స్వాతంత్ర్యము గల్గియుండవలెను.

(ఇ) నీతిక్రమవిరుద్ధముగాని ప్రయోజనములకై ప్రజలు ఆయుధహతము లేకుండ సంఘములగు నేర్పడి సభలు చేసి తమతమ యభిప్రాయములను దెల్పు స్వాతంత్ర్యము హక్కు గల్గియుండవలెను.

(ఈ) న్యాయసమక్షమున, ఏతెగవారైనను జాతివారైనను వృత్తివారైనను భేదములేకుండ సమానముగ నొకస్వదేశ సంస్థానమున నున్నంతకాలము ఏతప్పుజేసిన ఏకైక నిర్ణయించబడినదో దానిని అనుభవించుట తీరవలయును.

(ఉ) ఎన్నికల అధికారమునందు గాని ప్రభుత్వసభ్యుత్వమునందు, కాపనసభలు, స్థానికసంఘముల సభ్యత్వమునందు గాని, స్త్రీపురుష విభేదము, ఎక్కువతక్కువ లుండరాదు. అన్ని ఉద్యోగములను, అధికారములను స్త్రీ పురుషులకు సమానముగ నుండవలెను.

(4) ప్రజానియోజితసంఘము లీక్రింది సిద్ధాంతముల ననుసరింపవలెనని అంగీకరింపబడినది. (అయాస్థానములం దీవిషయమై బిల్లునందు ప్రవేశపెట్టవచ్చును.)

(అ) ఆసంఘములు తమతమ అధ్యక్షుల నెన్నుకొనవలయును.

(ఆ) ప్రభుత్వనిర్మాణమునం దేమైనమాన్యు గల్గినపుడు ఆప్రకారము సభ్యులసంఖ్యను హెచ్చించుటకు గాని తగ్గించుటకు గాని ప్రతికాపనసభకు హక్కుండవలెను.

(ఇ) ఒకప్రజానియోజితసంఘమునందు సభ్యుడుగ నుండవలసినకాల మున్నయెడల దానికి వైసంధ్య ఎన్నికహక్కు గల్గియుండును.

(ఈ) ఒకకాపనసభయందు సభ్యుడుగ నున్నవారు ఒకే పార్టీ మరొకదానిలో నుండ నర్హులు గావాలరు.

(ఉ) ఎన్నిక అధికారముండుటకు 21 వత్సరములైన కనీసము వయస్సుండవలయును.

(ఊ) సభ్యులుగ నుండవలసినవారు:—ఈక్రింద చెబుటబడి ట్టివారు సభ్యులుగానుండుటకు గాని యెన్నుకొనబడుటకు గాని తగినది తెలిసికొనవలయును. (1) కాశ్యతపు దివాలాలోరు (2) పిచ్చవాడు (3) ప్రభుత్వముక్రింద ఉద్యోగముగలిగి జీముపుచ్చుకొనువాడు, మంత్రులు, పింఛపుచ్చుకొన్నవారు, మిల్టరీ, నాకా వైమానిక దళములలోనుండి పింఛము పుచ్చుకొన్నవారు, ప్రభుత్వోద్యోగములలోనుండి శతముపుచ్చుకొనరు ఇందుకు తగినవారుగ పరిగణింపబడరు.

(బు) ఏ కాపనసభ కిది తనగావలసిన కాపనములను జేసికొనవచ్చును.

(బూ) ఎన్నికలందు తరము లుంచవచ్చును.

(5) కాపనసభ:—కామనువెల్లు కాపకాధికారము సార్వభౌమనిచేతిలో ఆనగా ఆయ ప్రతినిధి యగు గవర్నరు జెనరలు, సెనెటు, లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీ, యికమిడ పార్లమెంటులలో నుండును.

(6) (ఎ) సెనెటులో ప్రాతిగ్యము దామాషానుబట్టి ఎన్నికలు జరుగును. ఇందెన్నికలహక్కు (1) కాపనసభలందును, పార్లమెంటునందును అదివరకు సభ్యులగున్నవారికి, (2) జిల్లాతాలూకాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీలందు సభ్యులుగ నున్నట్టియు, ఇదివరకుండి ట్టివారికి (3) ఏదేండ్లకు తక్కువగానుండ అంతయుం దుత్తరతైవ జప్తుకు పట్టభద్రులకు నుండును.

ఇందుల కభ్యర్థతెట్టివారలు చేరుదురనగా:—(1) సెనెటుసభ్యులయొన్నికలు జరుగు ప్రతిసారికి ముందును ప్రతిరాష్ట్రములోను అయ్యేల సెన్నుకొనుటకు అర్హులైనవారిసంఖ్యకు మూడురెట్లుచేర్చి ఒకనర్గము నేర్పరపవలెను. ఇందుండి మూడవ వంతు లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీచేతను, వరొక మూడవవంతు సెనెటుచేతను ఎన్నుకొనబడును.

(2) 1919 భారతప్రభుత్వకాపనముక్రింద సెనెటుసభ్యులుగను, ప్లేటుకొన్నిసభ్యులుగ నున్నవారు ఈసభ్యులలో జేరవలెనని కుతూహలమున్నయెడల ఆవిధముగ స్థి. వాతపూర్వకముగ ప్రధానమంత్రికి వ్రాసవలెను.

(ఆ) సభ్యులవయస్సు 30 యైన నుండవలెను.

(ఇ) సెనెటు పరిమితి ఆరువత్సము లుండును.

(ఈ) సభ్యులలో సగముమంది మాజేండ్ల కొకసారి మారుచుండవలెను.

(ఉ) సభ్యులసంఖ్య మొదలు 800 ఉండవలెనని నిర్ణయింపబడినదాని తరువాత జరిగినసభలో 150 కి ఎక్కువగానుండ నుండవలెనని తగ్గింపబడి పిదప 150 యేయుండవలసని నిర్ణయింపబడినది.

(7) లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీ (ఆ) సభ్యులసంఖ్య 800 ఉండవలెను.

(ఆ) సభ్యులవయస్సు 25 అయిన నుండవలయును.

(ఇ) అసెంబ్లీపరిమితి 4 సంవత్సరము లుండవలయును.

(8) ప్రతి రాష్ట్రమునందును అసెంబ్లీకి నియోజకవర్గమీ క్రిందివిధముగ నుండవలెను.

(అ) 1919 భారతప్రభుత్వ కాపనము నాటినుండియు. రాష్ట్రీయ కాపనసభలందును భారత కాపనసభయందును సభ్యులుగ నుండినవారు నున్నవారు.

(ఆ) జిల్లా తాలూకాబోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీల సభ్యులుగ నున్నవారు, యిదివరకుండినవారు.

(ఇ) గ్రామ్యయెట్లును, లేదా హౌస్కూలు నిర్ణయైన పిదప డిప్లొమాలు పొందినవారును లేదా అంతటి విద్యాభివృద్ధిని గాంచినవారందరును.

(ఈ) వాణిజ్య సంఘములు, భూస్వామిసంఘములు, వర్తక పాఠశాలిక సంఘములు మున్నగువాని సభ్యులు ఇంతవన్న జెల్లిండున చివర, నెల కింత ఆదాయము గలవారనియు చట్టములప్రకారము నిర్ణయింపబడినవారలు.

9 (అ) పార్లమెంటు:—కామనువెల్లు ప్రభుత్వము యొక్క కాంతి క్రమము తే మములకై కాపనముల జేయుటకు పార్లమెంటు కధికారముండును. ఈకాపనములు రాష్ట్రీయకాపనసభలకు ప్రత్యేకముగ హక్కులేయబడిన విషయములగూర్చి గాక మిగిలినదానినిగూర్చి యుండును. డిఫెన్సుకవిషయ నూచించిన ప్రకారము పార్లమెంటేవ్యయముగ చట్టముగావించి నాకావైమానిక, వైమానికదళములపై అధికారముపొంప సిద్ధముగ నున్నట్లుల దెలియజేయువరకును గవర్నరు జెనరలు అంగీకారము ముందుబడెయనిదే వానివిషయమై యెట్టినిబంధనయు జేయరాదు.

(ఆ) డిఫెన్సు కవిషయము.

కామనువెల్లు స్థాపించినపుడును, దానిపిదప ఏదేండ్ల కొకసారియు యికవిషయనందు పనిజేయువారి పేర్లను సార్వభౌమని అంగీకారముకొరకు గాను గవర్నరు జెనరలుగారు పంపెదరు. ఇందు అధిక సంఖ్యాకులు భారతీయులే యుందురు.

ఈపేర్లను సార్వభౌము డంగీకరించునెడల ఒకకవిషయముగ నేర్పడి యీక్రిందివిషయలను జేసెదరు. 1. కామనువెల్లునిధి నుండి ఖర్చుకై వైమానిక, నాకా, వైమానికదళములకై కనీస మొత్త ఖర్చుజేరువలెనో నియమించుట, 2. సాగ్యమైనంత త్వరలో భారతీయులే స్వదేశీరక్షణమును జేసికొనుటకుల వారికి శిక్షణము నొసంగి భారతీయులు నెక్కువమంది జేర్చుకొనుటకు గూర్చి ఆలోచించుట.

(ఇ) పార్లమెంటు రెండుసభలకును ఆకవిషయము లందుదప్ప మిగిలినవానిలో భేదాభిప్రాయములు గల్గినయెడల రెండుసభలను యేకమై బిల్లు రెండవసారి అంగీకరింపబడిన పిదప ఆత గాదావిషయమును నిర్ణయింపవలెను. అయితే అసెంబ్లీలో వది మొదటిసారి రెండవసారి అంగీకరింపబడుటకు మధ్య ఒక సంవత్సరమైన గడవియుండవలెను.

(ఈ) అసెంబ్లీ అంగీకారములేదే డబ్బు బిల్లులుగాని రెవిన్యూమగూర్చిన చట్టములుగాని సెనెటులో ప్రారంభముగ గాని సవరణయగుటగాని జరుగరాదు.

10. (అ) శ్రాత్తరాష్ట్రీయులను స్థాపించునట్టి గాని ప్రవేశ బిల్లుల ట్టి గాని అధికారమును, ఆప్రభుత్వ

కాననములకేయు నధికారమును పార్లమెంటుకుండును.

(ఆ) ఇప్పుడున్న రాష్ట్రముల సరిహద్దులను మార్పులలో కాననసభియొక్కయు అందును అంబుధించిన కాననసభియొక్కయు సభిప్రాయముచేగనుగొని విచారింపవలయును.

(11) కార్యనిర్వాహకులు

సార్వభౌముడు గవర్నరు జెనరలును ౩-వ ప్రతినిధిగనియ మింపవలయును.

సమాలోచకయుత రాజప్రతినిధియనగా కాబినెటు సలహాతో పనిజేయుగవర్నరు జెనరలు అని అర్థము.

కాబినెటు

12. (అ) కామనువెల్లుప్రభుత్వములో గవర్నరు జెనరలుకు సహాయముగ నుండి సలహానిచ్చుటకు మంత్రివర్గముండవలెను.

(ఆ) ప్రధానమంత్రిని గవర్నరు జెనరలు నియమించును.

(ఇ) కాబినెటులో ప్రధానమంత్రియు, ప్రధానమంత్రి జెప్పినవిషయ గవర్నరు జెనరలు నియమించిన కామనువెల్లు మంత్రులు పదుగురకుతక్కువగాకుండ నుండవలయును.

(ఈ) పార్లమెంటుసభలలో దేనిలోనో ఒకదానియందు సభ్యుడైనదప్పు మంత్రి మాడునూసములకన్న యెక్కువఉండుట నిలుతము.

(ఉ) కామనువెల్లుకాని అన్నిటి విషయములందును కాబినెటుకు సంయుక్త బాధ్యతయుండును.

(ఊ) రెజిస్ట్రేషన్ అండ్ లీజ్ అధికసంఖ్యాకబలములే కపోయినపుడు కాబినెటు రాజీనామానీయవలెను.

[18] సైనిక, నాకా, వైమానికదళములపై సర్వాధికారము సార్వభౌమునిప్రతినిధియగు గవర్నరు జెనరలుకే 9, [19] నిబంధనయందలి మరతుకులోబడి యుండవలెను.

14. ఇంగ్లాండులో ఏదెన్నీ వసులను జేయుటకు ఇండియామోకమినరును గవర్నరుమంత్రి సమాలోచనతో నియమింపవలెను.

15. ఇండియన్ కాన్సిలును తీసివేయవలెను. భారతమంత్రిని యితరసభ్యులేక సాధనములమంత్రిలహోదాతో సమానముగ నుండునటుల జేయవలెను.

న్యాయస్థానములు

16. (ఆ) న్యూఢిల్లీ ఒకటియుండవలెను. ఇందు ముగ్గురు న్యాయమూర్తులకు తక్కువగాకుండవలెను. వీరలకెంతవర కధికారముండవలెనో పార్లమెంటు నిర్ణయించును.

(అ) న్యాయాధిపతులను సార్వభౌముడే నియమించుటకును తొలగించుటకు నధికారముగల్గియుండును. తొలగించుటకు పార్లమెంటు ఆశ్చర్యవర్తనము ఆసామర్థ్య కారణములను చెల్పుచు వ్రాయవలెను.

17. సెషన్సు విచారణలు జ్యూరీసహాయముతో జరుగవలెను.

ఆర్థికవ్యాపారములు

18. కామనువెల్లు రెవిన్యూలను పార్లమెంటుపక్షమున అంగీకారముతో కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము దీసికొని ఒకరెవిన్యూ ఫండుగ జేర్చవలెను.

19. ప్రస్తుత భారతప్రభుత్వ ఖర్చులను అస్తి అత్యులను భారతదేశమే భరింపవలెను.

20. కామనువెల్లు లోపల వ్యాపారము నేర్పిచ్చుగ నుండును.

21. భారతదేశమునకు బంగారు నాణెమును బంగారు మొహరును ప్రమాణము ఇంగ్లీషు నవరకు బుపు నాణెము ప్రకార ముండవలెను.

22. ప్రపంచములో నెక్కడైనను సరే భారతదేశము అప్పుజేయు నధికారము గల్గియుండును.

రాష్ట్రములు

23. రాష్ట్రములందు కాననాధికారము సార్వభౌమ ప్రతినిధియగు గవర్నరునకును కాననసభకు నుండును.

24. రాష్ట్రమునందు రెండవసభ స్థాపించు నధికారము ఆయా రాష్ట్రములకే కాననసనవాని కుండవలయును.

25. కాననసభాధికారములను నిర్ణయింపవలెను.

ఆ. కాననసభ సభ్యులసంఖ్యయు నియోజకాధికారమును చట్టములచే నిర్ణయింపవలెను.

అ. కాననసభ పరిమితి నాల్గు సంవత్సరము లందును కార్యనిర్వాహకులు

26. గవర్నరు హోదాయ అధికారములను గవర్నరు జెనరలు కన్నుపై యుండును.

27. రాష్ట్రీయమంత్రివర్గ నిర్వాహాధికారములు అఖిల భారతమంత్రివర్గమునకు వలెనే యుండును కాని రాష్ట్రములందు ప్రధానమంత్రితోగూడ జేర్చుచు గ్గురుమంత్రులకు తక్కువ గాకుండ నుండవలెను.

మార్చి 1 తేదీ మరవకుడు!

ఎవరికి వారే నూలువడికి పంపుట శ్రేష్ఠము గాంధీమహాత్ము డీవారపు 'ఎంగుళిండియా' లో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

బెల్గాండ్ జేసీయమహాసభ ముగిసిన వెంటనే చాలమంది ప్రచారకులు మార్చి 1 వ తేదీలోపుగా నెందరనో సభ్యులను స్వయముగ వడుకువారిని జేర్చెదమని వాగ్దానము జేసినటుల జ్ఞాపక ముండి యుండునప్పుడు ఎవరెవరుసభ్యులు వాగ్దానముజేసిరో నావద్ద పట్టి గలదు. ఈవాగ్దానములను జేసినవారు మాట నిలుపుకొందురని నమ్మెదను. భారతదేశమంతటను 680కి మించి సభ్యులను జేర్చునటుల వాగ్దాతముజేసినది అందరకును దెలియునటుల జెప్పుచున్నాను. అప్పుడు ప్రచారకులందరును హాజరు గాలేదు. బెల్గాములో జేప్పినదానికన్న నెక్కువమంది సభ్యులను జేర్చునటుల బీహారు గుజరాతు దేశములు నిశ్చయించుకొనెను. రాష్ట్రీయకార్యదర్శులు వీలయినయెడల నెలాఖరుకు స్వయముగ వడికినవలెన సభ్యులసంఖ్యను యితరుల సంఖ్యను దెలుపుచుకొనియవలెనని గోరుచున్నాను నాల్గణాల సభ్యులను జేర్చుటకన్న స్వయముగ నూలువడుకు సభ్యులను జేర్చుట యెక్కువ కష్టముగ ప్రచారకులు అంతటను గనుగొనుచు న్నారు. నూలు చందాసభ్యత్వము సామర్థ్యము లేక పోవుటచేతగాక ఉన్నంతవరకైనను ఆచరణలో పెట్టకపోవుటచేతనే కష్టముగటచేత దానియాధిక్యము నాకు గాన్పించుచున్నది. ఈకష్టము నమ్మకములేనివారికే గాక సమ్మతమున్నవారికి గూడ గలదు. వాగ్దానములమాత్రము జేయుటకు సిద్ధముగనుండురు. వానిని భంగపరచుటకుగూడ సంతసిద్ధముగనే యుండురు. డిశెంబరునెలలో నూలువడుకువారి సంఖ్య తగ్గిపోవుట జూడుదు. అందుచేత వాగ్దానములను జేసినవారు అనవరతము కష్టపడి పనిజేసెదరని నేను నమ్ముచున్నాను

న్యాయస్థానములు

28 ఇప్పుడున్న హైకోర్టులే రాష్ట్రములందున్నత ప్రధానన్యాయస్థానములుగ నుండును.

స్థానికస్వపరిపాలనము

29 రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు జిల్లా తాలూకాలు, గ్రామ పంచాయతులు రాష్ట్రములకు తగినటుల యీక్రింది ధర్మముల ననుసరించియుండునటుల భారతప్రభుత్వము అవి అధికారమునకు వచ్చిన మొనటిసంవత్సరములోనే యేర్పాటుజేయవలెను.

1 గ్రామమే మూలముగ నుండవలెను. పెద్దవారందరకును ఎన్నికల హక్కుండవలెను. పంచాయతులు ప్రతి సంవత్సర మెన్నుకొనబడవలెను. ఆపంచాయతీ గ్రామ వ్యవహారములను పాలించుచు సివిలు క్రిమినలు న్యాయపరిశీలనమును కొందరు న్యాయమూర్తులచేరే చేయుచుండవలెను.

2 తాలూకా జిల్లా పంచాయతులకు యెన్నికల యధికారము పేష్యూలులో జిలపబడిన పద్ధతులపైని తరగలివారిగా నుండును. అందు దెలుపబడిన ప్రయోజనముల విభజనమును అచ్చటచ్చట పరిశీలుటజ్ఞి మార్పుకొనుచు ననుసరింపవచ్చును. మరా-త్త విషయమై అభిప్రాయభేదము వచ్చుటచేత నిర్ణయము గాలేదు.

సర్వీసులు

30. సర్వీసులందు జేర్చుకొను నధికారము పబ్లికుసర్వీసు కమిషను చేతులలో నుండవలెను. ఈకమిషను అధికార ప్రయోజనములకు పార్లమెంటు వివరింపవలెను.

నిర్మాణమునందు మార్పు

31. ప్రభుత్వనిర్మాణమునందు మార్పుజేయు నధికారము పార్లమెంటుకుండవలెను. అయితే రాష్ట్రీయకాననసభల చాలవరకు అంగీకారము నీయవలెను. ఈవిషయమై వోటింగు జేయు సభ్యులధికసంఖ్యాకుల అంగీకారముగూడ నవసరము. ఈవిషయము జెనరలు ఎల్లెక్షనుసమయమున ప్రత్యేకముగ రావచ్చును. ఈమార్పు ఒక్కరాష్ట్రమునకే సంబంధించినదైనయెడల ఆరాష్ట్రకాననసభ పార్లమెంటు ఒప్పకొనిన నాలుగు,

స్టేటుకౌన్సిలు

స్టేటుకౌన్సిలు యాదాయవ్యయపట్టికను సభయెదుట నుంచుట

2 ఆదాయపుపన్ను చట్టమును

సభవారు సవరించినరీతి సంగీకరించుట

జిల్లి, ఫిబ్రవరి 20:- స్టేటుకౌన్సిలులో రైల్వే చీఫ్ కమిషను (ప్రధానోద్యోగి) సభయెదుట రైల్వేల యాదాయ వ్యయపట్టిక నుంచుచు, భారతకాననసభలో యన్నిగురూరు ముచ్చటించిన విషయములనీ, సుమారు ముప్పావుగుంటలనేపు పునన్వసించిరి.

విద్యుద్దాములగు రైల్వే

విద్యుద్దాములగు రైల్వేగూర్చి ముచ్చటించుచు, బొంబాయిలో ప్రథమమున స్థాపించినదానినిగూర్చి వివరించిరి. భారతప్రభుత్వముతరపున రాష్ట్రప్రభుత్వమువారికి, సాధ్యమయినంత సహాయముజేయుట కభ్యయమిచ్చిరి. బొంబాయిలోనే నూతనముగ రైలునెడేముటచే, హిందూజీకమున రాకపోకలకు గలగు సౌకర్యములం దభివృద్ధిజేయు ప్రథమ ప్రయత్నములు జలపఱచినవి. ఇంక నభివృద్ధిజేయు నూతనలు గాన్పించుచున్నవి. త్వరలో జి. వి. పి. రైల్వేకంపెనీవారి రహదారిబాటలపైగూడ స్వీక్రా తైల్వేలకు జేయుట కూహింపఱచుచున్నది. పూనానుండి యిగతూర్వరహత, జేయుట కాలోచింపబడుచున్నది. దీనివలన ధనవ్యయము తగ్గుబయ్యేగాక, ప్రయాణసౌకర్యముగూడ గలగునని యూహింపఱచుచున్నది. కలకత్తాను పరిసరములకుగూడ సీ సౌకర్యము గలగజేయు నూహింపఱచుచున్నది. త్వరలో సిద్ధింపవచ్చును. హుగ్లీపైన క్రొత్తవంతెన గట్టుటకు చాల ఆలస్యమగుచున్నది. కలకత్తాపాను నీవిషయమున మేల్కొంచి, సరియగుయాతురకః జూపినగాని, రైలు ప్రయత్నములకు చాల యభ్యంతరము గలుగుచున్నది. ఇప్పటికే చాల యాలస్యమయినది. ఇంక నాలస్యము జేసినయెడల ప్రస్తుతమున్న రాకపోకల సౌకర్యములపైన నన, యింకను నుకరముగ నుండునటుల మార్పు ప్రయత్నములు గలపవలయును. బొంబాయిలోగూడ రైలు గమ్యస్థానమునండి పట్టణములలోనికి ప్రయాణము, సామానులు బోవుటకు నుకరము లేర్పడు ప్రయత్నము లచిరకాలములో నాలోచింపబడునని దెలిసెను.

రైల్వే యభివృద్ధి ప్రమాణము (స్టేండరైజేషను) గూర్చి చూట్టాడును, నూతనమున అభివృద్ధిలేదని గలిగినను, వాటన్నిటిని వెంటనే గలగజేయుటకు సానుకూలపడునట్లు ప్రయత్నము నేయఱచును. క్రొత్త రైలింజనులు, మొదలగునవి వచ్చినవెంటనే, వాటియొక్క మంచి చెడ్డలకారసి, యంతఃకలక యొగములో దెలియజేయుట కొకసంఘము నిర్ణయించబడిన వారెప్పటికప్పుడు వివరించుచుండురు. ఈపయోగములో బెట్టుటకు దగినమార్గములు వెంటనే గలగజేతురు. సర్వ సయములు ట్రిట్టునుగా రీసంఘములందు బనిజేసిరి. వారిపని విశ్వమును బురికొల్పినది. ఆసలహా ననుసరించినయెడల భారతదేశమున కవిశాలాభము గలగునని దెలిసిరి. నూతనమార్గముల నేర్పరుచుటగూర్చి జెప్పెను, ప్రజలకును, రైల్వేవారికిని గూడ డక్షిణ హిందూజీకమును, బర్మాలో నున్నంతలభము మరెచ్చలనులేను. విజయనగరము, రాయపూరులకుమధ్య జేరుబడు రైలుమార్గముల వలన విశాఖపట్టణపు నాకాశ్యస్థానమున కవిశాలాభగ నుండుట యేగాక ప్రయాణ సౌకర్యములందు గూడ మున్నుం దభివృద్ధి జొందగలదని నూచించుచున్నది. ఈమార్గమును నిర్మించుటకు త్వరలోనే యనుజ్ఞ యీజుఱచునని యూహింపబడు చున్నదని దెలిసెను.

ఆదాయపుపన్ను

మెక్వాలిబర్న సభలో నూచింపగా భారతకాననసభలో సవరింపఱచినటుల 1922 వ సంవత్సరపుటాదాయపుపన్ను చట్టముంగీకరింపఱచినది. చార్జ్స్యూగారి ప్రతిపాదనపై నాకాశ్యస్థానపుచట్టమునందలి సవరణ తీర్మాన మంగీకరింపఱచినది.

పిమ్మట భారతదేశముయొక్క యాదాయవ్యయపట్టికలో రైల్వేపట్టికను జేరుపఱచి, ముందుగా సభయెదుట బెట్టుట కయితేసిన రిర్ణయము ననుసరించి సభానియములలో మార్పును ఉపసంఘమువారి నివేదిక నూచించినటు లూహకొనుటకు సర్వ సరిసింహ కర్మగారు కొరిరి. దాని కొప్పుకొనబడెను.

సర్వ మెక్జీ దాదాభాయి గారికి సమాధాన విచ్చుచు నాదాయ వ్యయపట్టికలో మరేభాగములందు జేరుజేయఱచిన నిర్దేశముఁ జెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ధైర్యమునకు మేనగీగా రభినందించిరి. స్టేటుకౌన్సిలువారి యభిప్రాయము దీసికొనవలెనని, యా మార్పుల జేయుట కూహించినందుల కాజ్ఞేపించిరి.

క్రైరారుగారి తీర్మానముపై దేశీయ, వాణిజ్య, విద్యా, పారిశ్రామిక సంఘముల కొక్కొక సభ్యుని నియమించిరి.

సభ సోమవారమున కాపురము జరిగినది.

మలబారు హిల్స్ కేసు

అనుమానముల నింకను రిమాండులో నుంచుట
బొంబాయి, ఫిబ్ర 20:— దిమాండు కాలమునకు ముగి
యని తోల్చుచున్నప్పుడు ఆడుకొంటున్న కేసుకు
వచ్చిన ఆంధ్రరాష్ట్ర ఫాన్సీ గారిని దప్ప మిగిలిన
అనుమానములను అందరూ చీపురపెసికొని మేజిస్ట్రేటుగారి
వద్ద కొర్రలో పెట్టిపోతూ వచ్చినట్టిది. మీరు పదమూడు
మీరు కొర్రలో న్యాయవాదిని పుచ్చుకొని న్యాయవాదిని
వారల పక్షమున నరికొట్టేయవలెను. పట్టెప్రాసక్యూటరు
నో బానుబోలెనుగారు డరఖాస్తును చేసి భారతిని. కాని కొ
ర్తేసారు దీనిని లక్ష్యపెట్టక తప్పకపోయినా ఆ అనుమానములు
లాయర్లవలన పుచ్చుకొని. అనుమానమున పోలీసు ఆఫీ
సరు వెంటనుండెను. పండ్లమ్యూజింగు అబ్దుల్ లహిత్ ఇబ్రహీం
పై సాక్ష్యమును తలపాగా దరఖాస్తుపైని విడుదలచేసిరి.
బి. బి. సి. ఐ. రెయిల్వే మెడికల్ డిపార్టుమెంటు కేంద్ర
కృష్ణలాలపురపు అనుసారము డిల్లలలో కొంతకాలము క్రింద
ఆరెస్టుచేయబడినవాడుగాను సాక్ష్యము తలపెట్టబడెనెందు
గాక క్రింద విషయము జేయబడినది. ఈ మధ్యకాల నింకను
మార్చి 19 వరకును పోలీసు కస్టడీలోనే ఉంచబడిన పోలీసు
వాడు దరఖాస్తు చేసిరి. మధ్యకాల పక్షమున యిదివాడదని
ప్రకటన చేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు జర్రుకేయమి, పోలీసు
విచారణ కిందకు యీ మధ్యకాల పోలీసు కస్టడీలో నుంచుట
అవసరమనియు, పిగా యీ సేరమునకు జర్రుకేయవలెననియు
టకు తగినకారణములు గానియునున్నవనియు తెలిపిరి. దానిపై
12 వందల మర్యాదాయము పోలీసు కస్టడీలో మరల నుంచబడితి.

(ఆ. ప్ర.)

బుద్ధగయ దేవాలయము

కలకత్తా, ఫిబ్ర 21:— నేడు సాయంత్రమున కలకత్తా
బడి బుద్ధగయ దేవాలయమునకు వివాహము కొక కలు
తీసి నియమించి అందు ఇందియా, బిక్టో, సింగింగింట్
ప్రతినిధులను, హిందూ మహాసభ నియమిం
చు హిందువులను, కర్మకుల కర్మకర్తలను పిలిచి, బిక్టో
ప్రభుత్వమును, భారత ప్రభుత్వమును కొరకు తీర్మా
నింపబడినది.

(ఆ. ప్ర.)

బీహారు బరిస్టా కానననభ

స్వరాజ్యపక్షపక్షులు సభవిడిచిపోవుట

(అంతిరావలం అలన్యమైనది)

బొంబాయి, ఫిబ్ర 20:— నేడు బీహారు బరిస్టా కాననన
భలూ లోకలభండు అంటిల్లు నెలకొనినది నిత్యము ను
ర్వించబడినది. అట్లును మరల ప్రయత్నము చేయవలెనని కొరకు
నవరకు నేగా ఆది ఓడిపోయినవారిని అరెస్టుచిరి చెప్పి
స్వరాజ్యపక్షపక్షులు సభవిడిచి తేదీపోయిరి. (ఆ. ప్ర.)

ప్రవాహాల్లో యజమానియగు సాంబెట్టుకు వాసికి
క్రీడానాల్లకు పోలికనుకాదు, జనవరి 20 వ తేది రాబు
నాని సంతకముతో నున్న యీ తీరము నొకదానిని కాపెన
అయ్య తీరమును పోలికను దీనికొనివచ్చిన చెక్కును మార్చి
దిండ్లు పో జేయబడుతోనను. చెక్కుబంధములలోని కాన్
కాలిక్టుకంపెనీ తీరపును బుద్ధగయకు సంతకముచేసిరి. మరల
న యజమాని సంతకము, బుద్ధగయ గారిని తెలిపినప్పటికీ సంగ
తియడిగెను. బుద్ధగయకు పోలికయు నెలకొననది తెలిపిపోలి
నవారికి వెంటనే వెంటనే పోలికను. మరలగాను రైలు వెళ్ళుట
గా పట్టుకొనబడినది. దరఖాస్తు జరుగుచున్నది

అఖిలభారత గాయక మహాసభ

అహమ్మదాబాదులో జరుగును

అహమ్మదాబాదు, ఫిబ్ర 22:— అఖిలభారత గాయక
మహాసభ యానాఖిలకు అహమ్మదాబాదులో జరుగుటకు
గృహింపబడినది. (ఆ. ప్ర.)

సార్వభౌముని ఆస్వస్థత

వంగరాష్ట్రీయ కానననభ - న్యూస్ పేపర్ మెనుపత్రిక
పత్రిక విమర్శన

జేసివా నల్లమందు సభవివరములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— నేటిదినిము ఉదయం
9-30 గంటలకు సార్వభౌముని ఆరోగ్యము విషయ
మై అనేకారులీక్రింది ప్రకటనమును గావించిరి:—
సార్వభౌమును రాజకీయంతయు నుభుముగగడపెను.
ఆరోగ్యభివృద్ధి అల్పముగనున్నది. సంతోష వీకర
ముగ నేయున్నది.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— సార్వభౌముని మువ్వ
యైదులు పరీక్షించి సాయంకాలము 8 గంటల
క్రిందపక్షిటను గావించిరి:— బంబు శేషరు
సాయంకాలము అధికమగుచున్నది. ఆరోగ్యము అ
భివృద్ధిచెందు సూచనలు మూలము కొంచెముగ
కనపడుచున్నవి. ఇప్పుడెంతాజ్ఞానము కొంచెము తీ
వముగా నేయున్నది. శ్లేష్మము యింకొకటివలనకు
వ్యాపించుచున్నది. ఆరోగ్యము కుదురుటకు కొంత
కాలము పట్టవచ్చును. రోగమునివారణయైనప్పటికీ
సార్వభౌమును రక్షి గా విరోహాభివృద్ధిమునకు వెళ్లి
అచ్చట కొన్ని వారములుండుట అవసరమని మా
అభిప్రాయము.

వంగరాష్ట్రీయ కానననభ - న్యూస్ పేపర్ మెనుపత్రిక
విమర్శన

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— ముగ్ధుల జీతములు విషయమై
వంగరాష్ట్రీయ కానననభ వారు గావించిన తీర్మానమును విమ
ర్శించుచు న్యూస్ పేపర్ మెను పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—
ఇది ముగ్ధులగారి విధానమునకు గొప్పవిషయము. స్వరాజ్య
పక్షమువారి విధానమునకు పెద్ద బెట్టు. ఇంతటితో ఇట్టవచ్చుక
మను ప్రవర్తనము ప్లాంట్ చేయబడినది గాని స్వరాజ్యపక్షమువారి
పలుకర్తయు అంత ముందునగాని తలముల పొరకాదును.
కాని ఇది వాసుగారి పలుకుటే తీసికొనుటకు నూరించుచున్న
ది. వాసుగారి వ్యక్తి ఆర్థికముగనుంచి మేము వ్రాయుచున్నాము.
కాని వారి నిరోధవిధానముపై ప్రజలుగల విశ్వాసము తీసికొని
చున్నరని చెప్పవచ్చును. వాసుగారి మరొకటి ఎత్తుకు త్త
వచ్చును. దీనిలో సామ్రాజ్యకానననభ వారు భారతదేశమున
నాన్ గోల్డ్ ఫ్రంట్ ప్లాంట్ చేయబడినది తీర్మానము పరిమర్శనకు
స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వమువారిలో కలసి సమ్మతులు
నొసగుటకుగూడ గమనింపవలసియున్నది. దీనివిట్టిచూడ
స్వరాజ్యపక్షమువారు తమవిధానమును కొంతవరకు మార్చుకొనె
దని ఊహించవలసియున్నది. కాని భావిస్తే ముందగుండు
నో చెరుగకుండునో చెప్పుటకు చిలుకెను.

జేసివా నల్లమందుసభ

లండను, ఫిబ్రవరి 18:— రెండవ జేసివా నల్లమందుసభ
సమాప్తమై యున్నది. ఆ సభకు లండను జేసివా గారు
చక్కని ఉపన్యాసము సంగరిరి. కన్వెన్షనువరకును
నేటిదినిము మధ్యాహ్నము చేపాటు తీసికొనబడును.
తాను ప్రేమితులగుటకును చేపాటు చేయవలసియు
అసంతకము లేక పక్షముల ప్రతిపక్ష బిల్లును జూడకు
చునదియు పో మార్కము తెల్పినగాని తెలిపిరి. గ్రేటు
బ్రిటన్, నీయం, ఇరాన్ నెడలలాండ్స్ ప్రభుత్వముల ప్రతి
నిధులు పంత్ కములు చేసియున్నారు. అనగా ప్రభుత్వముల
వ్యాపారము అంతర్జాతీయ మహాసభ నిర్ణయములపై చురు
యంపెయిలవను న్యాయమును మీరు అంగీకరించిరి. సెప్టెంబరు
20 వ తేది లోపున ప్రభుత్వములవారు ఈ విషయమై సమ్మ
తుల తెలిపి పంత్ కములు చేయవచ్చును.

రాజుద్రోహపు చట్టము

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— ఫిబ్రవరి 19 వ తేదికి పంపబ
తంతివా రాయయి ముచింపబడిన రాజుద్రోహపు చట్టము 20
వ వర్షాయము (నెకండు రీడంగ) డియూ ఇరానుసభయగు
ఆమోదించబడినది.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— రాజుద్రోహపు చట్టము
కు చేరిన 12 ను అన్వయించు తేజ తనవులను ఉద్ధరించు
నెరము వాల్ మాజిస్ట్రేటు కొద్దివరకు మోపబడినది. అప్పు
లకు తన ఉడుపులు తేనెయన చలివల్ల బాధపడుచుంది. చ
ఆధికముగనున్నదనియు ఇంకను కొన్ని పక్ష లిక్వరయన
యే వారు కొరి. మరల పనిచేయుటకు అంగీకరించినందుకై
మాజిస్ట్రేటుగారు అప్పులకునే కేసును గద్దపెను. మీరు
సమాధినిధినుండి కొంతసామ్య తీసి వారికి వస్త్రధానము
చేయుటకు అంగీకరింపబడినది.

ఆంగ్లా వ్యవహారములు

గొప్ప మార్పులు జరుగునా?

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— కాన్వలూట్ శాసన తంతి
కాన్వలూట్ శాసనములను తెలుపుచున్నది:—

పాగావ రక్షకసార్వభౌము విషయమై పాపలపాల్
వారు సమాజసభవివరములను పొలుకొనినట్లు ఇన్వెస్టు
పాపల గారు కాన్వలూట్ శాసనముండి ఆంగ్లా శాసనవిధి. ఇది
శాసనము వెలువరికొన్నచో కాన్వలూట్ శాసనమునున్నది.
గొప్పమార్పులు జరుగవలెనని సమ్మతులునున్నది. కనుక
అధిక సంఖ్యకులు ఇన్వెస్టుపాపలగారికి ప్యాగెమునున్నట్లై
వైమనశి చచ్చియుండలేదు. కనుక పాపల గారు న్యాయ ప్రతి
పార్శ్వముగ ఇన్వెస్టుపాపలగారికి ప్యాగె మొపగిరి. ఏదే
కాన్వలూట్ శాసనము అచాన్వెయిట్ శాసన అసంబంధము
ఆమోదింపరి.

క్రీకెటా, ఫిబ్రవరి 22:— నోల్డ్ల పంఖ్యున ఎక్కువ
చేయుటకై తేడిరి బిల్లును పరిశీలించుటకై ప్రత్యేక ఉత్తరం
మును నియమించబడినది.

డికెండు, ఫిబ్రవరి 22:— బొంబాయి వాయిగాలి బయలు
గ విదేశాంగముల శాసనమును మామమున్న సెనెటరీయనుగాను
అసానమునకు భాయించెను.

బెంగాలు మంత్రి పదవులు

రెండవ హిందువుల కేమ్యుటరు మహాసభ

దీయులు తీర్మానించుట

కలకత్తా, ఫిబ్ర 21:— మంత్రుల జీతములనుగూర్చిన.
ప్రభుత్వ తీర్మానమును బలపరచిన బెంగాలు కానననభ మహా
మ్మదీయసభులు సభలేని బాతినినయమైన తేగాదానులేకుండ
జేయుటకై బెంగాలుమంత్రి పదవులలో కొందరి హిందువుల
కేయవచ్చుననియు మహాసభానికి గవర్నరు యిచ్చుచున్నవి.
మహామ్మదీయుల కేయవచ్చుననియు తీర్మానించి గవర్నరుగా
కి జేయవలెననియు నిర్ణయించిరి. మంత్రిపదవులకు మహామ్మ
దీయులలో హక్కు గానినది, గవర్నరుగారికి యిచ్చును సమ్మ
తులున్నవి. ఈపేర్ల గవర్నరుగారి నిచారణకు పంపబడినది
నిర్ణయమును పత్రిక సమ్మతున్నది. (ఆ. ప్ర.)

బందరు తొలగింపు

కృష్ణానది విభజనచంద్రమున బందరు తొలగింపు
యై ఎన్నికలను ఆవలయమున కొనుటకై ఈనెల 26వ తేది
ప్రత్యేకసభజరువులకు కొంతమంది తొలగింపుచంద్ర
అసభ్యులను అన్వేషించుచున్నాము. ఇదికొలకుల హక్కు
లను నిరోధించుటయనియు ఈవిషయమై తొలగింపుచంద్ర
భిక్తా ప్రవర్తనమును నిమోజకవర్తనమును గమనించెదననియు
దివిపోలకులసంఘపు కార్యదర్శి మాకు తెలివార్త పంపు
చున్నది.

వల సినా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-0

ఈనానెల కలకత్తాలోని ఈనెల సరియైన చర్చ
మహాసభ చర్చకులకు మాని యాంధ్రక తెలుగుకు తెలుగును.

రోమహరి దర్శన 1-కి రు. 0.2-0
చర్చుకొనవలసివచ్చి, నుకరము. నాంగారు

విదేశ వార్తలు

ప్రేక్షయూనియనుల సొమ్ము

రాచకీయముల కుపయోగించరాదనుట

ఒకసభ్యుని యభిప్రాయము

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—కామన్వెల్త్ లో నొకరు ప్రేక్షయూనియనుల సొమ్మును రాచకీయముల కుపయోగించరాదని, ఒకచట్టమును ప్రవేశపెట్టెను. దానిని కార్యకర్తల సంఘమువారు తీవ్రముగా ఖండించిరి. రాచకీయములకు సొమ్ము గావలసినదానిని ఆర్థికసంస్కరమున కొకసారియో మూడుమాసములకొకసారియో పంపిణీకరమునకొకసారియో విడుదలచేయవలెనని ఆసభ్యుడు సూచించెను. దీనికి కన్సర్వేటివులు ఎంతయు చేయూత నొసలమన్నారు. కాని ప్రభుత్వమువారుబాహుళ్య సౌకర్యములమీద దీనిగతి ఆధారపడియున్నది.

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

నెమ్మదిగ నభివృద్ధి గాంచుట

భయపడ నవసరములేదు

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—నేటియుదయము 9.45 గంటలకు రాత్రి అంతయు కొంచెము విరామములేకున్న సార్వభౌముడు క్రమేణా నెమ్మదిగ ఆరోగ్యమును గాంచుచున్నారని తెలియజేసిరి. నేటియుదయము వైద్యులు సార్వభౌముని దగ్గర ఎక్కువకాల ముండిరి.

10 గంటలవరకు ఆధికారత్యా అప్రకటనమును ప్రకటించలేదు. ఇంత ఆలస్యముగ ప్రకటించుటచే భయపడిరి. కాని అప్పట్వరకును అతరువరకుండ పోయినది. దగ్గరే రాత్రి కొంచెము విరామము లేకపోయెనుట. అంతియగాని వేరొక భయములేదనిరి.

సార్వభౌముని జ్వరము

ఇంకను పూర్తి గపొయినదని చెప్పవీలులేదు

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—ఉదయం 11-5 సార్వభౌముని తోడ్పడి ఆరోగ్యపరిస్థితులకు రాలేదని ప్రకటించిరి. కాని క్రమేణా అభివృద్ధి గాంచుచున్నారట.

జనీవా ఒడంబడిక

నిరాకరించక మానరు

లండన్, ఫిబ్రవరి 20:—జూనియనుల ఆందరి యభిప్రాయములు వచ్చినగాని మంత్రివర్గము వారేమియు జనీవా ఒడంబడికనుగూర్చి నిశ్చయించవలరని రూటుకు వెలుపుచున్నారు. కాని ఈఒడంబడికను నిరాకరించక మానరని తప్పక తప్పదు. ఒడంబడికను పూర్తిగ మార్పుజేయవలసి యున్నదని తెలియచున్నది.

యూరపియను పరిస్థితులు

అమెరికనుల వైఖరి

జోక్యము గలుగజేసికొనుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—యూరప్ ప్రేక్షకీయ వారంత వరకును యూరపియను వ్యవహారములందు జోక్యము గలుగజేసికొనక దూరముగనున్న అమెరికా, ఆఫ్రికా జీవితపరిస్థితులచే, యూరపియను వ్యవహారములందు జోక్యము గలుగజేసికొనుచున్నది. ఒకరితో నొకరు ఉత్తర ప్రభుత్వాలములను ఆపుజేయుట వలన గలుగును. ప్రభుత్వమువారు ఇంతవరకు దూరముగ నుండుటకు కారణము పంగతిసందర్భము లన్నిటిని పూర్తిగ తెలిపినానుటకై యనుచున్నారు. క్లిష్టస్థితియనునది, సర్వతోముఖముగ చూపించుచున్న దేశము తన విధానమును ప్రత్యేకముగ ఆనందించుట సహజమని మైక్రుప్రతిక వెలుపుచున్నది.

జెడ్డా పరిస్థితులు

హాజీ తీరయాత్ర

లండన్, ఫిబ్రవరి 21:—జెడ్డా తీరయాత్ర పత్రికా విశేష కల్లు వెలుపుచున్నది. ప్రస్తుతము భారతదేశముందున్న ముస్లాములందరును తీర్థయాత్రకు ప్రయత్నించుటను జేసికొనుచున్నారు. హెడజాబి తీరమును ముట్టడించిరి. లావల్ ప్రదేశములు ఆహ్వానకరముగ నున్నవి. అందుచే బ్రిటిషు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆసక్తికారిత్యా ఆమెరాల్ గారితోడను, నెజిడు ముల్లాగారితోడను ఈవిషయమై రాయబారములను జరుపవచ్చును.

జెడ్డా తీరయాత్ర

పత్రిక ఇట్లు వెలుపుచున్నది. ఒక్కటినువచ్చు ఇతరులేవరును ఇచ్చినామగారిని గట్టిగ తొలగించలేదు. సుత విషయములలో మేము జోక్యము గలుగజేసికొనమని స్పష్టముగ తెలియజేతిమి. విదేశీయులు బ్రిటనునుగూర్చి కొంతవరకు పారబడవచ్చును. నిరుడు ఆగస్టుమాసమునందు ట్రాన్సు జార్జియాపై వాహినీలు దాడివేడవలెను బారదోలితిమి. ఇప్పుడు హెడజాబి ముట్టడించినపుడు దూరముగ తప్పించుకొంటిమని విశేషములు ఆజేషించుచున్నాము. కాని ట్రాన్సు జార్జియాపై బ్రిటనుకు మాండేలుగలదు. హెడజాబిపై లేదు. అందుచే డి.ఎ.కొనెను. ఇట్లనితెప్పి ఈమత తగవు రాచకీ కురూపమును దాల్చిన, మనకు విరోధముగ మారిన డి.ఎ.కొనెనాలము. బ్రిటనుకు థిక్కిరించి దక్షిణ ఆఫ్రికా యా రాజా తన సామర్థ్యమును అధికారమును నిర్వహించవలెను. తనతోడి ముస్లాములను నిందించి తాముమెక్కాలోనిలబడవలెను. బ్రిటనుతో స్నేహముగలవచ్చునే ఇచ్చినామని నిలబడుట వీలగును. మెక్కామీపుగ ఎవరినైన న్యాయముగ ఎన్నుకొనలేని తనస్థానమును వదులుకొనెనని ఇర్ఫానాదుగారు న్యాయముగబలికిరి. కాని ఆమెరీపుగ ఎన్నుకొనబడినవారు హాజీ మైలుగ నుండరాదనుచున్నారు. హాజీ మైలుపలుకుటదీని పూర్తిగ మొదలంబుపెరికిజేయుకండ రూప దంతుండ ఇతరులహక్కుదీయుగాన, తదితరస్నేహితులనూ మాటనుగూడ గొరింపవలెను. యాత్రికులను బంధించరాదు. శుద్ధచాంధసముగ ఇస్తాముమతమునై ధూతదయను విడిచిప్రయత్నించరాదు. ఇట్టిచరయమును ఇచ్చినామగారి ఆకలను కనిపెట్టి వారింపుచు ఇండియాలో ఒక హెడ్డరు నిధానమును ఆనందించిన లాభముగనుండును.

బరామతు వ్యవహారము

అధ్యక్షునియందు తప్పలేదనుట

లెర్లిక్, ఫిబ్ర 21:—ఎబర్డుగారికిని బరామతు వ్యవహారమునకు గలసంబంధమును విచారించుటకు ఏర్పరుపబడిన సంఘమువారు ఈ విషయమై సాక్షులను విచారించుట ముగిసిరి. ఈ బరామతు వ్యవహారములో ఎబర్డుగారు అవిశేషముగ ప్రకరించలేదని సెంటరుఫక్షమున ఒక ప్రతినిధి తెలియజేసెను.

ప్రాంసుయుణములు

భారమును దగ్గించుట

డాన్ నివేదికములమునవచ్చు సొమ్ము

నుపయోగించుట

పారిస్, ఫిబ్రవరి 20:—హానాన్ వార్తా సంఘమువారిట్లు వెలుపుచున్నారు. 'డాన్ నివేదిక ప్రకారము వచ్చు సొమ్ములో నూటికి 20 వాగిన నష్టపూర్తినిధిక ఉపయోగించెదరు. ప్రభుత్వ ఋణమును దీర్చుటకు ఉపయోగించెదరు. విదేశీయుల కీయనలసిన ఋణభారమును దగ్గించుటకు ప్రాయశ్చరణ హెచ్చించుటవరకు.

పరామలు తమ కీయనలసిన ఋణముల నెగబెట్టరు. కాని ఏవరిస్థితులందు ఈఋణములను తేసికో, ఆలోచించవలె ననుచున్నారు. కాంతియేని హడదీసికొనుటకు తనయవకాశము నీయవలె ననుచున్నారు.

స్త్రీనియోజకాధికారము

పురుషులతోబాటు సమానాధికారము

నీయవలెననుట

బిల్లును నిరాకరించుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 20:—బిల్లి గారు (కార్మిక సభ్యుడు) 21 సంవత్సరముల ప్రాయముగల స్త్రీలందరికిని పురుషులతోబాటు సమానముగ నియోజకాధికారము నీయవలెనని ప్రవేశపెట్టినబిల్లును కామన్వెల్త్ లో రెండవర్యాయము ప్రోసేసెనది. 220 ప్రతిపూటయగును, 158 అనుమతముగను ఏర్పడిరి.

ఈ ప్రాంత పార్లమెంటు ప్రారంభమునందు ఈబిల్లును ప్రవేశపెట్టిన పరిపాలకచట్టము ఆభ్యంతరము గలగుండుటచేతను ఎన్నికలు మరల జరగవలసినవచ్చుటచేతను ప్రస్తుతము రెండవసారి రీజిల్లును అంగీకరించుటకు వీలులేదు. తగినసమయము జూచి ఈ పార్లమెంటు మరకపూర్వమే మంచిసౌకర్యములు గల నియోజకాధికారచట్టమును ప్రవేశపెట్టెదమని జోయిన్ ఫెల్ హిస్సుగారు ప్రవేశపెట్టిన సవరణను సభనా రంగీకరించిరి.

పురుషులతోబాటు స్త్రీలకుగూడ 21 సంవత్సరముల ప్రాయము గలవానికి సమాననియోజకాధికారమును ఇచ్చుటకు కన్సర్వేటివు పక్షమువారి కిష్టమే యని జోయిన్ ఫెల్ హిస్సుగారు తెలియజేసిరి.

ప్రధానామాత్యుడుగూడ ఎన్నికసమయమునందీ ఆభయము నొసగిరి. దానిచే ఇప్పుడుగూడ పట్టించుచున్నాడు. అందుచే ఈవిషయమును అన్ని రాజకీయపక్షములవారును గలసి ఒకసంఘమునకు దేయవలెనని సూచించిరి. ప్రస్తుతము కన్సర్వేటివుల బలము పార్లమెంటులో ఎక్కువగనున్నది. 1929 లోపుగ ఎన్నికలు మరల జరుగుటవలెను. అందుచే ఈవిషయము నాలోచించుటకు చాలకాలమున్నది. 1926 లో సభ నీదమయమై ఏర్పాటుజేయవలెననియు వచ్చేసంవత్సర మిబిల్లును ప్రవేశపెట్టవలెననిరి.

ప్రస్తుత నియోజకవిధానమున స్త్రీ పురుషులకు చాల తారతమ్యములగులవనియు చాల కష్టములు గలవనియు దేశీయమంత్రి ఒప్పుకొనెను. ఈపార్లమెంటు ఉండగనే ఈవిషయము లన్నిటిని పరిష్కారము జేయవచ్చుననిరి. ఈబిల్లు ప్రకారము 5,000,000 స్త్రీలు ఎన్నికవర్తమున జేరెదరు. జేతమందంతలను మొత్తము 2000000 స్త్రీలు పురుషుల కంటె ఎక్కువగ ఎన్నికవర్తమున జేరెదరు. ఈబిల్లు నంగీకరించిలేని మరల ఎన్నికస్థానములందు మార్పులవచ్చును. పంచవలసివచ్చును.

ఆఫ్టరు ప్రభిక్తి ఈచట్టమునకు సమ్మతించెదనని తెలియజేసెను.

మగ్నానాల్లుగారు గూడ ఈబిల్లును ఆమోదించిరి. లిబరల్స్ ఏకగ్రీవముగ ఈచట్టమును ఆమోదించుచున్నారనియు ప్రభుత్వమువారు ఎన్నిక సమయమునందు ఇచ్చిన ఆభయమును నెఱవేర్చుకండ కాలయాపనజేయుచున్నారని కప్టన్ బెడ్డింగ్ ట్రెక్ గారు తెలియజేసిరి.

ప్రషియా మంత్రివర్గము

రాజీనిమ్చుట

విశ్వాసము లేదనుట

లెర్లిక్ ఫిబ్రవరి 20:—221 ప్రతిపూటయగును, 218 అనుమతముగను ఏర్పడుటచే ప్రషియామంత్రివర్గమునామరాజీనామా నిచ్చిరి.

మారుక్కుగారిని

ప్రధానామాత్యునిగ వేర్కొనుట

ప్రషియామంత్రివర్గము ఓడిపోయిన పిమ్మట సెంటుడ పక్షమువారు గూడి మార్చి 8 లేదని జరుగబోవు ఎన్నికలయందు మారుక్కుగారిని ప్రధానామాత్యునిగ ఎన్నుకొనవలెనని సూచించిరి.

ఇందుకు మారుక్కుగారు తోపుకొనిరి.

గని ప్రేలుట

సుల్లిపల్లి ఫిబ్రవరి 21:—సిటీ కోలుకంపై గనిలో గాతిప్రేలుటచే 125 గనిపనివాండు తగుల్పానిరి. 8 గురు చనిపోయిరి. 50 మంది ఆవుటనే ఆంతరించి రను కొనుచు న్నారు. గనిలోపలినుండి మనుష్యులను పైకి దీయుచున్నారు. వేలకొలది ప్రేలుపులు గనులవద్దకి వేరుచున్నారు.

మాంచెరు ప్రత్తిని వదుకువారు

హలీరాదుగారి హితవు

పనివాండులందరూ గలసి పనిచేయవలెననియు తక్కువ గంటలు పనిచేసినందులకు పరిహారము ఇచ్చుటకు ఆర్థికపరిస్థితులు చాలవనియు కొంతకాలము తాగుకొన్న వర్తకము లాభించుననియు తెలియజేసిరి.

పలసైను మ్యాండేటు

అమెరికా అంగీకరించుట

వాషింగ్టన్, ఫిబ్రవరి 21:—పలసైనులో బ్రిటన్ మ్యాండేటు నంగీకరించుచు అమెరికా ఒడంబడికను ప్రసవరచెను. ఇతరజాతులవారికిగూడ పలసైనులో సమానముగ హక్కు లుండుట కథాయితబడెను.

డ్యాన్ జిగు రేవు

(నాకాశయము)

సు నిస్తరింపజేసి యభివృద్ధిజేయుటకు 87000000 పానుల ఋణమును జేయుటకు లండన్ బ్యాంక్ లలో ఒడంబడికను జేసి కొనిరి. డ్యాన్ జిగు నెలలు జాతిపమిలివారి అంగీకారమునకు లోనై ఒడంబడికను సంతకముజేసిరి.

ప్రభుత్వ ఆస్తినిగూర్చి వ్యవహారసంఘములో చర్చించుటకు ప్యారిసుకు బయలుదేరుచున్నారు కొందరు.

ప్యాంగు హే యంత్రాయముల

తగవు

జపాను ఆక్షేపణ

టోక్యో, ఫిబ్రవరి 20:—ప్యాంగ్ హేయంత్రాయముల యపు సమ్మెగూర్చి జపానురాయబారులు చీనా దేశాంగ ప్రభుత్వమునకు తేలిపింపిరి. సమ్మెదారులను ప్రభుత్వముకని పెట్టి చూడవలెననిరి. మొన్న జరిగియున్న మరల జపానుపనివాండు ప్రభుత్వము కలుగకుండ చూడవలెననిరి.

ప్యాంగు హే డెన్ గారు

క్రోహి యని నిందించుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 16:—గనులనాయకులలో తగవు బయలుదేరినది. గనులసంఘకార్యదర్శి కుక్కగారు హే డెన్ గారిని క్రోహి యని నిందించిరి.

కార్యకర్తప్రభుత్వమున ఇతడు అధికారమును స్వీకరించిరి సాంఘికోద్యమము అంతయు ఏర్పాటుచేసినవలె జాతీయపాలనమునకు పోరాడినవలె జాతీయత చూపాయె ననిరి. పెట్టుబడిదారులు పత్రికలను వ్యాధివముజేసికొని ఒక్కొక్క వ్యాపమునకు 20, 30 పానులను తీసికొనువాడు కార్యకోద్యమమునకు తగడనిరి.

ఒక్కొక్క కార్యకర్త రాచకీయపక్షమునకే ఆవకాశముగలదు. కమ్యూనిస్టులను ఇందులో జేర్చవలెను. తమకు పంపించినంత వరకు గనులపనివాండు మాత్రమే సమ్మెగట్టును.

ప్రస్తుత రాచకీయ కష్టపరిస్థితులందు సహాయముచేయగోరువారు ఈ త్రేపాల్లుమాలలతో గడవక ఆలోచనతో కార్యముగానించవలెనని హెచ్చరించిరి.

కుమారులందరినీ గ్రహీతను అయ్యది గనుల పనివాండు బిక్కర్యమును పెంపొంద జేయవలెను. గనుల పనివాండు బిక్కర్యమునకు అవకాశము కల్పించవలెను.

పొగయోడ గట్టెక్కుట

ఇండో-చీనా ప్రేమునే విగ్రహముకంపెనీ పొగయోడ పూషింగు అనువదినిగలోపల ప్రవేశించుటచే గట్టెక్కును. సహాయముచేయుట కీపడవద్దగరకు చిన్నపడవ పోవుచున్నది.

అమెరికా న్యాయమూర్తి ప్రకటనము

యన్ టెట్ ప్రభుత్వచర్యను ఖండించుట

వాష్టన్, ఫిబ్ర 19:—'రమ్మ' సారాయిని దొంగతనముగ గొంపోవుచున్నదని బట్టుకొన్న బ్రిటిషు పొగయోడను ప్రభుత్వము స్వాధీనముజేసి కొనవలెనని యన్ టెట్ ప్రేటు ప్రభుత్వముగారి న్నేహభావముతో మనలో మెలగుచున్న విదేశ ప్రభుత్వముపట్ల ఇట్లు ప్రవర్తించుట పాడిగాదని న్యాయమూర్తి తెలియజేసెను.

వాయువార్తా ప్రచారక లై సెన్సులు

ప్రస్తుతవాయువార్తా ప్రచారము నిమిత్తము, ప్రపంచమందంతటను వినిపించుటకు, 1200000 లై సెన్సు లీయబడెనని వాయువార్తా ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

కర్నూలు బెర్ని గారు

అప్పులబాధచే ఆత్మహత్యగావించుకొనెననియు గృహ సంబంధముగ కష్టము లేననియు పంచాయతీవారు తీర్పు జేసిరి.

ఆప్టనిస్తానులో అప్తాదీయులను

రాళ్లతో చంపుట

అప్తాదీయసంఘాగృహకు తమసంఘమువారినిద్దరిని పోలీసునూపరింపెండెంబు ఎదుటను, 15 గురు కనిపేట్టిరి ఎదుటను రాళ్లతో కొట్టిచంపిరి తెలియజేసి జాతిపమిలివారు ఖోక్యము గలుగజేసికొనవలెననిరి.

కెన్యా గవర్నరు

సర్ జార్జి లాయిడ్ గారు

నియమింపబడిన తమకీర్తిమేయని యూరసియనునాయకులు తెలుపుచున్నారు. సర్ జె.పి. ఆర్చరు సర్ చార్లెస్ బోరింగుగారు గావలె ననుచున్నారు.

మరణ వార్తలు

శ్రీమంతుల శేషరెడ్డి కన్యోదయముగారు చనిపోయి.

శ్రీధరకు బ్రతిమలుగారు మరణము నొందిరి.

ఖిలేవేటు నాయకుడు

గ అబ్దుల్ కరీంగారిని నియమించవలెనని కొందరు నూచించుచున్నారు. కొందరు ఈజిప్టు ముస్లిములు ఇతడు తగినవాడనుచున్నారు.

5 నిమిషములలో గుణము

దేహమునందు ఎల్లవోట్లయందును, ఆనావశ్యము

తన కోమములను ఎత్తివేయును 5 నిమిషములలో

గుణము, ధర్మము 1-8 0-0. (1171వ)

అన్నపూర్ణ స్థూర్తి, వార్తలు, అన్నపూర్ణ దాసు

నోటిసు

కాకినాడ పురపాలకసంఘము, వాటరు వర్క్సుకు 1925-26 సం॥ రమునకు కావలసిన మేలైన బెంగాల్ స్టీము సీమబాగ్గు దుమ్ములేకుండా 350 టన్నులను సరఫరాచేయుటకై తెండరులను పంపుకొనవలెను. ఈదిగవ విలాసమునకు వ్రాసిన తెండరు ఫారములు ప పబును. 15-3-1925 తేదివరకు సీలుచేసివంపబడిన తెండరులు అంగీకరింపబడును.

యనిసికట్ ఆఫీసు } క. సూర్యనారాయణమూర్తి
కాకినాడ } చైతన్యం.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

డెల్లి, ఫిబ్రవరి 19:—భారతప్రభుత్వమువారు, వెంట్రి ప్రదర్శనమునందు వచ్చేసంవత్సరము పాల్గొనకుండుటకు నిశ్చయించినటులు తెలిపిరి.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

ఫిబ్రవరి 23 వ తేదీ సోమవారము

(1) ధాన్యములు			
దశియలు కా 1.8	ర 30.0-0	మొదలు 42.0-0	మొదలు
రియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
మొదలు తెనాలి	ర 48 గల	ర 14.0-0	14.8-0
తెనాలి	ర 15.8-0	16.0-0	
దీర్చి	ర 16.4-0	16.8-0	
రాగులు కా. 164 బస్తా 1.8	ర 8.12-0	9.0-0	
నవ్వులు	ర 20.0-0	24.0-0	
(2) పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1.8 ర 205	ర 10.8-0	ర 11 0-0	
తెనాలి	ర 10.8-0	18.0-0	
తెనాలి	ర 12.8-0	18.0-0	
తెనాలి	ర 18.0-0	15 0-0	
తెనాలి	ర 8.8-0	9 0-0	
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె కా 1.8	ర 160.0-0	165.0-0	
నవ్వులు 1.8	ర 14.0 0	22.0-0	
కొంజాపురం నవ్వునూనె కా 1.8	ర 55.0-0	60.0-0	
ఇతరప్రదేశము	ర 50.0-0	58.0-0	
తెనాలి నూనె కా 1.8	ర 122 మి.కా. నూనె 118		
అనుదము కా 1.8	ర 186 187		
(4) చిల్లర వస్తువులు			
కాయనము కా 1.8	ర 145.0-0		
కాయనము	ర 100.0-0	1 5.0-0	
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1.8	ర 100.0-0	126 0-0	
గుంటూరుపాతకట్టు దీనిమందు మునుగు	1.8 ర 50, 55		
కాయన దీనిపాతకట్టు	ర 70, 75		
మిరక కా 1.8	ర 85.0 0	50.0-0	
మిరక కా 1.8	ర 80.0-0	89.0 0	
(5) ఇనుము			
నల్ల కరం కా 1.8	ర 82.0-0	88.0-0	
నల్ల కరం	ర 82.0-0	85.0-0	
రవ్వలు	ర 82.0-0	85.0-0	
(6) లోహములు			
నండి 100 రులంత	ర 12.0-0	74.12.0	
బంగారము, రులము 1.8	ర 21.14.0	22.10.0	
పతకము 1.8		14.0-9	
ఇత్తడి కా 1.8	ర 275.0-0	280.0-0	
రాగి దీహ	ర 805.0-0	810.0-0	
అస్కాచక్కెర కా 1.8	ర 84.8-0	85.0-0	
(7) రంగులు అలిజరై ను			
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 70, 72.0 0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 70, 72.0 0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 70, 72.0 0		
(8) దూది			
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 800.0-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 240.0-0		
(9) నూలు			
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 8.0-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 6.0-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 8.8-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 7.12.0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 10.10.0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 18.6-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 9.12.0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 11.4-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 8.0-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 10.10.0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 10.14.0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 9.0-0		
అవుకర్లు 20 డిగ్రీలు	ర 9.4-0		

విలూరు అన్నవస్త్రవైద్య విద్యాదాన సమాజము

సంపూర్ణ నివేదికము

విలూరులో నీ అన్నదానసమాజము 1913 లో స్థాపించబడినది. ఇప్పటికి 12 సంవత్సరములైనది. తద్వారా ప్రస్తుతమునందు...

గన్నవరం మునసబుకోర్టు

గన్నవరం తాలూకా మునసబుకోర్టు బెజవాడలో నుండుటచే రహితులకుండు యిబ్బందు లందరకు విడితమే. ఆకోర్టు...

తాలూకా అన్ని భాగములనుండి రహితులు గన్నవరము వచ్చుటకు మంచి రాకపోకలకు సదుపాయములు కలవు. ఇట్టివి నూజిడునకు గానరావు. గన్నవర మొక మంచిరైల్వేస్టేషను. ఇదిగాక బెజవాడనుండి యేలూరుకుపోవు పెద్దరోడ్డు...

విడు తాలూకా కచ్చేరీలన్నియు గన్నవరములో నుండెడివి. ఈతాలూకా డెప్యూగాముములు గన్నవరమునకు దక్షిణమున తూర్పునగలవు. ఈ గ్రామములకు నూజిడు చాలదూరము.

గన్నవరము లో నీటి సదుపాయములు లేవనియు, తగిన యిబ్బు లేవనియు చెప్పు అంశములు మంచుకొండవలె విమర్శయను అగ్ని తాకింకనే విచ్చిపోవును. గన్నవరములో మంచి నీటిబావులు పెక్కు గలవు. ఒక మంచి నీటికట్టాకము కలదు. అనతిదూరములో నుండు నొక పెద్ద తిట్టాకమునుండి కావలసిన పు డీతట్టాకమునకు నీళ్లు నింపుకొనవచ్చును. ఈ ప్రదేశము కొద్దివచ్చిన పెద్దనగర మయినచో, యీ నీటి సదుపాయములు చాలవనితోచిన, కృష్ణకాలువనుండి తగిన డబ్బువ్యయము చేసి నచో నీరు తెచ్చుకొనవచ్చును. ఒక పసిపిల్లవాడు జనించినంతనే వానియందేమి భుజనము నుదాములు కేటులు గాన్నించును? కాని వాడభివృద్ధి చెందుటకు అవకాశములున్నచో లేవా యని విచారించుము. అటులనే గన్నవరము అభివృద్ధి చెందుటకుగల అవకాశములన్నియు సానపట్టని రత్న మందులతో భుజివించియున్నవి. ఇక తగినభవనములు లేవను సంతకముకాదు యిట్టిదే. ఈ గ్రామమునకు చేరువలో డెప్యూ గ్రామములు పెక్కు గలవు. కొద్ది యిబ్బులు పెట్టినచో తగినన్ని భవనములు కట్టుట సీధము గ నున్నాయి. ఇప్పుడొక కొంతవేళ్ళిచ్చి బిల్డింగు సొసయిట్టి యేర్పడి అపద్ధతిని గ్రామమున యిండ్లుకట్టుచున్నారు. ఇంతి యగాక జిల్లాబోర్డువారు మిడిల్ స్కూలును హైస్కూలుగా మార్చిరి. కనుక యీ ప్రదేశము అభివృద్ధిచెందు చున్న దనితోచును. కనుక ఇచ్చట కొద్ది పెట్టినచో నూజిడు విడిజనుప్రజలకును గన్నవరము తాలూకా ప్రజలకును సమానముగ సదుపాయములు చేకూర్చినచో రగుదురు. నూజిడు విడిజనుప్రజలు పూర్వమునుండి నేటివరకును గన్నవరము వచ్చుచునేయుండిరిగనుక సాధారణ హితులంద రివయమున శ్రద్ధవీసి కొందురని ప్రార్థించుచున్నాను.

వరుచూరి వెంకట్రామయ్య

ఆత్మీయ.

కళాసంతులవిద్యాసంఘము-గుంటూరు

1925 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 16 తేదీ సోమవారం, వుదయం నుంచు 9-30 గంటలకు, శ్రీయంత చలవాడ చినకోటయ్యగారి యింటిలో గుంటూరు కళాసంతుల విద్యాసంఘము యొక్క కార్యనిర్వాహక సభ జరుపబడినది.

సదరు సభకు ప్రసిడెంటుగారు, వైస్ ప్రెసిడెంటు గారు హాజరుకానందున, మ-రా-రా-కీ చలవాడ మాధవ రావుగారిని ప్రసిడెంటుగా యెన్నుకొనడమైనది.

హాజరు అయినసభ్యులు

- 1. మద్దెల ముక్కంటి, 2. చలవాడ చినకోటయ్యగారు, 3. దాసరి నరసింహంగారు, 4. దాసరి వెంకట నుబ్బయ్యగారు 4. శివబత్తుని రాఘవేంద్రరావుగారు 5. చలవాడ మాధవరావుగారు.

సంద్యాల తాలూకా బండిఆత్మీయ కార్యక్రమము 1 వి. మానేనప్పగారు 2 గుంటూరు కార్యక్రమము శివబత్తుని శివ రావుగారు, 3 కాలవ ఆంజనేయులుగారు, ఇమ్మూర్ శైవలు పరిక్షాఫీజ యప్పించుని పంపుకొన్న దరఖాస్తులన్నూ, కేక్ లురిగారు 15-2-25 తేదీన కమిటీమెంబర్లకు పంపించిన నోటీసు న్నూ యీ సభవారు చూడడమైనది.

తీర్మానములు

ఈసంఘము తరపున స్కూల్ షైవలు చదువుచున్న వారిలో 1 సంద్యాల తాలూకా బండిఆత్మీయ కార్యక్రమము 1 వి. మానేనప్పగారికి 2 గుంటూరు కార్యక్రమము శివబత్తుని శివ రావుగారికి 3 కాలవ ఆంజనేయులుగారికి గన్నవరము పరిక్షాఫీజకట్టుటగాను, వొక్కొక్కరికి రు 12-0-0 చొప్పున నున్నూ 4. మానేనప్పగారికి పంపించే, మనియ్యార రు నున్నూ, రు 0-4-0 మొ తంతుగారికి రు 86-4-0 ముప్పది ఆరు రూపాయలనాగు ఆకాలు యిప్పుటకు యీసభవారు తీర్మానించడమైనది.

మద్దెల ముక్కంటి,

కేక్లరి.

బహు

శ్రీ దయానంద సరస్వతీ స్వాముల

వారి సంక్షిప్త జీవన చరిత్ర

వలయువాడు మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగారు పిప్పర తలుపుతాలూకా అని వ్రాసిన బడయగలరు.

గోఖలేస్మృతిదినము

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 19:— గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి పదియవ మరణస్మృతి దినమును జరిపిరి. లాలా హరికిషను లాల్ గారధ్యక్షతవహించిరి. సభకు ప్రేక్షకులనేకులువచ్చిరి. లాలా లజపతిరాయ దాల్హ్యాక ను, షేక్ అబ్దుల్లాబాదిర్, సర్దారు మాకోసింగు లాలాచంద్రాం సహానిగా భుషన్యసించుచు, క్రిశ్చియన్ వనేకవిధముల బ్రశంసించిరి. అధ్యక్షుడుపన్యసించుచు స్మరణీయులబద్ధనుండి వోలుకలువడు ప్రతివాక్యమును ముందు సవిమర్శముగ నాలోచించివెళ్ళట మాత్రునేనేర్చుకొనిరని తెలిపిరి.

గమనింపుడు

నెల్లూరులో స్ఫూటము విస్తారముగా నున్నందున యీ గ్రామములో 1925 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెల 20, 21, 22, తేదీలలో మూలపేటలో జరుగబోవు శివరాత్రి పుత్సవమునకును మార్చి నెల 5 తేదీ వరకు రంగనాయకులపేటలో జరుగబోవు శ్రీ రంగనాయకులస్వామి తిరుణాళ్లకు బయట గ్రామాదుల నుండివచ్చువారికి హెచ్చరిక చేయడమైనది.

(Sd.) YAHYAALI, Chairman, Municipal Council NELLORE

“కంటిలోని నలుసు” అండ్ “ప్రాచీన సాహిత్యము”

అచ్చగుచున్నవి

కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి శంఖ భావయందలి “కాఫేరాలా,” “ప్రాచీన సాహిత్యము” లకు వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి. పండిట్ టి. రామ శర్మగార లావల్లన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్స్యద్భుతము. గంభీర భావగర్భితము. నెల రు 1-8-0. రెండవది ప్రాచీన సాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథయాంధ్రమున నది; నెల రు 1-0-0. 80-4-1925 లోగా వార్షికపంపునాటి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డరను త్వరగజంపును.

వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి.

పల్లికొండ, కర్నూలుజిల్లా.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లనవ్వును పోగొట్టి బలము గలగడయు అద్భుత లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారదోలు నని ఆశేసులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చినవచ్చు. మూత్రకోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది చూర్ణము) శుభముమొదలుకొన్న

సమస్త కోగములను పోగొట్టి సంతోషము కలుగజేయును. నెల కోకల మందు రు 4 లు.

పల్లభిరామ వైద్యశాల (రాయవరం) గోదావరిజిల్లా.

వేపచెట్టుయొక్క

మంచిగుణములు కలిగిన టాయిలెట్ అండు ఔషధ సంబంధమైన వస్తువులు

మల్లోనబ్బు:—కార్పూరిక్ ఇతరకేవలధనసంబంధమైన సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయును. మిక్కిలి మన్నితముగా వాడవచ్చేర్చబడినది. 8 లెక్కలగలపెట్టె 1 కి భర రు 0.12-0. మల్లోనైయను దంతచూర్ణము:—లేత పుల్లలతో దంతభావనముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే. ప్రభుతో మల్లోనైయను దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతభావనము చేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణములన్నియు నిందులోగలవు. బుడి 1 0.6-0; చిన్నపాట్లుము 18 0-2-0 మల్లో సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకుదేహము నకు తగినపిండిదబ్బా 1 కి రు 0-10-0; పొక్కుకట్టు 1 కి 0-8-0 హిందూదేశపుపరిశ్రమను, ధనముచే తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu Chetty Street, MADRAS & Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

ఆంధ్ర తాంజనము

ఆంధ్ర తాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
ఆంధ్ర తాంజనము డిపో, బొంబాయి రోడ్ నెం. 7 తంబు శెట్టిరెడ్డి మదగాను.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటికే ప్రఖ్యాతిగాంచిన తాంజనము డిపో నాటరాజు ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ తయారుచేసిన తాంజనమును నిజంగా గమనించండి. కాంతలు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోటకడలేనంత సులభముగా మొదలగువాటికి శరభరా చేయబడినవి. (1929)

వి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుకపల్లెలు చేయువాడు.

ప్రాచీనము, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజు ఎంజనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ స్ట్రాన్ ఫౌండర్లు అయి ఎంజనీలు, ట్యాంకులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి తయారుచేయుదురు. గమనితగలవాడు, రైలుమిల్లుల కావలసిన సీలండ్లు, పాస్టింగు, నట్టులు, నరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాణి శిల్పి, పెద్దవాడు వీరేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జం యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహుళ వాయువును.

మీకు

వెంట్రుకలు డిడిపోవు చున్నవా? వెంట్రుకలు పెరుగునట్టి రహస్యము ఆంధ్ర తాంజనముగా కనిపెట్టుబడినది.

కృష్ణకాంత వాసన తైలం

వెంట్రుకలసంబంధ వ్యాధుల వ్యాధిని పారద్రోలి, వెంట్రుకలను ఆంధ్ర తాంజనముగా పెంచును. దీనిని వాడుటకు ప్రారంభించినవారందరి డిడిపోవునట్లు నిరూపించినది. వెంట్రుకలు పుష్టికరముగాను, దళిముగాను ముగును. భిక్షవత్తుము దినములలో దీనిగుణము మీకు తెలియవని పూచీపడెదము.

బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

వి. వి. చార్జీ ప్రత్యేకము

Krishnakant Bros.,

1, (P) Lall Bazar, P. o Calcutta.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల

తైలము "మోనూనె"

విక్రీయి మహావారమును సువాసనగలది. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవన్నవి చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు విక్రీయి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. యుండును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ పార్శ్వ సి,

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వృద్ధాప్యము

నీరసముచేగాని మతియే కారణముచేగాని, కాళ్లు వెన్నెముక మొదలగు అంగములు లాగుచున్నను, వణకుచున్నను మంత్రించినట్లు నివారించి, ఎల్లవృద్ధులకు శక్తినిచ్చును. తీర్చించిన సుఖవ్యాధుల భయమును తొలగించును. ఇదియొక గొప్పగాడు.

నల్లమందు

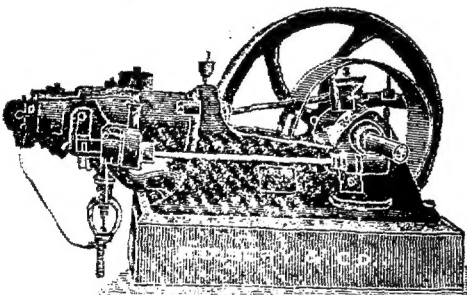
వృద్ధాప్యము:— ఏ భాగచేతైనా, ఎన్ని సంవత్సరములనుండి, ఎంతమోతాదుగా నల్లమందు సుపయోగించుచున్నను, 15 దినములలో నల్లమందు పైకల కోర్కెనే వాతసముచేసి గొప్ప అదాయమును గలిగించును. ఎల్లప్పుడు, వాడనవసరముండదు. ఒకబుడ్డితో పూర్ణగుణము. 1 బొమ్మసహా 1 కి రూ. 5-0-0.

ఆంధ్ర తాంజనము, 1. మూడు. కృష్ణాజిల్లా

మంచినమయము! చౌక, శ్రేష్ఠమైనది, ఉపయోగించనిది.

మా సహాయమును ఉపయోగించుకొనుడు

తక్షణమే ఇచ్చుటకు ఈదిగువ తెలుపబడినవరకు మావద్దనున్నది

ఒక 32 బి. హెచ్. పి. రెండు 28 బి. హెచ్. పి. రెండు 20 బి. హెచ్. పి. పాతెమిదిరి హార్వెస్టింగ్ మెషిన్లు. బాగుగా పనిచేయునట్టివి నున్నవి.

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. ట్రాక్ ట్రాన్స్మిషన్లు అయి ఎంజనీలు. రెండు 10 అడుగులది. ఒకటి 12 అడుగులది తేలికలుగలవు. (క్రొత్తది).

అనేక పరిమాణములలో పార్ట్స్ లు ట్రేసుఎంజినులు, వ్యవసాయమునకుకావలసిన పంపింగుస్టాంపులు, ఐస్ ఫ్యాక్టరీ, సోడాఫ్యాక్టరీ, షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, ఆయిల్ మిల్లులు మొదలగు పరికరములకు కావలసిన ప్లాంట్లు, వర్తికల్ అందు లభిస్తాయని భావించుట; స్టీమునాటింగులు, విద్యుత్తుపూర్ణములు మొదలగువాటికి కావలసిన పరికరములు. అనేకరకముల విద్యుత్తుపూర్ణములు మొదలగునవి కూడ గలవు.

ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రఫ్ట్ ప్రాక్టర్, సి. సి. ట్రైపు గ్రూపు అయిల్ ఎంజనీలు.

ఒకడఫా మాడ్రస్ కాలకు వచ్చి మావద్ద స్టాక్ లోనున్న శ్రేష్ఠమైన మెషిన్లవలె విక్రీయి. తక్షణమయని మీకే నమ్మకము గలుగును.

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras. HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta. BRANCHES:—London, Bombay, Lahore, Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737

Engineers, Machinery Merchants & Government Contractors, 8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

లలిహనము, వరముల లలిహనము

హోమి

1228

రక్త

Deschiens' syrup

శిరస్సును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలమును, విద్యుత్తును, 30,000 వైద్యులకు వ్యాధినిచ్చును. దీనిని, చాలా

మనస్సును, ననుచున్నది. ఎక్కడను చిక్కము.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HA & Co., Broadway, Madras.